

همایش ویژه شب امتحان

پایہ دوازدہم

■ کاظم غلامی

ماجراجوی بیسٹ عربی ۳

مقدمه مؤلف

به نام خدا

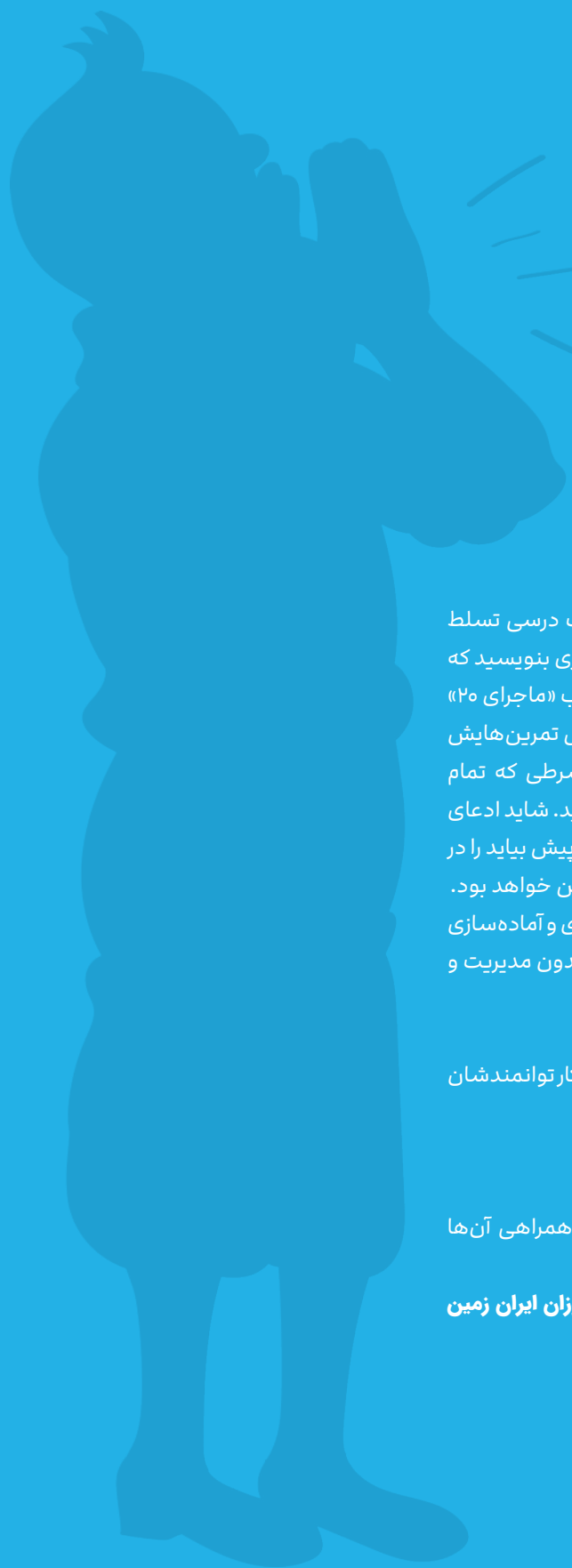
فکر می‌کنم تا الان همه داوطلبان کنکور ماجرای ۲۰ و تأثیر آن در کنکور را شنیده و البته درک کرده باشند. دانش‌آموزی که قاعده بازی را بلد باشد، حتماً می‌داند که نمرات آزمون‌های تشریحی، یک مولفه حساس و تأثیرگذار در قبولی دانشگاه‌ها شده است. در بین دروس مختلف، عمومی‌ها نقش مهمی را در این بازی به عهده گرفته‌اند و عربی در میان دروس عمومی، ماجرای خاص و ویژه‌ای دارد.

عربی از آن درس‌هایی است که از یک طرف، گرفتن نمره بالا در آن نیاز به معجزه ندارد و از طرف دیگر به دلیل پایین بودن میانگین نمرات دانش‌آموزان در این درس، به دست آوردن یک تراز خیلی بالا را ممکن کرده است. این‌که چرا میانگین درس عربی در کشور پایین است، دلایل مختلفی دارد که این‌جا محل بحث آن نیست و شما هم خیلی از آن دلایل‌ها را می‌دانید.

برای گرفتن یک نمره خوب که تراز بالایی را ایجاد کند، باید روی کتاب درسی تسلط کافی داشته باشید و هم دست طراح را بخوانید و هم جواب‌ها را طوری بنویسید که مصحح‌هایی دقیق و سختگیر هم در آن اشکال و ایرادی نبینند. کتاب «ماجرای ۲۰» براساس همین سه اصل نوشته شده است. با خواندن مطالب و حل تمرین‌هایش می‌توانید از هر سه موردی که گفتیم، خیالتان راحت باشد. به شرطی که تمام قسمت‌ها را به صورت تدریجی بخوانید و برای آن‌ها وقت کافی بگذارید. شاید ادعای بزرگی باشد، اما تمام ماجرایی که در یک آزمون ممکن است برای شما پیش بیاید را در این کتاب خواهید دید. مطمئنم که انتهای این ماجرا برای شما شیرین خواهد بود. در پایان باید از همه عزیزان و بزرگوارانی که در تألیف، ویرایش، برنامه‌ریزی و آماده‌سازی این کتاب در کنار بنده بودند، تشکر و قدردانی کنم و عمیقاً معتقدم بدون مدیریت و همکاری آنان در این پروژه، کار ناقص و بی‌نتیجه می‌ماند:

■ دکتر کمیل نصری، مدیر مجموعه خیلی‌سبز
■ مهندس مهدی هاشمی، مدیر تألیف کتاب‌های ماجرای بیست و همکار توانمندشان خانم مهندس زهرا جالینوسی
■ خانم آرانی، مسئول برنامه‌ریزی کتاب
■ خانم ریحانی، ویراستار علمی و فنی کتاب
و تمام دوستان واحد تولید و برنامه‌ریزی که صمیمانه از تلاش و همراهی آن‌ها سپاس‌گزاری می‌کنم.

با آرزوی موفقیت و سربلندی برای همه دانش‌آموزان ایران زمین

آشنایی با ماجرای بیست عربی دوازدهم خیلی سبز

یک اسکن، همه چیز در دسترس

اول از همه باید فعال سازی پنل کتاب رو انجام بدی تا به همه محتواها و امکانات دسترسی داشته باشی.

گام سوم

کد اسکرچ رو بعد از خراشیدن، ثبت و فعال سازی کنی. (فقط برای بار اول)

گام دوم

با شماره موبایل
وارد بشی.

گام اول

فقط کافیه QR Code
کتاب رو اسکن کنی!

حالا بریم ببینیم با فعال شدن پنل
کتاب چیا گیرمون میاد!

نسخه دیجیتال کتاب، کتابخوان خیلی سبز

با خرید نسخه چاپی این کتاب، نسخه دیجیتال اون هم در اختیار شما قرار می‌گیره تا بتونید در هر زمان و مکانی به محتوای کتاب دسترسی داشته باشید. کتابخوان دیجیتال خیلی سبز به شما این امکان رو می‌ده که متناسب با سبک مطالعه خودتون، از امکانات متنوعش استفاده کنید.

امکان مطالعه در
هر دستگاهی

یادداشت کردن

هایلایت کردن و
علامت گذاری

PDF
Reader

۳

همایش ویژه شب امتحان

همه دانش آموزها در هر سطحی که هستن، قبل از امتحان‌های نهایی (یا نوبت اول) نیاز دارن که یه معلم حرفه‌ای کار رو براشون جمع کنه! جواب این نیاز چیزی نیست جز همایش‌های شب امتحان خیلی سبز که ویژگی‌های زیر رو دارن:

- تدریس شده توسط بهترین دبیران
- مرور کاربردی ویژه امتحان نهایی
- تحلیل امتحان‌های نهایی سال‌های اخیر
- بررسی تمام نکات مهم و پرتکرار
- نکات مشاوره‌ای و پیش‌بینی سؤالات امتحان نهایی
- آموزش تشریحی نویسی

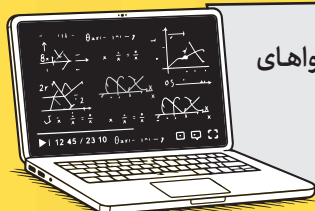
کلاس‌های ویدیویی کامل

خیلی از دانش‌آموزها نیاز دارند که به معلم حرفه‌ای مطالب رو بهشون درس بده. به همین خاطر ما تصمیم گرفتیم که به همراه این کتاب، کلاس‌های ویدیویی جامع دوازدهم خیلی سبز رو به شما هدیه بدیم تا از این نظر هم هیچ نگرانی‌ای نداشته باشید.

فایل‌ها و Pdf های تکمیلی

امتحان‌های نهایی، امتحان‌های درس به درس و ... تنها بخشی از محتواهای افزوده این کتابه که کم‌کم براتون روی پنل کتاب آپلود می‌شه!

Pdf های آزمون تشریحی خیلی سبز

آزمون‌های تشریحی خیلی سبز، پرمخاطب‌ترین آزمون‌های آزمایشی در کشور هستن! این آزمون‌ها باکیفیت‌ترین و شبیه‌ترین سؤال‌ها به امتحان‌های نهایی رو دارن و ما آرشو این آزمون‌ها رو براتون در پنل کتاب قرار دادیم.

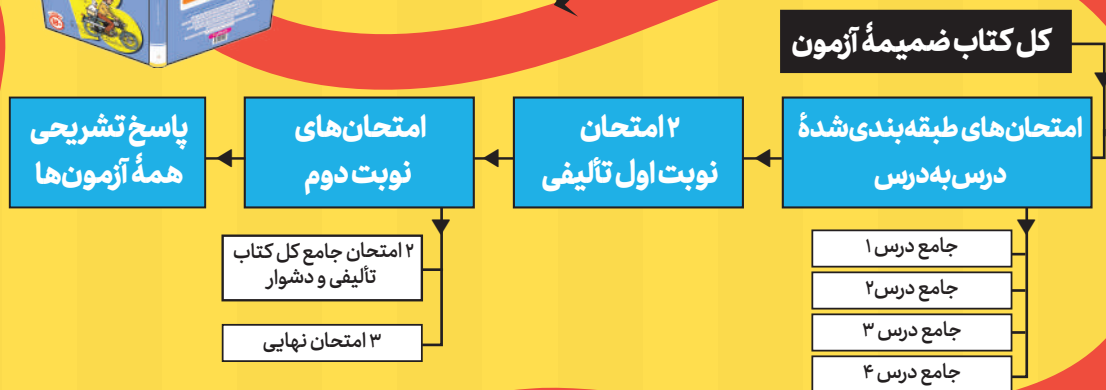
حالا بریم ببینیم داخل کتاب چه خبره!

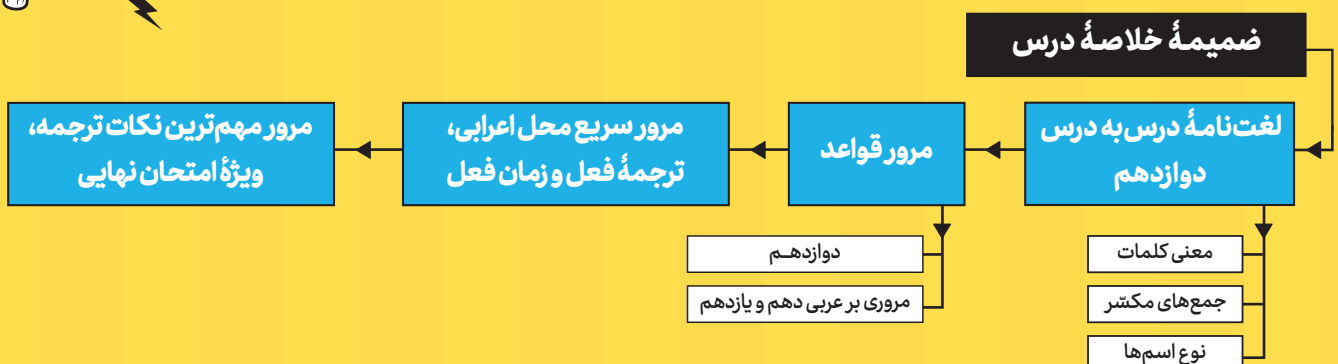
ساختار کتاب اصلی در یک نگاه

ساختار کتاب ضمیمهٔ آزمون در یک نگاه

ساختار کتاب ضمیمهٔ خلاصهٔ درس شب امتحان

۱۰

معرفی آیکون‌ها و کادرهای درس نامه کتاب اصلی

نحوه مطالعه موضوع مورد نظر و طراحی سؤال از آن موضوع در آزمون نهایی توضیح داده شده است.

تمام نکات مهم «عبارت» در آن توضیح داده شده است.

مطلب مهمی که باید حواستان به آن باشد.

نکات انحرافی که طراح در سؤالات به کار می‌برد.

مطلب بسیار مهمی که غالباً از آن سؤال داده می‌شود و ممکن است شما به آن دقت نکرده باشید.

پاسخ تشریحی تمرین کتاب درسی

تمام فعل‌های مجهول کتاب درسی با این علامت مشخص شده‌اند.

مشاوره

نکته‌دان:

نکته

دام طراح

نکته طلایی

توضیح

فعل مجهول

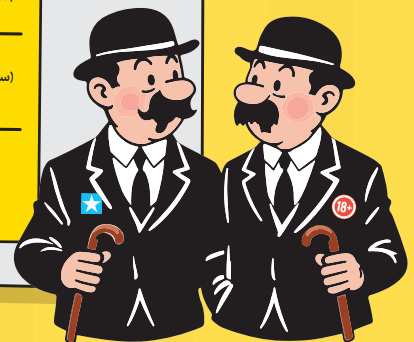
۱۱

معرفی آیکون‌های بخش سؤال‌های امتحانی کتاب اصلی

فرض کنید دوتا دانش‌آموز به نام‌های دوپونت و دوپونت می‌خواهند برای امتحان نهایی از این کتاب استفاده کنند. دوپونت یک دانش‌آموز با سطح درسی قوی‌تر که از اول سال شروع کرده و این کتاب رو در طول سال تحصیلی می‌خونه!

دوپونت یک دانش‌آموز با سطح درسی ضعیف‌تر که خوندن این کتاب رو گذاشته برای بعد از عید و می‌خواد نزدیک امتحان نهایی از این کتاب استفاده کنه. به نظرتون دوپونت می‌رسه همه سؤال‌هایی رو که دوپونت در مدت ۹ ماه خونده، پاسخ داده و یادگرفته، یه ماه و نیمه بخونه و یاد بگیره؟ حتمن نه!! پس دوپونت که هدفش ۲۰گرفتنه، توی انتخاب سؤال‌ها یه فرقی‌هایی با دوپونت داره. به همین خاطر ما سؤال‌های امتحانی رو با علامت‌های **18+** و **★** دسته‌بندی کردیم، که هر دانش‌آموز با توجه به سطح و وقتش بتونه از این کتاب استفاده کنه!

آیکون	معرفی	توصیه
 (۷۱۷ سؤال ستاره‌دار)	حداقل چیزی که یه دانش‌آموز باید برای امتحان نهایی بلد باشه!	اگه حال داری یا نداری، ضعیف هستی یا قوی، در هر صورت سؤال‌های ★ رو حتماً یاد بگیر.
(سؤال‌های بدون علامت)	این سؤال‌ها برای تثبیت یک ایده آموزشی طراحی شدن.	بعد از سؤال‌های ستاره‌دار برای تمرین بیشتر سؤال‌های بدون علامت را حل کنید.
18+ (۲۴۸ سؤال هجده پلاس)	این سؤال‌ها سختن. اگه به کم‌تر از ۲۰ راضی نمی‌شی، برو سراغ سؤال‌ها.	اگه به اندازه کافی تسلط پیدا کرده باشی، می‌تونی بری سراغ 18+ ها!

فهرست مطالب

آموزش پایه ۱۰

الدُّرُسُ الثَّانِي | مَكَّةُ الْمُكَرَّمَةُ وَالْمَدِينَةُ الْمُنَوَّرَةُ

درس نامه	سؤال های امتحانی
واژگان	۵۹ ----- ۶۲
ترجمه متن درس	۶۶ ----- ۷۰
آموزش قواعد درس	۷۲ ----- ۷۴
تمارين كتاب درسی (التمارين)	۷۷ ----- ۸۴
محل اعرابی	۸۶ ----- ۸۷
شناخت نوع اسمها	۸۷ ----- ۸۸
ترجمه فعل	۸۹ ----- ۸۹
درک متن	۹۰ ----- ۹۰

الدُّرُسُ الْأَوَّل | الدِّينُ وَالتَّدَيُّنُ

درس نامه	سؤال های امتحانی
واژگان	۲۵ ----- ۲۸
ترجمه متن درس	۳۱ ----- ۳۵
آموزش قواعد درس	۳۷ ----- ۴۰
تمارين كتاب درسی (التمارين)	۴۵ ----- ۵۲
محل اعرابی	۵۴ ----- ۵۵
شناخت نوع اسمها	۵۵ ----- ۵۶
ترجمه فعل	۵۶ ----- ۵۷
درک متن	۵۸ ----- ۵۸

الدُّرُسُ الثَّالِث | الْكَتَبُ طَعَامُ الْفِكَرِ

درس نامه	سؤال های امتحانی
واژگان	۹۱ ----- ۹۴
ترجمه متن درس	۹۷ ----- ۱۰۳
آموزش قواعد درس	۱۰۷ ----- ۱۰۹
تمارين كتاب درسی (التمارين)	۱۱۵ ----- ۱۲۱
محل اعرابی	۱۲۳ ----- ۱۲۴
شناخت نوع اسمها	۱۲۵ ----- ۱۲۵
ترجمه فعل	۱۲۶ ----- ۱۲۶
درک متن	۱۲۷ ----- ۱۲۷

الدُّرُسُ الرَّابِع | الْفَرَزْدَقُ

درس نامه	سؤال های امتحانی
واژگان	۱۲۸ ----- ۱۳۱
ترجمه متن درس	۱۳۶ ----- ۱۴۰
آموزش قواعد درس	۱۴۳ ----- ۱۴۶
تمارين كتاب درسی (التمارين)	۱۴۷ ----- ۱۵۶
محل اعرابی	۱۵۸ ----- ۱۵۸
شناخت نوع اسمها	۱۵۹ ----- ۱۵۹
ترجمه فعل	۱۶۰ ----- ۱۶۰
درک متن	۱۶۲ ----- ۱۶۲

پاسخ های تشریحی

پاسخ های تشریحی آموزش پایه	۱۶۴ -----
پاسخ های تشریحی درس اول	۱۶۶ -----
پاسخ های تشریحی درس دوم	۱۷۸ -----
پاسخ های تشریحی درس سوم	۱۹۱ -----
پاسخ های تشریحی درس چهارم	۲۱۰ -----

دَرِسْتَامَه وَ سَوَّالَاتِ إِمْتِحَانِ

الدِّينُ وَالتَّدْيِينُ

مَعَانِي الْحُرُوفِ الْمُشَبَّهَةِ بِالْفِعْلِ وَلَا النَّافِيَةِ لِلْجِنْسِ

۱

مشاوره سؤالات واژگان در امتحان نهایی غالباً ساده هستند و کافی است که ما معنای دقیق کلمات را به خوبی یاد بگیریم. در مورد فعل‌ها به شخص و زمان و در مورد اسم‌ها به مفرد یا جمع بودن کلمات باید دقت کنیم. ضمناً معنای تمام کلمات عربی که در کتاب درسی وجود دارد را باید بدانیم. از هر کلمه‌ای که در متن، تمارین، اِعلَمُوا یا پاورقی وجود دارد ممکن است سؤال پرسیده شود.

واژگان

۱

واژگان متن درس

کلمه / ترکیب	ترجمه	توضیح
الْإِلَهَةُ	خدایان	
أَحْضَرُ	حاضر کرد	مضارع: يُحْضِرُ / مصدر: إحضار
الْإِسْتِهْزَاءُ	مسخره کردن	ماضی: اسْتَهْزَأَ / مضارع: يَسْتَهْزِئُ
أَقَامَ	بر پا کرد	مضارع: يُقِيمُ / امر: أَقِمْ / مصدر: إقامة
(أَقِمْ وَجْهَكَ)	روی بیاور	
إِزْدَادَ	زیاد شد	مضارع: يَزْدَادُ / مصدر: ازدیاد
أَنْقَذَ	نجات داد	مضارع: يُنْقِذُ / مصدر: إنقاذ
أَنْصَرُوا	یاری کنید	ماضی: نَصَرَ / مضارع: يَنْصُرُ
الْإِهْتِمَامَ	توجه	مضارع: إِهْتَمَّ / مصدر: يَهْتَمُّ
بَيَّنَّ	آشکار کرد	مضارع: يَبَيِّنُ / مصدر: تبیین
تَوَكَّدَ	تأکید می‌کند	ماضی: أَكَّدَ / مضارع: يُؤَكِّدُ / مصدر: تأکید
تَجَنَّبَ	دوری کرد	مضارع: يَتَجَنَّبُ / مصدر: تجنّب
التَّدْيِينُ	دینداری	
التَّعَدُّدُ	زیاد بودن	
الْتِمَائِيلُ	مجسمه‌ها	
تَهَامَسَ	پچ پچ کرد	مضارع: يَتَهَامَسُ / مصدر: تهامّس
بَدَّوْا يَتَهَامَسُونَ	شروع کردند به پچ پچ کردن	
حَدَّثَ	سخن گفت	مضارع: يُحَدِّثُ
حَرَّقَ	سوزاند	مضارع: يُحْرِقُ / مصدر: تحريق
کلمه / ترکیب	ترجمه	توضیح
الْحَضَارَةُ	تمدّن	
الْحَنِيفَ	یکتاپرست	
الرُّسُومَ	نقاشی‌ها	
السُّدَى	پوچ و بیهوده	
السَّيْرَةَ	روش، کردار، سرگذشت	
السَّعَائِرَ	مراسم، آیین	
الشَّعْبَ	ملت	
الصَّرَاعَ	کشمکش، درگیری	
الصَّنَمَ	بُت	
ظَنَّ	گمان کرد	مضارع: يَظُنُّ
عَلَّقَ	آویخت	مضارع: يُعَلِّقُ / مصدر: تعلیق
الفأس	تبر	
القُرْبَانِ	قربانی	
الكَيْفَ	کنف، شانه	
كَسَّرَ	شکست (شکاند)	مضارع: يُكْسِرُ / مصدر: تكسير
المَرَّ	گذر، گذرکردن	
النَّقْشَ	کنده کاری، نگاره	

۱- کلمه‌های رنگی مربوط به کلمات جدید درس است.

کلمه / ترکیب	ترجمه	توضیح
الْعَظْمُ	استخوان	
الْغَايَةُ	هدف	
الْفَاخِرُ	افتخار کننده	
الْفِرَاحُ	جوجه ها	
الْفَرَاغُ	جای خالی	
الْقَرِيصَةُ	شکار، خوراک	
الْفِضَّةُ	نقره	
الْقَاعَةُ	سالن	
قِيلَ	گفته شد	فعل مجهول از « قَالَ »
الْكُسُولُ	تنبل	
كُونُوا	باشید	ماضي: كَانُوا / مضارع: يَكُونُوا
اللَّحْمُ	گوشت	
الْمَرْصُوصُ	استوار	
الْمَطَارُ	فروگاه	
الْمُقْتَرِسُ	درنده، شکارچی	
الْمَقْسُودَةُ	مایه تباهی	
الْمُكْرَمُ	گرامی	
الْمَكْسُورُ	شکسته (شده)	
النُّحَاسُ	مس	
النُّقَادُ	نقدکنندگان	
يَبْكِي	گریه می کند	ماضي: بَكَى
يَسُبُّ	دشنام می دهد	ماضي: سَبَّ
يُضِيعُ	تباه می کند	ماضي: أَضَاعَ / مصدر: إِضَاعَةٌ
يُطْعِمُ	غذا می دهد	ماضي: أَطْعَمَ / مصدر: إِطْعَامٌ
يَطِيرُ	پرواز می کند	ماضي: طَارَ
يُقَاتِلُونَ	می جنگند	ماضي: قَاتَلَ / مُضَارِع: يُقَاتِلُ / مصدر: مُقَاتَلَةٌ
يَقَعُ	قرار دارد	ماضي: وَقَعَ
يَلِي	می آید	

کلمه / ترکیب	ترجمه	توضیح
الْأُسُوءُ	بدتر، زشت تر	
الإِرضَاءُ	خشنود کردن	
الأَعْنَى	بی نیاز کننده تر / ترین	
إِمْلَأْ	پُر کن	ماضي: مَلَأَ / مضارع: يَمْلَأُ
الْبَعْثُ	رستاخیز	
الْبَغْتَةُ	ناگهان	
الْبُنْيَانُ	ساختمان	
تَأْكُدُ	اطمینان یافت، مطمئن شد	مضارع: يَتَأَكَّدُ / مصدر: تَأَكَّدَ
تَبِعَ	تعقیب کرد	مضارع: يَتَّبِعُ
الْتِرَابُ	خاک	
تَظَاهَرَ	وانمود کرد، تظاهر کرد	مضارع: يَتَظَاهَرُ / مصدر: تَظَاهَرَ
تَمَنَّى	آرزو داشت	مضارع: يَتَمَنَّى / مصدر: تَمَنَّى
الْجَائِعُ	گرسنه	
الْجَنَاحُ	بال	
حَمَلَ	تحمیل کرد، بار کرد	مضارع: يُحْمِلُ / مصدر: تَحْمِيلٌ
الْخِدَاعُ	فریب دادن	
خَذُوا	بگیرید	ماضي: أَخَذَ / مضارع: يَأْخُذُ
الدَّارُ	خانه	
الدُّكْرُ	خاطره	
الدَّكْيُ	باهوش	
سَوَى	به جز، مگر	
الطَّيْنَةُ	گِل	
العَاقِبَةُ	سلامتی	
العُشُّ	لانه	
العَصَبُ	پی، عصب	

■ مشاوره برای ترجمه کلمات:

- ۱ باید معنای دقیق آن‌ها را بنویسیم؛ یعنی فقط معنی‌هایی که در کتاب درسی آمده و مترادف یا معنی‌های مشابه را ننویسیم.
- ۲ به جمع یا مفرد بودن کلمات و زمان فعل‌ها خوب دقت کنیم.
- ۳ از نوشتن چند ترجمه برای یک کلمه حتماً خودداری کنیم.

■ أَكْتُبُ تَرْجَمَةَ الْكَلِمَاتِ الَّتِي تَحْتَهَا حَقًّا:

- ۷۶- ﴿اقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا﴾
 ۷۸- الْأَنْزَالُ الْقَدِيمَةُ تُؤَكِّدُ إِهْتِمَامَ الْإِنْسَانِ بِالذِّينِ.
 ۸۰- قَدْ نَعَرُفُ خَضَارَةَ غَيْرِ الْكِتَابَاتِ وَالرُّسُومِ.
 ۸۲- عَلَيْنَا تَجَنُّبُ الْخُرَافَاتِ.
 ۸۴- الْإِيرَانِيُونَ يُحِبُّونَ السِّلْمَ وَتَتَجَنَّبُونَ الصِّرَاعَ.
 ۸۶- أَرْسَلَ اللَّهُ الْأَنْبِيَاءَ لِيُتَبَيَّنُوا الدِّينَ الْحَقَّ.
 ۸۸- هَلْ قَصِدَ إِبْرَاهِيمُ الْإِسْتِهْزَاءَ بِالْأَصْنَامِ؟
 ۹۰- صُنِعَ هَذَا التِّمْنَالُ مِنَ النُّحَاسِ.
 ۹۲- الْإِمَامُ عَلِيٌّ أَقَامَ الْعَدَالَةَ فِي حُكُومَتِهِ.
 ۹۴- الظِّلِينُ هُوَ التُّرَابُ الْمُخْتَلِطُ بِالْمَاءِ.
 ۹۶- لَا كُنْزَ أَغْنِي مِنَ الْقَنَاعَةِ.
 ۹۸- الْكِتَابَةُ عَلَى جُدُوعِ الْأَشْجَارِ عَمَلٌ قَبِيحٌ.
 ۱۰۰- الْإِنْسَانُ الْفَاخِرُ بِنَسَبِهِ جَاهِلٌ.
 ۱۰۲- كَتَبْتُ ذِكْرِيَّاتٍ شَبَابِي فِي دَفْتَرٍ.
 ۱۰۴- الطِّفْلُ يَبْكِي لِأَنَّهُ جَائِعٌ.
 ۱۰۶- ابْتَعَدَ الظَّائِرُ عَنِ الْغَشِيِّ كَثِيرًا.
 ۱۰۸- تَأَكَّدَ الظَّائِرُ الذَّكِيُّ مِنْ إِنْقَاضِ حَيَاةِ الْفِرَاحِ.
- ۷۷- هَذِهِ النُّقُوشُ عَلَى جِدَارِ الْغَارِ قَدِيمَةٌ.
 ۷۹- تَعَدُّدُ الْأَلِهَةِ كَانَ مِنَ الشَّعَائِرِ الْخُرَافَةِ.
 ۸۱- نَقَدِمُ الْقَرَابِينَ لِلَّهِ لِكَسْبِ رِضَاهِ.
 ۸۳- جَاءَتْ فِي هَذَا الْكِتَابِ سِيرَةُ بَعْضِ الْأَنْبِيَاءِ.
 ۸۵- شَاهَدَ النَّاسُ أَصْنَامَهُمْ مُكْسَرَةً فِي الْمَعْبَدِ.
 ۸۷- عَلَّقَ إِبْرَاهِيمُ الْفَأْسَ عَلَى كَيْفِ أَكْبَرِ الْأَصْنَامِ.
 ۸۹- لِمَ تَكْتَبِرُ أَغْصَانُ الشَّجَرَةِ؟
 ۹۱- التَّلَامِيذُ بَدَّوْا بِتَهَامِسُونَ عَنِ الْإِمْتِحَانِ.
 ۹۳- جُنُودُ الْإِسْلَامِ كَانَهُمْ بُنْيَانٌ مَرصُوضٌ.
 ۹۵- كَانَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا فَكَسَّرَ الْأَصْنَامَ.
 ۹۷- الْفَأْسُ ذَاتُ يَدٍ مِنَ الْخَشَبِ.
 ۹۹- رَبِّ اجْعَلْنِي مِنَ الْمُكْرَمِينَ عِنْدَكَ.
 ۱۰۱- كُونُوا نُقَازَ الْكَلَامِ.
 ۱۰۳- قَاعَةُ الْمَطَارِ مَمْلُوءَةٌ مِنَ الْمُسَافِرِينَ.
 ۱۰۵- الظَّائِرُ الذَّكِيُّ تَظَاهَرَ بِأَنْ جَنَاحَهُ مَكْسُورٌ.
 ۱۰۷- يَطِيرُ الظَّائِرُ نَغْتَةً بَعْدَ خِدَاعِ الْعَدُوِّ.
 ۱۰۹- تَمَنَّى وَالِدِي أَنْ أَصْبَحَ طَبِيبًا.

■ نمونه سؤالات نهایی

- ۱۱۰- كَسَّرَ إِبْرَاهِيمُ جَمِيعَ الْأَصْنَامِ. (دی ۱۴۰۴)
 ۱۱۲- كَانَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا. (خرداد ۱۴۰۴)
 ۱۱۴- لَا كُنْزَ أَغْنِي مِنَ الْقَنَاعَةِ. (دی ۱۴۰۳)
 ۱۱۶- عِنْدَمَا يَتَأَكَّدُ الظَّائِرُ مِنْ خِدَاعِ الْعَدُوِّ. (شهریور ۱۴۰۱)
 ۱۱۸- تَمَنَّى الْمَزَارِعُ لِبَيْتِ الْمَطَرِ لِنَزْلِ. (دی خارج ۱۴۰۰)
 ۱۲۰- شَاهَدُوا أَصْنَامَهُمْ مُكْسَرَةً. (شهریور ۱۴۰۰)
 ۱۲۲- ﴿كَانَهُمْ بُنْيَانٌ مَرصُوضٌ﴾ (شهریور ۹۹)
 ۱۲۴- بَدَأَ الْقَوْمُ يَتَهَامَسُونَ. (دی خارج ۹۷)
 ۱۲۶- ﴿يَا لَيْتَ قَوْمِي يَعْلَمُونَ بِمَا غَفَرَ لِي رَبِّي﴾ (دی خارج ۹۷)
- ۱۱۱- عَلَّقَ إِبْرَاهِيمُ فَأْسًا عَلَى أَكْتَاثِ الْأَصْنَامِ. (شهریور ۱۴۰۴)
 ۱۱۳- نَشَرَبُ الْمَاءَ فِي وَعَاءٍ مِنَ النُّحَاسِ. (خرداد ۱۴۰۴)
 ۱۱۵- أَحْضَرَ الْقَوْمُ إِبْرَاهِيمَ. (خرداد ۱۴۰۳)
 ۱۱۷- ﴿اقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا﴾ (خرداد ۱۴۰۱)
 ۱۱۹- ﴿قَالُوا حَرِّقُوهُ وَانصُرُوا آلِهَتَكُمْ﴾ (دی خارج ۱۴۰۰)
 ۱۲۱- أَحْسَنَ الْحَسَنُ الْخُلُقِ الْحَسَنَ. (شهریور ۱۴۰۰)
 ۱۲۳- ﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ﴾ (شهریور ۹۸)
 ۱۲۵- هَلْ تَرَاهُمْ خُلِقُوا مِنْ فِضَّةٍ؟ (دی خارج ۹۷)
 ۱۲۷- إِنَّ الْغَضَبَ مَفْسُدَةٌ. (دی ۹۹)

■ مترادف‌ها و متضادها

■ اِنْتَجِبِ الْمُتَضَادِّينَ وَ الْمُتَرَادِفِينَ فِي كُلِّ مَجْمُوعَةٍ (كَلِمَتَانِ زَائِدَتَانِ):

- ۱۲۸- الْأَجُوبَةُ - الصِّرَاعُ - الذِّكْرِيَّاتُ - النِّزَاعُ - السُّنَّةُ - الْأَسْئَلَةُ
 ۱۲۹- يُقَاتِلُ - يُحَاوِلُ - يَسْتَوِي - يَجْتَهِدُ - يَطْلُنُ - يَتَأَكَّدُ
 ۱۳۰- الْكَافِرُ - الرِّضَا - أَرْسَلَ - بَعَثَ - الْحَنِيفُ - الْعِدَاوَةُ
 ۱۳۱- الطَّوِيلُ - الْعَافِيَةُ - الْإِنْقَازُ - السَّلَامَةُ - الْمُفْتَرَسُ - الْقَصِيرُ
 ۱۳۲- الْوَحِيدُ - الْمُكْرَمُ - الضَّيْفُ - الْجَمِيعُ - الْمَسْكِينُ - الْمُحْتَرَمُ
 ۱۳۳- يَبْكِي - يَغْلِقُ - يَرَى - يُشَاهِدُ - يَضْحَكُ - يُطْعِمُ
- (الف) = (ب) ≠
 (الف) = (ب) ≠
 (الف) = (ب) ≠
 (الف) = (ب) ≠
 (الف) = (ب) ≠
 (الف) = (ب) ≠
 (الف) = (ب) ≠

■ عَيْنِ الْكَلِمَةِ الْمُنَاسِبَةِ لِلتَّوْضِيحَاتِ:

- ۱۹۵- التَّكَلُّمُ مَعَ الْآخَرِينَ بِصَوْتٍ خَفِيٍّ. (الِاسْتِهْزَاءُ - الْمُحَاكَمَةُ - التَّهَامُسُ)
- ۱۹۶- شَيْءٌ أَجْزَاؤُهُ مُنْفَصِلَةٌ. (الْمَرْصُوصُ - الْمُكْسَّرُ - الْجَذَعُ)
- ۱۹۷- صُورٌ قَدْ نَرَاهَا عَلَى الْأَحْجَارِ الْقَدِيمَةِ. (الشَّعَائِرُ - الْكِتَابَاتُ - التُّقُوشُ)
- ۱۹۸- مَوْعِدٌ تُحَاسِبُ فِيهِ أَعْمَالُ الْإِنْسَانِ. (الْبَغْثُ - الْعَبَثُ - السَّيْرَةُ)
- ۱۹۹- مَادَّةٌ خُلِقَ مِنْهَا الْإِنْسَانُ. (اللَّحْمُ - الظِّينُ - الْعَظْمُ)
- ۲۰۰- حَيَوَانٌ تُصِيدُهُ الْحَيَوَانَاتُ الْآخَرَى. (الْفَرِيْسَةُ - الْمُفْتَرِسُ - الْجَائِعَةُ)
- ۲۰۱- وَسِيلَةٌ يُنْقَلُ بِهَا الْمَسَافِرُونَ فِي الْمَسَافَاتِ الطَّوِيلَةِ. (الْقَاعَةُ - الْمَطَارُ - الطَّائِرَةُ)

■ اِنْتَجِبِ الْكَلِمَةَ الْمُنَاسِبَةَ لِكُلِّ فُرَاغٍ:

- ۲۰۲- الدُّوَلُ الْمُسْتَكْبِرَةُ تَحْسَبُ أَنَّ الدُّوَلِ الضَّعِيفَةَ لَهَا. (غَايَةً - فَرِيْسَةً - صَيْفٌ)
- ۲۰۳- عِنْدَ اللَّعِبِ سَقَطْتُ عَلَى الْأَرْضِ فَانْكَسَرَ فِي يَدِي. (خَضَارَةٌ - عَظْمٌ - طِينَةٌ)
- ۲۰۴- أَنْعَمَ اللَّهُ الَّتِي أَعْطَاكُمْ. (لَا تُطْعِمُوا - لَا تُكْتَسِرُوا - لَا تُضْيَعُوا)
- ۲۰۵- الْغَيْبَةُ تُسَيِّبُ بَيْنَ الْإِخْوَانِ. (التَّهَامُسُ - الصِّرَاعُ - التَّنَظَّاهُ)
- ۲۰۶- بَعْدَ قِرَاءَةِ رِسَالَتِكَ أَنَّكَ لَا تَحْضُرُ فِي الْإِمْتِحَانِ. (سَأَلْتُ - تَأَكَّدْتُ - عَلَّمْتُ)
- ۲۰۷- الْعُلَمَاءُ تَدُلُّ أَنْهُمْ حَاوَلُوا كَثِيرًا لِلْوُصُولِ إِلَى غَايَاتِهِمْ. (اهْتِمَامٌ - شَعَائِرُ - سِيْرَةٌ)
- ۲۰۸- رَجَاءٌ، هَذَا اللَّوْحُ عَلَى الْجِدَارِ لِشَاهِدِ التَّلَامِيذِ مَا كُتِبَ عَلَيْهِ. (عَلِّقُوا - خَرِّقُوا - كُونُوا)
- ۲۰۹- لِنَتَجَنَّبَ عَنْ الْآخَرِينَ. (خِدَاعٍ - إِنْقَاذٍ - نِقَادٍ)
- ۲۱۰- كَانَتْ الْفِرَاحُ فَتَنْتَظِرُ أَهْمَهَا. (مَكْسُورَةٌ - جَانِعَةٌ - بَاكِئَةٌ)
- ۲۱۱- الْكَسُولُ وَاجِبَاتِهِ عَلَى أَقْرِبَائِهِ. (يَتَمَنَّى - يُحْمِلُ - يُخَدِّثُ)
- ۲۱۲- الْمُدِيرُ مَتَى تَرَكَ الطُّلَابُ الْمَدْرَسَةَ؟ (أَحْضَرَ - سِئِلَ - قِيلَ)
- ۲۱۳- الْمُرَارِعُ: لَيْتَ الْمَطَرُ يَنْزِلُ كَثِيرًا. (يَرَى - يَتَمَنَّى - يَتَنَبَّخُ)
- ۲۱۴- جَمَعَ النَّاسُ أَخْشَابًا كَثِيرَةً لـ إِبْرَاهِيمَ. (يَسْتَبُوا - يُخَرِّقُوا - يُنْقِذُوا)

■ نمونه سوالات نهایی

■ اِنْتَجِبِ الْكَلِمَةَ الْمُنَاسِبَةَ لِلتَّوْضِيحَاتِ أَوْ لِلْفَرَاقَاتِ:

الْحَنِيفُ - السُّدِّيُّ - التَّدْنِيْنُ - التَّهَامُسُ - ذَلِيلٌ - الْكَتِفُ - الْكَسُولُ - الصَّنَمُ

- ۲۱۵- عَضُوٌّ مِنْ أَعْضَاءِ الْجَسْمِ يَقَعُ أَعْلَى الْجَذَعِ. (دی ۱۴۰۴)
- ۲۱۶- يَحْتَاجُ الشُّيَاحُ إِلَى لِكَيْ يُرْشِدَهُمْ. (خرداد ۱۴۰۳)
- ۲۱۷- التَّكَلُّمُ بِكَلَامٍ خَفِيٍّ. (شهریور ۱۴۰۴)
- ۲۱۸- شَخْصٌ لَا يَقُومُ بِأَدَاءِ وَاجِبَاتِهِ. (دی ۱۴۰۲)
- ۲۱۹- يَكُونُ بِلَا فَايِدَةٍ. (دی ۱۴۰۰)
- ۲۲۰- يَتَرَكُ الْبَاطِلَ وَيَرْغُبُ فِي دِينِ الْحَقِّ. (خرداد ۱۴۰۲)
- ۲۲۱- تِمْنَالٌ مِنْ حَجَرٍ أَوْ حَشَبٍ أَوْ حَدِيدٍ يُعْبَدُ مِنْ دُونِ اللَّهِ. (خرداد ۹۹)
- ۲۲۲- إِنَّ فِطْرِي فِي الْإِنْسَانِ. (خرداد ۹۹)

ترجمه متن درس

۲

بررسی ترجمه و نکات متن درس

معمولاً عادت داریم که ترجمه متن درس را به صورت «جمله‌ای» حفظ کنیم و این بزرگ‌ترین اشتباه ما برای آزمون‌های نهایی به سبک جدید است، چون در آزمون‌های سال‌های جدید، جملات کتاب را تغییر داده و جملات جدیدی می‌سازند. پس به جای حفظ کردن معنای جمله‌ها باید «ترجمه کردن» را یاد بگیریم؛ یعنی:

- ۱ ترجمه کلمه به کلمه → معنای هر کلمه را به صورت جداگانه یاد بگیریم، خصوصاً معنای دقیق «فعل‌ها».
- ۲ زمان فعل‌ها → فرمول‌های مربوط به زمان فعل‌ها را به یاد داشته باشیم و موقع ترجمه فعل‌ها آن‌ها را به کار ببریم.
- ۳ تمام کلمات → ترجمه هیچ کلمه‌ای را بی‌ارزش ندانیم، گاهی جا انداختن یک ضمیر سرنوشت جمله را عوض می‌کند.
- ۴ ساختارهای جدید → در کتاب‌های درسی دهم و یازدهم، بیشتر تمرکز ما روی ترجمه فعل‌ها بود. ولی در پایه دوازدهم، نقش‌ها و ساختارهایی را یاد می‌گیریم که در ترجمه جمله بسیار اهمیت دارند. پس هنگام ترجمه جمله، حواسمان به قواعدی که در کتاب دوازدهم یاد می‌گیریم باشد.

■ «أَقِمَّ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا»

أَقِمَّ	وَجْهَ	كَ	لِ	الدِّينِ	حَنِيفًا
روى بیاور	برای	دین	یکتاپرست		
فعل	مفعول	مضافٌ الیه	جار	مجرور	قید حالت

با یکتاپرستی به دین روی بیاور.

نکته‌دان: ۱- فعلی «أَقِمَّ» به تنهایی؛ یعنی «بر پا کرد»، ولی ترکیب «أَقِمَّ وَجْهَكَ» در فارسی به معنای «روی بیاور» است.

۲- به تفاوت ظاهری و معنایی فعل‌های زیر خوب دقت کنید:

■ قَامَ (يَقُومُ): برخاست ■ قَامَ بِ: اقدام کرد ■ أَقَامَ (يُقِيمُ): بر پا کرد

۳- «حَنِيفًا» در این جا قید حالت است که در درس دوم با آن آشنا می‌شویم. قیده‌های حالت را معمولاً با حرف «با» ترجمه می‌کنیم: «با یکتاپرستی، یکتاپرستانه»

■ التَّدِينُ فِطْرِيٌّ فِي الْإِنْسَانِ وَالتَّارِيخُ يَقُولُ لَنَا:

التَّدِينُ	فِطْرِيٌّ	فِي	الْإِنْسَانِ	و	التَّارِيخُ	يَقُولُ	لِ	نَا
دینداری	ذاتی	در	انسان	و	تاریخ	می‌گوید	برای	ما
مبتدا	خبر	جار	مجرور	-	مبتدا	خبر	جار	مجرور

دینداری در انسان ذاتی است و تاریخ به ما می‌گوید:

■ لَا شَعْبَ مِنْ شُعُوبِ الْأَرْضِ إِلَّا وَكَانَ لَهُ دِينٌ وَطَرِيقَةٌ لِلْعِبَادَةِ.

لَا	شَعْبَ	مِنْ	شُعُوبِ	الأَرْضِ	إِلَّا	و	كَانَ	لَ	هُ	دِينٌ	و	طَرِيقَةً	لِ	الْعِبَادَةِ
هیچ ... نیست	ملت	از	ملت‌ها	زمین	مگر	و	داشت			دین	و	روشی	برای	عبادت
-	-	جار	مجرور	مضافٌ الیه	-	-	-	-	-	-	-	-	جار	مجرور

هیچ ملتی از ملت‌های زمین نیست، مگر این‌که دین یا روشی برای پرستش داشته است.

نکته‌دان: ۱- «لَا» وقتی همراه یک اسم بیاید، به صورت «هیچ ... نیست» ترجمه می‌شود.

۲- «كَانَ لَ» معنای «داشت» (مالکیت در زمان گذشته) دارد.

■ الْأَثَارُ الْقَدِيمَةُ الَّتِي اكْتَشَفَهَا الْإِنْسَانُ، وَالْحَضَارَاتُ الَّتِي عَرَفَهَا مِنْ خِلَالِ الْكِتَابَاتِ وَالنُّقُوشِ وَالرُّسُومِ وَالتَّمَاثِيلِ ...

الْأَثَارُ	الْقَدِيمَةُ	الَّتِي	اِكْتَشَفَهَا	الْإِنْسَانُ	و	الْحَضَارَاتُ	الَّتِي	عَرَفَهَا	هِيَ	مِنْ	خِلَالِ	الْكِتَابَاتِ	و	النُّقُوشِ	و	الرُّسُومِ	و	التَّمَاثِيلِ
آثار	قديمی	که	کشف کرد	آن‌ها	و	تمدن‌ها	که	شناخت	آن‌ها	از	میان	نوشته‌ها	و	نگاره‌ها	و	نقاشی‌ها	و	مجسمه‌ها
مبتدا	صفت	-	فعل	مفعول	فاعل	-	-	فعل	مفعول	جار	مجرور	مضافٌ الیه	-	-	-	-	-	-

آثار قدیمی که انسان آن‌ها را کشف کرده و تمدن‌هایی که از میان نوشته‌ها و نگاره‌ها و نقاشی‌ها و مجسمه‌ها شناخته است ...

نکته‌دان: ۱- «الَّذِي، الَّتِي، الَذِينَ» وقتی بعد از اسم معرفه بیایند، معنای «که» دارند.

۲- به تفاوت معنایی دو کلمه «الْكِتَابَاتُ: نوشته‌ها» و «الْکُتُبُ: کتاب‌ها» توجه کنید و حواستان باشد که معنای دو کلمه «نُقُوش: نگاره‌ها» و «الرُّسُوم: نقاشی‌ها» را اشتباه به خاطر نسپارید.

■ تُؤَكِّدُ إِهْتِمَامَ الْإِنْسَانِ بِالْدِّينِ وَتَدُلُّ عَلَى أَنَّهُ فِطْرِيٌّ فِي وُجُودِهِ.

تُؤَكِّدُ	إِهْتِمَامَ	الْإِنْسَانِ	بِ	الدِّينِ	و	تَدُلُّ	عَلَى	أَنَّ	هُ	فِطْرِيٌّ	فِي	وُجُودِ	هُ
تأکید می‌کند	توجه	انسان	به	دین	و	راهنمایی می‌کند	بر		آن	ذاتی	در	وجود	او
خبر	مفعول	مضافٌ الیه	جار	مجرور	-	فعل	-	-	-	-	-	مجرور	مضافٌ الیه

بر توجه انسان به دین تأکید می‌کند و راهنمایی می‌کند بر این‌که آن (دینداری) در وجود او ذاتی است.

نکته‌دان: «إِهْتِمَامَ» در ترجمه همراه حرف اضافه «بر» آمده، برای همین مفعول به حساب می‌آید.

■ وَلَكِنَّ عِبَادَتِهِ وَشَعَائِرَهُ كَانَتْ خُرَافَةً

لَكِنَّ	عِبَادَاتِ	هُ	شَعَائِرَ	وَ	هُ	كَانَتْ	خُرَافَةً
اما	عبادت‌ها	ش	مراسم	و	ش	بود	خرافی
-	-	مضافٌ الیه	-	-	-	-	-

اما عبادت‌ها و مراسم آن خرافی بود.

نکته‌دان: در ترجمه، ضمیرهای «ه» در «عبادته» و «شعائره» را لازم نیست تکرار کنیم.

■ «بَدَأَ الْقَوْمَ بَنِيهَا مَسُونٍ: إِنَّ الصَّنَمَ لَا يَتَكَلَّمُ، إِنَّمَا يَقْصِدُ إِبْرَاهِيمُ الْإِسْتِهْزَاءَ بِأَصْنَانَا»

بدا	القوم	يتها مسون	إنما	يقصد	إبراهيم	الاستهزاء	ب	أصنام	نا
شروع کرد	قوم	پچ پچ می کنند	فقط	قصد دارد	ابراهیم	مسخره کردن		بت های	ما
-	-	-	-	فعل	فاعل	مفعول	جار	مجرور	مضاف الیه

قوم شروع کردند به پچ پچ کردن؛ همانا بت سخن نمی گوید، ابراهیم تنها قصد مسخره کردن ما را دارد.

نکته دان: ۱- فعل مضارع که همراه «بدأ» بیاید، معمولاً به صورت «مصدر» ترجمه می شود.

۲- «إنما» به معنای «فقط، تنها» بوده و در محل اعرابی کلمات تأثیری ندارد.

■ و هُنَا ﴿قَالُوا خَرِقُوهُ وَ انْصُرُوا آلِهَتَكُمْ﴾ فَقَذَفُوهُ فِي النَّارِ، فَأَنْقَذَهُ اللَّهُ مِنْهَا.

هنا	قالوا	خرقوا	و	انصروا	آلهة	كم	قذفوا	ه	في	النار	أنقذ	ه	الله	من	ها
این جا	گفتند	پسوزانید	و	یاری کنید	خدایان	تان	انداختند	او	در	آتش	نجات داد	او	خداوند	از	آن
-	فعل	فعل	مفعول	-	فعل	مفعول	مضاف الیه	فعل	مفعول	جار	مجرور	فعل	مفعول	فاعل	مجرور

این جا بود که گفتند: او را پسوزانید و خدایان خود را یاری کنید، پس او را در آتش انداختند [ولی] خداوند او را از آن (آتش) نجات داد.

نکته دان: «هنا» به معنای «این جا» است، ولی در این متن برای روایت قصه آن را به صورت «این جا بود که» ترجمه کردیم.

تمارین ترجمه متن درس

ترجمه عبارات

■ أَكْتُبُ تَرْجَمَةَ الْعِبَارَاتِ التَّالِيَةِ:

- ❖ ۲۲۳- كَانَ إِبْرَاهِيمُ ﷺ قَدْ أَقَامَ وَجْهَهُ لِلَّهِ حَنِيفًا. ❶
- ۲۲۵- الْآثَارُ الْقَدِيمَةُ تَدُلُّنَا عَلَى اهْتِمَامِ الْإِنْسَانِ بِالِدِّينِ.
- ❖ ۲۲۷- كَانَتْ تُقَدِّمُ الْقَرَايِينَ لِلْآلِهَةِ لِتَجَنُّبِ شَرِّهَا.
- ❖ ۲۲۹- لِيُتْرِكَ الْإِنْسَانُ خُرَافَاتِ إِزْدَادَاتِ فِي دِينِهِ عَلَى مَرِّ الْعُصُورِ.
- ۲۳۱- أُرْسِلَ الْأَنْبِيَاءُ حَتَّى يُبَيِّنَ الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ لِلنَّاسِ.
- ❖ ۲۳۳- حَدَّثَ فِي الْقُرْآنِ عَنْ صِرَاعَاتِ الْأَنْبِيَاءِ ﷺ مَعَ أَقْوَامِهِمُ الْكَافِرِينَ.
- ❖ ۲۳۵- ذُكِرَتْ فِي الْقُرْآنِ سِيرَةُ إِبْرَاهِيمَ الَّذِي كَانَ يُحَاوِلُ عَلَى إِنْقَازِ قَوْمِهِ.
- ❖ ۲۳۷- بَدَأَ إِبْرَاهِيمُ يُكَبِّرُ الْأَصْنَامَ لِيُنْقِذَ قَوْمَهُ مِنْ عِبَادَتِهَا.
- ۲۳۹- مَا اسْتِهْزَأَ إِبْرَاهِيمُ بِقَوْمِهِ بَلْ قَصَدَ هِدَايَتَهُمْ إِلَى الصِّرَاطِ الْمُسْتَقِيمِ.
- ❖ ۲۴۱- لَمَّا شَاهَدَ الْقَوْمُ أَصْنَامَهُمُ الْمَكْسَرَةَ دَبُّوا بِبَنِيهَا مَسُونٍ عَنْ فَاعِلِهِ.
- ۲۴۳- أَحْضَرَ النَّاسُ إِبْرَاهِيمَ وَ سَأَلُوهُ: لِمَ كَسَرْتَ الْأَصْنَامَ؟
- ❖ ۲۲۴- قَدْ نَعْرِفُ الْحَضَارَاتِ مِنْ خِلَالِ النُّقُوشِ الَّتِي أَكْتُشِفَتْ.
- ۲۲۶- تَقْدِيمُ الْقَرَايِينِ لِلتَّمَاثِيلِ كَانَ مِنْ شَعَائِرِ خُرَافَةٍ.
- ۲۲۸- اكْتُشِفْنَا آثَاراً قَدِيمَةً تُؤَكِّدُ أَنَّ التَّدِينُ فُطْرِيٌّ فِي الْإِنْسَانِ.
- ❖ ۲۳۰- لِمَ تَحْسِبُونَ أَنَّ اللَّهَ قَدْ تَرَكَكُمْ سُدىً؟ ❷
- ۲۳۲- كَانَ اللَّهُ قَدْ أَرْسَلَ النَّبِيِّينَ لِيُبَيِّنُوا الدِّينَ الْحَقَّ.
- ❖ ۲۳۴- قَدْ يُحَدِّثُنَا الْمُعَلِّمُ عَنْ خُرَافَاتِ إِزْدَادَاتِ فِي أَفْكَارِ النَّاسِ.
- ۲۳۶- لَمْ يُكَبِّرِ إِبْرَاهِيمُ أَكْبَرَ الْأَصْنَامِ لِكَيْ يُعَلِّقَ الْفَأْسَ عَلَى كَيْفِهِ.
- ❖ ۲۳۸- شَاهَدَ النَّاسُ أَنَّ جَمِيعَ الْأَصْنَامِ مُكْسَرَةٌ إِلَّا الصَّنَمَ الْكَبِيرَ.
- ❖ ۲۴۰- قُذِفَ إِبْرَاهِيمُ فِي النَّارِ لِيُخَرِّقَ وَلَكِنَّ اللَّهَ أَنْقَذَهُ.
- ❖ ۲۴۲- تَهَاوَسَكُمْ عِنْدَ الْآخِرِينَ قَدْ يُسَبِّبُ الصِّرَاعَ بَيْنَكُمْ.

نمونه سؤالات نهایی

- ۲۴۴- كَانَ الْأَنْبِيَاءُ يُبَيِّنُونَ الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ لِلنَّاسِ. (شهریور ۱۴۰۴)
- ۲۴۶- كَانَ الْإِنْسَانُ يَعْرِفُ الْحَضَارَاتِ مِنْ خِلَالِ الْكِتَابَاتِ وَ النُّقُوشِ. (شهریور ۱۴۰۴)
- ۲۴۸- عِنْدَمَا يَرْجِعُ النَّاسُ يُشَاهِدُونَ أَصْنَامَهُمُ الْمَكْسَرَةَ. (دی ۱۴۰۲)
- ۲۵۰- إِزْدَادَاتِ هَذِهِ الْخُرَافَاتِ فِي أَدْيَانِ النَّاسِ عَلَى مَرِّ الْعُصُورِ. (دی ۱۴۰۱)
- ۲۴۵- أُرْسِلَ الْأَنْبِيَاءُ لِيُبَيِّنُوا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ. (خرداد ۱۴۰۴)
- ۲۴۷- لَا حُضَارَةَ إِلَّا وَ فِيهَا شَعَائِرُ دِينِيَّةٍ. (خرداد ۱۴۰۳)
- ۲۴۹- أَحْضَرُوا إِبْرَاهِيمَ ﷺ فَقَذَفُوهُ فِي النَّارِ، ثُمَّ أَنْقَذَهُ اللَّهُ مِنْهَا. (شهریور ۱۴۰۱)

تکمیل ترجمه عبارات

■ أَكْمِلْ تَرْجَمَةَ الْعِبَارَاتِ التَّالِيَةِ:

- ۲۵۱- كُنَّا نَتَجَنَّبُ شَعَائِرَ خُرَافَةٍ انْتَشَرَتْ بَيْنَ بَعْضِ النَّاسِ.
- ۲۵۲- لَا شَعَبَ عَلَى الْأَرْضِ إِلَّا وَ لَهُ دِينٌ.
- ۲۵۳- لَنْ يُتْرِكَ الْإِنْسَانُ فِي حَيَاتِهِ سُدىً.
- ❖ ۲۵۴- تُوجَدُ آيَاتُ فِي الْقُرْآنِ تُحَدِّثُنَا عَنْ سِيرَةِ الْأَنْبِيَاءِ ﷺ.
- ۲۵۵- كَانَ هَدَفُ صِرَاعِ الْأَنْبِيَاءِ مَعَ الْكَافِرِينَ تَبْيِينِ الصِّرَاطِ الْمُسْتَقِيمِ.
- ما از خرافی که در میان بعضی از مردم گسترش یافته بود،
- روی زمین نیست، مگر این که دینی
- انسان در زندگی اش،
- در قرآن آیاتی وجود دارد که با ما درباره پیامبران
- هدف پیامبران با کافران راه مستقیم بود.

۲۵۶- الْكِتَابَاتِ وَالتَّقْوَى الَّتِي أُكْتُشِفَتْ فِي إِيرَانَ تَدُلُّ عَلَى أَنَّ لَهَا حَضَارَةً قَدِيمَةً.

و..... که در ایران کشف شده‌اند، نشان می‌دهند که آن..... کهنی دارد.

★ ۲۵۷- لِنَذْكُرِ الْأَنْبِيَاءَ الَّذِينَ حَاولُوا عَلَى إِنْقَاذِ أَقْوَامِهِمُ الْكَافِرِينَ مِنَ الْخُرَافَاتِ.

..... پیامبرانی را که برای قوم‌های کافرشان از خرافه‌ها تلاش کردند.

۲۵۸- لَمَّا كَانَ إِبْرَاهِيمُ وَحِيدًا حَمَلَ فَاسًّا وَكَسَّرَ الْأَصْنَامَ فِي الْمَعْبَدِ.

وقتی ابراهیم تنها بود تبری را و بیشتر بت‌ها را در معبد.....

★ ۲۵۹- الْقَوْمُ ظَنُّوا أَنَّ إِبْرَاهِيمَ يَسْتَهْزِئُ بِهِمْ فَقَالُوا لِجُرْعَةٍ!

قوم گمان کردند که ابراهیم آنان را پس گفتند او را.....

۲۶۰- لَمَّا خَرَجَ النَّاسُ مِنَ الْمَدِينَةِ كَسَّرَ إِبْرَاهِيمُ الْأَصْنَامَ بِالْفَاسِ.

وقتی مردم از شهر خارج شدند، ابراهیم بت‌ها را با.....

★ ۲۶۱- الْمُؤْمِنُونَ يُقَدِّمُونَ الْقَرَابِينَ لِلَّهِ لِيَكْسِبُوا رِضَاهُ وَيَتَجَنَّبُوا الشَّيْطَانَ.

مؤمنان قربانی‌ها را به خداوند..... تا خشنودی او را به دست بیاورند و از شیطان.....

★ ۲۶۲- الْأَنْبِيَاءُ كَانُوا قَدْ أُرْسِلُوا لِيُبَيِّنُوا الدِّينَ الْحَقَّ.

پیامبران..... تا دین حق را.....

نمونه سؤال نهایی

۲۶۳- ﴿قَالُوا خَرِّقُوهُ وَانْضُرُوا آلِهَتَكُمْ﴾

(خرداد ۱۴۰۱) گفتند او را..... و خدایان را.....

انتخاب ترجمه صحیح

■ اِنْتَجِبِ التَّرْجُمَةَ الصَّحِيحَةَ:

۲۶۴- إِنَّمَا يَقْصِدُ إِبْرَاهِيمُ الْاسْتِهْزَاءَ بِالْهَتْنَا.

(الف) ابراهیم قطعاً قصد داشت خدایان ما را مسخره کند. (ب) ابراهیم تنها قصد مسخره کردن خدایان ما را دارد.

★ ۲۶۵- ﴿أَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا﴾

(الف) به دین یکتاپرستان روی بیاور. (ب) با یکتاپرستی به دین روی بیاور.

★ ۲۶۶- لَمْ تَكُنْ لِبَعْضِ الْأَدْيَانِ شَعَائِرَ خُرَافِيَّةٍ.

(الف) در بعضی از دین‌ها مراسم خرافی نبود. (ب) برخی دین‌ها مراسم خرافی نداشتند.

۲۶۷- كَانَ الْأَنْبِيَاءُ يُحَاوِلُونَ أَنْ يُبَيِّنَ الدِّينَ الْحَقَّ.

(الف) پیامبران تلاش داشتند که دین حق را آشکار کنند. (ب) پیامبران سعی می‌کردند که دین حق آشکار شود.

۲۶۸- ﴿أَيَحْسَبُ الْإِنْسَانُ أَنْ يُتْرَكَ سُدًى﴾

(الف) آیا آدمی گمان می‌کند که بیهوده رها شود؟ (ب) آیا انسان می‌پندارد که او را پوچ و بی‌هدف رها می‌کند؟

★ ۲۶۹- صَرَاعَتْ الْأَنْبِيَاءُ مَعَ أَقْوَامِهِمُ الْكَافِرِينَ كَانَتْ لِإِنْقَاذِهِمْ.

(الف) درگیری‌های پیامبران با قوم‌های کافرشان برای نجاتشان بود. (ب) کشمکش‌های پیامبران با قوم‌های کافران برای رهاکردنشان بود.

★ ۲۷۰- إِقْرَؤُوا سِيرَةَ الْعُلَمَاءِ الْمَاضِينَ لِتُبَيِّنَ كَيْفِيَّةَ مُحَاوَلَاتِهِمْ.

(الف) سرگذشت دانشمندان گذشته را بخوانید تا چگونگی تلاششان را آشکار کنید.

(ب) شیوه و روش دانشمندان گذشته را بخوانید تا کیفیت تلاش‌هایشان آشکار شود.

★ ۲۷۱- لَمَّا شَاهَدَ النَّاسُ أَصْنَامَهُمُ الْمَكْسَرَةَ تَهَامَسُوا عَنْهَا.

(الف) وقتی که مردم بت‌ها را شکسته دیدند درباره آن‌ها پیچ می‌کردند. (ب) زمانی که مردم بت‌های شکسته را دیدند درباره آن‌ها پیچ کردند.

نمونه سؤالات نهایی

۲۷۲- لَمْ تَكُنْ لِبَعْضِ الشُّعُوبِ حَضَارَةً رَاضِيَةً.

(خرداد ۱۴۰۴) (ب) برای بعضی ملت‌ها تمدنی جالب وجود ندارد.

(الف) بعضی از ملت‌ها تمدن جالبی نداشتند.

۲۷۳- أَجَابَ: لِمَ تَسْأَلُونَنِي؟ إِسْأَلُوا الصَّنَمَ الْكَبِيرَ.

(خرداد ۱۴۰۰) (ب) جواب داد: چرا از من می‌پرسید؟ از بت بزرگ بپرسید.

(الف) جواب داد: از من نپرسید، از بت بزرگ بپرسید.

۲۷۴- إِزْدَادَتْ هَذِهِ الْخُرَافَاتُ فِي أَدْيَانِ النَّاسِ عَلَى مَرِّ الْعُصُورِ.

(خرداد ۹۹) (ب) این خرافات در دین‌های مردم در گذر زمان افزایش یافت.

(الف) این خرافات در دین مردم در زمان‌های مختلف زیاد می‌شود.

درک متن

نمونه سؤالات نهایی

النَّصُّ الْأَوَّلُ

■ اِقْرَأِ النَّصَّ التَّالِيَ ثُمَّ أَجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ:

إِنَّ فِي الْقُرْآنِ قِصَصًا كَثِيرَةً حَوْلَ سِيرَةِ الْأَنْبِيَاءِ ﷺ مِنْهُمْ إِبْرَاهِيمُ ﷺ الَّذِي حَاولَ لِإِنْقَاذِ قَوْمِهِ مِنْ عِبَادَةِ الْأَصْنَامِ. فِي أَحَدِ الْآيَاتِ ذَهَبَ الْقَوْمُ إِلَى الْمَعْبَدِ فَوَجَدُوا أَنَّ أَصْنَامَهُمْ مَكْسَرَةٌ وَظَنُّوا أَنَّ إِبْرَاهِيمَ ﷺ هُوَ الْفَاعِلُ؛ فَأَحْضَرُوهُ لِلْمُحَاكَمَةِ وَقَدَفُوهُ فِي النَّارِ وَلَكِنَّ اللَّهَ أَنْقَذَهُ.

۲۷۵- ماذا ظنَّ النَّاسُ لَمَّا رَجَعُوا إِلَى الْمَعْبَدِ؟ ۲۷۶- لِمَ حَاولَ إِبْرَاهِيمُ ﷺ؟

۲۷۷- كَيْفَ وَجَدَ النَّاسُ الْأَصْنَامَ؟ ۲۷۸- أَكْتُبْ حَرْفًا مُشَبَّهًا بِالْفِعْلِ فِي النَّصِّ جَاءَ لِلتَّأْكِيدِ.

■ اِقْرَأِ النَّصَّ ثُمَّ أَجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ الثَّالِيَةِ:

«أَرْسَلَ اللَّهُ الْأَنْبِيَاءَ لِإِنْقَادِ الْبَشَرِ مِنَ الْخُرَافَاتِ وَعِبَادَةِ الْأَصْنَامِ، كَمَا نَعْلَمُ أَنَّ إِبْرَاهِيمَ الْخَلِيلَ ﷺ ذَهَبَ فِي أَحَدِ الْأَعْيَادِ إِلَى الْمَعْبِدِ وَكَسَّرَ جَمِيعَ الْأَصْنَامِ إِلَّا الصَّنَمَ الْكَبِيرَ، فَعَلَّقَ الْفَأْسَ عَلَى كَتِفِ هَذَا الصَّنَمِ وَخَرَجَ مِنَ الْمَعْبِدِ، أَلْقَوْهُمُ أَخْضَرُوهُ لِلْمُحَاكَمَةِ وَقَذَفُوهُ فِي النَّارِ وَلَكِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى أَنْقَذَهُ مِنْهَا بِسَبَبِ صَبْرِهِ أَمَامَ قَوْمِهِ وَرَفَعَ شَأْنَهُ بَيْنَ النَّاسِ.»

۲۷۹- لِمَاذَا أَنْقَذَ اللَّهُ إِبْرَاهِيمَ ﷺ؟

۲۸۰- مَتَى ذَهَبَ إِبْرَاهِيمُ ﷺ إِلَى الْمَعْبِدِ؟

۲۸۱- مَا كَانَ هَدَفُ إِرْسَالِ الْأَنْبِيَاءِ؟

۲۸۲- عَيِّنِ الْخَطَأَ: (۱) جَعَلَ إِبْرَاهِيمُ ﷺ الْفَأْسَ عَلَى كَتِفِهِ.

(۲) عَلَّقَ الْفَأْسَ عَلَى كَتِفِ الصَّنَمِ الْكَبِيرِ.

آموزش قواعد درس

۳

مشاوره در بخش قواعد درس اول، به بررسی حروفی می‌پردازیم که قبلاً آن‌ها را بارها در عبارت‌ها و جملات دیده‌ایم، اما در این جا نکات جزئی‌تری را دربارهٔ آن‌ها یاد می‌گیریم. این حروف در دو بخش آمده‌اند:

۱ حروف «مشبّهة بالفعل»

۲ حرف «لا»ی نفی جنس.

برای این درس، باید «معنای دقیق» این حروف را یاد بگیریم و بدانیم که هر کدام چه «کاربردی» دارند و چه «مفهومی» به جمله اضافه می‌کنند.

حروف مشبّهة بالفعل

به مجموعهٔ شش حرف زیر حروف مشبّهة بالفعل گفته می‌شود:

لَكِنَّ

لَيْتَ

لَعَلَّ

كَأَنَّ

أَنَّ

إِنَّ

خوب است بدانیم که این حروف همراه جملات اسمیه می‌آیند و تغییراتی را در آن‌ها می‌دهند که این تغییرات در کتاب درسی عربی عمومی مورد بحث قرار نگرفته و لازم نیست بدانیم.

دام‌طراح اگر با دقت نگاه کنیم، در «إِنَّ، أَنَّ، كَأَنَّ وَلَكِنَّ» حرف «ن» تشدید دارد، پس نباید آن‌ها را با «إِنْ، أِنْ، لَكِنْ وَكَانَ» اشتباه بگیریم، این هان‌ون آخرشان تشدید ندارد.

بررسی یک‌به‌یک این حروف

بی‌گمان، بی‌تردید، قطعاً، همانا ...

ترجمه

الف) إِنَّ

بر کلّ جمله بعد از خود تأکید دارد ← «يُؤَكِّدُ عَلَى جُمْلَةٍ بَعْدَهُ»

کاربرد

نکاتی که باید دربارهٔ «إِنَّ» بدانیم:

۱ ترجمهٔ «إِنَّ» را باید در ابتدای عبارت بیاوریم نه در وسط جمله.

مثال کتاب درسی: ﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ﴾

ترجمهٔ درست: بی‌گمان خداوند پاداش نیکوکاران را تباه نمی‌کند. ✓ ترجمهٔ غلط: خداوند پاداش نیکوکاران را بی‌گمان تباه نمی‌کند. ✗

تحلیل

إِنَّ	اللَّهُ	لَا يُضِيعُ	أَجَرَ	الْمُحْسِنِينَ
همانا	خداوند	تباه نمی‌کند	پاداش	نیکوکاران
-	-	-	مفعول	مضاف‌الیه

۲ اگر قبل از «إِنَّ» فعل امر یا نهی آمده باشد، می‌توانیم «إِنَّ» را به صورت «زیرا» هم ترجمه کنیم.

مثال: ﴿لَا تَحْزَنْ إِنَّ اللَّهَ مَعَنَا﴾ ← ناراحت نشو، زیرا قطعاً خدا با ماست.

فعل نهی

۳ در عبارت‌های غیرقرآنی، ترجمه کردن «إِنَّ» واجب یا ضروری نیست.

مثال: «إِنَّ الْكُتُبَ طَعَامُ الْفِكْرِ.» ← [همانا] کتاب‌ها غذای فکر هستند.

۴ کلمهٔ «إِنَّمَا» به معنای «فقط، تنها» است و نباید معنای آن را با «إِنَّ» اشتباه کنیم.

مثال: ■ **إِنَّ** الفَخْرَ لِعَقْلِ سَالِمٍ. ← همانا افتخار برای عقلی سالم است. ■ **إِنَّمَا** الفَخْرُ لِعَقْلِ سَالِمٍ. ← افتخار تنها برای عقلی سالم است.

ترجمه	که
کاربرد	وسط دو جمله می آید و آن دورا به هم ربط می دهد ← «يَرْبُطُ الْجُمْلَتَيْنِ»

مثال کتاب درسی: ﴿ قَالَ أَعْلَمُ أَنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴾ گفت می دانم که خداوند بر هر چیزی توانا است.

تحلیل

قَالَ	أَعْلَمُ	أَنَّ	اللَّهِ	عَلَى	كُلِّ	شَيْءٍ	قَدِيرٌ
گفت	می دانم	که	خداوند	بر	هر	چیز	توانا
فعل	فعل	-	-	جار	مجرور	مضاف الیه	-

نکته دان: ۱- «أَعْلَمُ» در این عبارت، فعل مضارع است نه اسم تفضیل. ۲- وقتی بعد از «كُلِّ»، اسم مفرد نکره بیاید، «كُلِّ» معنای «هر» دارد.

نکته: ترکیب «لَأَنَّ» از «لِ+أَنَّ» درست شده است، پس در آن یکی از حروف مشبّهة بالفعل به کار رفته است. «لَأَنَّ» به معنای «چرا که، برای این که» است و برای بیان دلیل یا در جواب سوالاتی که با «لِمَ» یا «لِمَاذَا» شروع شده اند، از آن استفاده می کنیم.

مثال کتاب درسی: «لِمَاذَا ما سافَرتَ بِالطَّائِرَةِ؟» ← «لَأَنَّ بِطَاقَةَ الطَّائِرَةِ غَالِيَةً.» چرا با هواپیما سفر نکردی؟ ← زیرا بلیت هواپیما گران است.

تحلیل

لِ	مَاذَا	ما سافَرتَ	بِ	الطَّائِرَةِ	لَأَنَّ	بِطَاقَةَ	الطَّائِرَةِ	غَالِيَةً
جار	مجرور	فعل	جار	مجرور	زیرا	بلیت	هواپیما	گران
-	-	-	-	-	-	-	مضاف الیه	-

ترجمه	گویی، مانند، مثل این که، انگار، پنداری ...
کاربرد	این حرف گاهی برای تشبیه کردن (التَّشْبِيه) استفاده می شود و گاهی هم برای بیان حدس و گمان (الظَّن) گوینده نسبت به یک موضوع.

مثال کتاب درسی: ﴿ كَانَهُنَّ الْيَاقُوتُ وَالْمَرْجَانُ ﴾: آنان مانند یاقوت و مرجان هستند.

در این آیه، «آنان» به «یاقوت و مرجان» تشبیه شده است.

■ **كَانَ** إِرْضَاءَ جَمِيعِ النَّاسِ غَايَةً لَا تُدْرِكُ: گویی راضی کردن همه مردم هدفی است که به دست آورده نمی شود.

در این عبارت تشبیهی دیده نمی شود، بلکه برداشت و حدس گوینده نسبت به «راضی کردن همه مردم» بیان شده است.

تحلیل

كَانَ	إِرْضَاءَ	جَمِيعِ	النَّاسِ	غَايَةً	لَا تُدْرِكُ
گویی	راضی کردن	همه	مردم	هدف	به دست آورده نمی شود
-	-	مضاف الیه	مضاف الیه	-	فعل مجهول

نکته دان: ۱- «لَا تُدْرِكُ» فعل مضارعی است که حرف اولش ضمه و حرف وسطش فتحه دارد، پس مجهول است. حالت معلوم این فعل، «لَا تُدْرِكُ» است. ۲- «راضی شدن» ترجمه درستی برای «إِرْضَاء» نیست.

ترجمه	اما، ولی
کاربرد	گاهی هنگام حرف زدن، جمله ای را به عنوان مقدمه می گوییم و سپس در جمله دوم منظور اصلی خود را بیان می کنیم. در این حالت جمله دوم، کامل کننده مفهوم جمله اول است و ابهامی را که در جمله اول وجود دارد، برطرف می کند. در این حالت میان دو جمله از «لَکِنْ» استفاده می کنیم. پس این حرف برای کامل کردن پیام جمله قبل از خود و رفع ابهام از آن به کار می رود. مثال: «آزمون عربی خیلی سخت بود، اما بیشتر شما قبول شده اید.»

نکته! حرف «لَکَنَّ» وسط دو عبارت استفاده می‌شود و کنار آن گاهی حرف «و» هم می‌آید.

مثال کتاب درسی: ﴿إِنَّ اللَّهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلَکِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا یَشْکُرُونَ﴾ ← **بی‌گمان** خداوند بر مردم (واقعاً) دارای بخشش است، اما بیشتر مردم سپاس‌گزاری نمی‌کنند.
در این آیه شریفه دو حرف از حروف مشبَّه به کار رفته است: «إِنَّ» که برای تأکید آمده و «لَکَنَّ» که برای کامل کردن پیام و مفهوم عبارت اول به کار رفته است.

تحلیل

إِنَّ	اللَّهُ	ذُو	فَضْلٍ	عَلَى	النَّاسِ	و	لَکَنَّ	أَكْثَرَ	النَّاسِ	لَا یَشْکُرُونَ
همانا	خداوند	دارای	بخشایش	بر	مردم	و	اما	بیشتر	مردم	سپاس‌گزاری نمی‌کنند
-	-	-	مضاف‌الیه	جار	مجرور	-	-	-	مضاف‌الیه	-

نکته‌دان: ۱- حرف «لَ» با هر کلمه‌ای غیر از ضمیرها بیاید، حرف تأکید به حساب می‌آید، ولی ترجمه کردن آن واجب نیست.
۲- «أَكْثَرَ» اسم تفضیل است، پس نباید آن را به صورت «بسیاری» ترجمه کنیم.

کاش

ترجمه

لیت (ه)

معمولاً برای بیان **حسرت** یا آرزوهایی که **امید** چندانی به برآورده شدنش نداریم. از «لیت» استفاده می‌کنیم. فعل «تَمَنَّیْ» معنای «آرزو می‌کنیم» دارد و «لَا تَرْجُو» یعنی «امید نداریم»، بنابراین در مورد «لیت» می‌توانیم بگوییم: «تَمَنَّیْ مَا لَا تَرْجُو وَقُوْعُهُ» (چیزی را آرزو می‌کنیم که امید به وقوعش نداریم).

کاربرد

مثال کتاب درسی: ﴿و یَقُولُ الْكَافِرُ: یَا لَیْتَنی كُنْتُ ثَرَابًا﴾: و کافر می‌گوید ای کاش من خاک بودم.

تحلیل

وَ	یَقُولُ	الْكَافِرُ	یَا	لَیْت	(ن) ی	كُنْتُ	ثَرَابًا
و	می‌گوید	کافر	ای	کاش	من	بودم	خاک
-	فعل	فاعل	-	-	-	-	-

نکته‌دان: حرف «ن» در «یَا لَیْتَنی» همان «نون وقایه» است.

امید است که، شاید که، باشد که

ترجمه

لعل (و)

زمانی از «لَعَلَّ» استفاده می‌کنیم که به اتفاق افتادن یک موضوعی «امید داریم». (تَرْجُو وَقُوْعُهُ)، پس این حرف غالباً نشانه **امیدواری** (الرَّجَاء) است.

کاربرد

مثال کتاب درسی: ﴿إِنَّا جَعَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ﴾: **بی‌گمان** ما قرآن را به زبان عربی قرار دادیم، امید است که شما خردورزی کنید.
باید حواسمان باشد که «إِنَّا» در واقع «إِنَّ + نا» است؛ پس در این آیه هم دو حروف مشبَّه بالفعل دیده می‌شود.

تحلیل

إِنَّ	نَا	جَعَلْنَا	هُ	قُرْآنًا	عَرَبِيًّا	لَعَلَّ	كُم	تَعْقِلُونَ
بی‌گمان	ما	قرار دادیم	او	قرآن	عربی	امید است	شما	خردورزی کنید
-	-	فعل	مفعول ۱	مفعول ۲	صفت	-	-	-

نکته‌دان: فعل «جَعَلَ» قرار داد» معمولاً دو مفعول با خودش دارد که در این آیه ضمیر «ه» و «قُرْآنًا» مفعول‌های آن هستند.

نکته طلایی! فعل **مضارعی** را که بعد از «لَیْت» یا «لَعَلَّ» به کار رفته است، به صورت مضارع التزامی ترجمه می‌کنیم.

مثال: ﴿... لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ﴾: امید است شما بیندیشید.

■ «لَیْت النَّاسُ لَا یَعْبُدُونَ الْأَصْنَامَ»: کاش مردم بت‌ها را نپرستند.

حرف	ترجمه	کاربرد	تذکر
إِنَّ	همانا، بی‌گمان، بی‌تردید، قطعاً	کَلْ جمله پس از خود را مورد تأکید قرار می‌دهد.	ترجمه‌اش را باید ابتدای عبارت بیاوریم.
أَنَّ	که	ارتباط بین دو عبارت را برقرار می‌کند.	همیشه وسط عبارت‌ها می‌آید.
كَأَنَّ	گویا، مثل این‌که، مانند، انگار	گاهی برای تشبیه است و گاهی برای بیان حدس.	
لِکِنْ	اما، ولی	باعث کامل شدن معنای عبارت قبل از خود شده و از آن رفع ابهام می‌کند.	وسط عبارت‌ها به کار می‌رود.
لَيْتَ	کاش	برای بیان آرزوها یا حسرت (نسبت به گذشته) به کار می‌رود.	فعل مضارعی که بعد از «لَيْتَ» یا «لَعَلَّ» بیاید، به صورت مضارع التزامی ترجمه می‌شود.
لَعَلَّ	امید است، شاید	نشان‌دهنده امیدواری است.	

إِخْتَبِرْ نَفْسَكَ (تمرین کتاب درسی)

■ تَرْجِمِ هَاتَيْنِ الْآيَتَيْنِ الشَّرِيفَتَيْنِ. (این دو آیه شریفه را ترجمه کن.)

۱- ﴿فَهَذَا يَوْمَ الْبَعْثِ وَلِكِنَّكُمْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ﴾

هَذَا	يَوْمَ	الْبَعْثِ	وَ	لِکِنَّ	کُنْتُمْ	لَا تَعْلَمُونَ
این	روز	رستاخیز (قیامت)	و	اما	شما	نمی‌دانستید
مبتدا	خبر	مضاف‌الیه	-	-	-	-

این، روز رستاخیز است، اما شما نمی‌دانستید.

نکته‌دان: ۱- وقتی ابتدای جمله، «اسم اشاره + اسم بدون ال» داشته باشیم، به ترتیب مبتدا و خبر هستند.

۲- «کُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ» ساختار «کان + لا + مضارع» را دارد که به صورت ماضی استمراری منفی ترجمه می‌شود: «نمی‌دانستید»

۲- ﴿إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِهِ صَفًّا كَانَهُمْ نُبِيَّانٌ مَرِضُونَ﴾

إِنَّ	اللَّهُ	يُحِبُّ	الَّذِينَ	يُقَاتِلُونَ	فِي	سَبِيلِ	وَ	صَفًّا	كَانَ	هُمْ	نُبِيَّانٌ	مَرِضُونَ
بی‌گمان	خداوند	دوست دارد	کسانی که	می‌جنگند	در	راه	او	صف در صف	گوی	آنان	ساختمان	استوار
-	-	-	مفعول	فعل	جار	مجرور	مضاف‌الیه	قید حالت	-	-	-	صفت

به راستی خداوند کسانی را که در راه او صف در صف می‌جنگند، دوست دارد، آنان مانند ساختمانی استوار هستند.

نکته‌دان: تفاوت ظاهری و معنایی دو فعل زیر را به خاطر داشته باشید:

■ قَتَلَ (يَقْتُلُ): کشت

■ قَاتَلَ (يُقَاتِلُ): جنگید

تمرین قواعد درس: بخش اول

■ عَيْنٌ عَدَدُ الْحُرُوفِ الْمُسَبَّهَةِ فِي كُلِّ عِبَارَةٍ:

۲۸۴- ﴿إِنَّ اللَّهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَشْكُرُونَ﴾

۲۸۳- ﴿فَإِنَّ جَزَءَ اللَّهِ هُمُ الْغَالِبُونَ﴾

۲۸۶- ﴿فَهَذَا يَوْمَ الْبَعْثِ وَلِكِنَّكُمْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ﴾

۲۸۵- ﴿إِنَّا جَعَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ﴾

۲۸۸- مَا سَافَرْتُ بِالْطَّائِرَةِ لَأَنَّ بَطَاقَتَهَا غَالِيَةٌ.

۲۸۷- ﴿إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِهِ صَفًّا كَانَهُمْ نُبِيَّانٌ مَرِضُونَ﴾

۲۹۰- إِنَّ مِّنَ السَّنَةِ أَنْ يَخْرُجَ الرَّجُلُ مَعَ صَيفِهِ إِلَى بَابِ الدَّارِ.

۲۸۹- ﴿إِنْ أَحْسَنْتُمْ أَحْسَنْتُمْ لِأَنْفُسِكُمْ﴾

۲۹۲- ✨ إِنَّ نَنْظُرَ إِلَى الْآثَارِ التَّارِيخِيَةِ نُدْرِكُ أَنَّ التَّدِينِ فِطْرِي فِي الْإِنْسَانِ.

۲۹۱- إِنَّ أَبِي طَبِيبٌ وَلَكِنِّي لَا أَحِبُّ أَنْ أَصْبِحَ طَبِيبًا لَأَنَّ عَمَلَهُ صَعْبٌ.

۲۹۴- ﴿أَدْعُ إِلَى رَبِّكَ بِالْحِكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ وَجَادِلْهُمْ بِلِتِّي هِيَ أَحْسَنُ﴾

۲۹۳- ✨ هَذَا الْعَمَلُ صَعْبٌ وَلَكِنْ لَا يُمَكِّنُ الْفِرَازَ مِنْهُ لِأَنَّهُ وَاجِبُنَا.

۲۹۵- ﴿قَالَتِ الْأَعْرَابُ آمَنَّا قُلْ لَمْ تُؤْمِنُوا وَلَكِنْ قُولُوا أَسْلَمْنَا﴾

■ عَيْنِ الحَرْفِ الْمُشَبَّهَةِ بِالْفِعْلِ الْمُنَاسِبِ لِكُلِّ فَرَاغٍ:

۱۵۰ ★ ۲۹۶- زَمِيلِي مَرِيضٌ فَمَا جَاءَ إِلَى الْمَدْرَسَةِ.

۲۹۷- لَا تَغْضَبْ فَ الْغَضَبُ مَفْسُدَةٌ.

۲۹۸- النَّاسُ يَتَزَكَّوْنَ الشَّعَائِرَ الْخُرَافِيَّةَ.

۲۹۹- مِنْ كَلَامِ مَعْلَمِي فَهَمْتُ الْامْتِحَانُ سَيَكُونُ صَعْبًا.

۳۰۰- نَعِمَ اللَّهُ كَثِيرَةً عَلَى الْعِبَادِ وَ النَّاسُ لَا يَشْكُرُونَ.

۳۰۱- حَضَرْنَا فِي قَاعَةِ الْمَطَارِ ذَلِيلَ السَّفَرِ لَا يَأْتِي مُتَأَجِّرًا.

۳۰۲- رَأَيْتُ هَذَا الظَّفَلَ يَبْكِي هُوَ جَائِعٌ جَدًّا.

۳۰۳- جَائِعٌ جَدًّا لِأَجْلِ الْأَطْعِمَةِ الْبَحْرِيَّةِ.

۳۰۴- زُمَلَائِي كَانُوا مَسْرُورِينَ أَسْئَلَةُ الْامْتِحَانِ كَانَتْ سَهْلَةً.

۳۰۵- هَذَا الرَّجُلُ يُبَيِّنُ الْأَمْرَ لَكُمْ كُمْ تَنْتَخِبُونَ الطَّرِيقَ الْحَقَّ.

۳۰۶- أَقْبَى مَا حَدَّثْتُ وَالِدِي عَنْ عَمَلِي لِأَنَّهُ لَمْ يَغْضَبْ عَلَيَّ.

■ اِنْتَجِبِ الْجَوَابَ الصَّحِيحَ لِلْأَسْئَلَةِ التَّالِيَةِ:

۳۰۷- عَيْنٌ مَا فِيهِ تَأْكِيدٌ:

الف) ﴿لَا تَحْزَنْ إِنَّ اللَّهَ مَعَنَا﴾

۳۰۸- عَيْنٌ مَا فِيهِ التَّشْبِيه:

الف) كَأَنَّ جَنَاحَ هَذَا الطَّائِرِ مَكْسُورٌ.

۳۰۹- عَيْنٌ مَا فِيهِ التَّمْنَى:

الف) ﴿هَذَا يَوْمُ الْبَعْتِ وَلِكِنِّكُمْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ﴾

۳۱۰- عَيْنٌ مَا فِيهِ الرَّجَاءُ:

الف) ﴿إِنَّا جَعَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ﴾

۳۱۱- عَيْنٌ حَرْفًا يَكْمُلُ عِبَارَةً قَبْلَهُ:

الف) ﴿هَذَا يَوْمُ الْبَعْتِ وَلِكِنِّكُمْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ﴾

۳۱۲- عَيْنٌ عِبَارَةً فِيهَا «النَّفْيُ الْأَشَدُّ»:

الف) ﴿لَا تَحْزَنْ إِنَّ اللَّهَ مَعَنَا﴾

ب) ﴿قَالَ أَعْلَمُ أَنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ﴾

ب) الْمُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ كَانَتْهُمْ بُنْيَانٌ مَرْصُوضٌ.

ب) ﴿وَيَقُولُ الْكَافِرُ يَا لَيْتَنِي كُنْتُ ثَرِيًّا﴾

ب) ﴿يَا لَيْتَ قَوْمِي يَعْلَمُونَ بِمَا غَفَرَ لِي رَبِّي﴾

ب) ﴿إِنَّا جَعَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ﴾

ب) لَا دِينَ لِمَنْ لَا عَهْدَ لَهُ.

«لَا» النَّافِيَةُ لِلْجِنْسِ

حرف «لا» از حروفی است که بارها آن را در جملات عربی دیده ایم. بیشتر اوقات آن را در موقعیت های زیر به کار برده ایم:

۱ در جواب پرسش هایی که با «هَلْ» یا «أَمْ» ساخته شده اند. — در این حالت «لا» معنای «نه» دارد.

۲ همراه فعل مضارع — حرف «لا» در کنار فعل مضارع، برای ساختن فعل «نهی» یا «نهی» استفاده می شود. اما در این جا کاربرد جدیدی از «لا» را یاد می گیریم که با موارد قبلی بسیار متفاوت است. به این نوع جدید، «لا» ی نفی جنس گفته می شود.

مشخصات «لا» ی نفی جنس

۱ فقط در کنار یک اسم می آید.

۲ اسم بعد از آن، «ال» یا «تنوین» ندارد.

ترجمه «لا» ی نفی جنس

ترجمه صحیح این «لا»، «هیچ ... نیست» است؛ یعنی ابتدای ترجمه، یک حرف «هیچ» و انتهای آن فعل «نیست» یا «وجود ندارد» می آوریم.

مثال کتاب درسی: ۱ ﴿لَا عَلِمْنَا إِلَّا مَا عَلَّمَنَا﴾ — هیچ دانشی نداریم (برای ما نیست)، جز آن چه تو به ما آموختی.

«علم» اسم است؛ پس «لا» از نوع نفی جنس به حساب می آید و معنای «هیچ ... نیست» دارد.

۲ ﴿لَا كُنْزٌ أَغْنَى مِنَ الْقَنَاعَةِ﴾ — هیچ گنجی بی نیازکننده تر از قناعت نیست.

«كنز» هم اسم است؛ پس باز هم «لا» ی نفی جنس داریم و آن را به صورت «هیچ ... نیست» ترجمه می کنیم.

تمارین قواعد درس: بخش دوم

؟

■ عَيْنُ نَوْعٍ «لا» فِي الْعِبَارَاتِ التَّالِيَةِ ثُمَّ اكْتُبْ تَرْجَمَةَ الْعِبَارَاتِ:

۳۱۳- لَا تَتَوَكَّلْ إِلَّا عَلَى اللَّهِ.

۳۱۴- لَا تَفْخَرْ جَهْلًا بِالنَّسَبِ.

۳۱۵- أَتَعْرِفُ مَنْ هُوَ سَلْمَانُ الْفَارَسِيِّ أَمْ لَا؟

۳۱۶- التَّلَامِيذُ لَا يَتَّهَمُوسُونَ عِنْدَمَا يَدْرُسُ الْمُعَلِّمُ.

۳۱۷- يَا وَلَدِي، لَا تَبْتَغِ عَنِ الْأَفْضَلِ.

۳۱۸- هَذَا الرَّجُلُ لَيْسَ شَانِبًا فَلَا تُحْمِلُوهُ أَعْمَالًا صَعِبَةً.

۳۱۹- لَا قُرْبَانَ يَقْبَلُ مِمَّنْ لَا يَكْسِبُ الْخِلَالَ.

۳۲۰- لِمَ لَا تَنْصُرِينِي فِي أَدَاءِ وَاجِبَاتِي؟

۳۲۱- أَلَا تَفَاوَتْ بَيْنَ الَّذِي يَعْلَمُ وَالَّذِي لَا يَعْلَمُ؟

۳۲۲- لَا نَعْتَمِدُ عَلَى مَنْ لَا تَفَكَّرُ فِي كَلَامِهِ.

۳۲۳- لَا يَرْحَمُ الْخُكَّامُ مَنْ لَا يَرْحَمُ النَّاسَ.

۳۲۴- لَا تِيَّاسِي الْمُؤْمِنُ مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ.

۳۲۵- لَا إِيْمَانَ لِمَنْ لَا يُسَاعِدُ الْفُقَرَاءَ.

۳۲۶- يَا أُمَّ، لَا تَتْرَكِينَا عِنْدَ هَذِهِ الشَّدَائِدِ.

۳۲۷- لَا تَعْلِمُ يُفِيدُ مَنْ لَا تَوَاضَعُ لَهُ.

۳۲۸- يَطْلُبُ الْقُرْآنُ مَنَّا أَنْ لَا نَسُبَّ النَّاسَ.

۳۲۹- يَا إِلَهِي أَرْجُوكَ أَلَّا تُحْمِلَنِي مَا لَا طَاقَةَ لِي بِهِ.

تمارین کتاب درسی (التمارین)

۴

■ التَّمْرِينُ الْأَوَّلُ: أَيُّ كَلِمَةٍ مِنَ كَلِمَاتِ مُعْجَمِ الدَّرْسِ تُنَاسِبُ التَّوْضِيحَاتِ التَّالِيَةَ؟ (کدام کلمه از کلمات واژه‌نامه درس با توضیحات زیر تناسب دارد؟)

۱- آله ذات ید مِنَ الْخَشَبِ وَ سِنٍّ عَرِيضَةٍ مِنَ الْحَدِيدِ يُقَطَّعُ بِهَا: **پاسخ** القَاس (تبر)

القَاس	آله	ذاتٌ	يَدٌ	مِنْ	الْخَشَبِ	و	سِنٍّ	عَرِيضَةٍ	مِنْ	الْحَدِيدِ	يُقَطَّعُ	بِ	ها
تبر	ابزار	دارای	دست	از	چوب	و	دندان	پهن	از	آهن	بریده می‌شود	با	آن
مبتدا	خبر	صفت	مضافاً الیه	جار	مجرور	-	-	صفت	جار	مجرور	فعل مجهول	جار	مجرور

تبر ابزاری است که دارای دسته‌ای از چوب و دندانه پهنی از آهن است که با آن بریده می‌شود.

نکته‌دان: «ذات»، شکلی مؤنث کلمه «ذو: دارای» است. این کلمه هرگاه بعد از یک اسم نکره بیاید، صفت است.

۲- تِمْنَالٌ مِنْ خَجَرٍ أَوْ خَشَبٍ أَوْ حَدِيدٍ يُعْبَدُ مِنْ دُونِ اللَّهِ: **پاسخ** الصَّنَم (بت)

الصَّنَم	تِمْنَالٌ	مِنْ	خَجَرٍ	أَوْ	خَشَبٍ	أَوْ	حَدِيدٍ	يُعْبَدُ	مِنْ	دُونِ	الله
بت	مجسمه	از	سنگ	یا	چوب	یا	آهن	پرستیده می‌شود	به جای		خداوند
مبتدا	خبر	جار	مجرور	-	-	-	-	فعل مجهول	جار	مجرور	مضافاً الیه

بت مجسمه‌ای از سنگ یا چوب یا آهن است که به جای خداوند پرستیده می‌شود.

۳- عُضْوٌ مِنْ أَعْضَاءِ الْجِسْمِ يَقَعُ أَعْلَى الْجَذَعِ: **پاسخ** الكَتِف (کتف)

الكَتِف	عُضْوٌ	مِنْ	أَعْضَاءِ	الْجِسْمِ	يَقَعُ	أَعْلَى	الْجَذَعِ
کتف	عضو	از	اعضا	بدن	قرار دارد	بالا	تنه
مبتدا	خبر	جار	مجرور	مضافاً الیه	فعل	قید	مضافاً الیه

کتف عضوی از اعضای بدن است که بالای تنه قرار دارد.

نکته‌دان: «يَقَعُ» فعل مضارعی است که ماضی آن «وَقَعَ: قرار داشت» است.

۴- الحنیف اَلتَّارِكُ لِلْبَاطِلِ وَ الْمُتَمَائِلُ اِلَى الدِّینِ الْحَقِّ: **پاسخ** الحنیف (یکتاپرست)

الحنیف	التارک	ل	الباطل	و	المتمایل	إلى	الدین	الحق
یکتاپرست	ترک کننده		باطل	و	متمايل	به	دین	حق
مبتدا	خبر	جار	مجرور	-	-	جار	مجرور	صفت

یکتاپرست، ترک کننده باطل و متمایل به دین حق.

۵- اِنَّهُمْ بَدَؤُوا یَتَکَلَّمُوْنَ بِکَلَامٍ خَفِیٍّ: **پاسخ** بَدَؤُوا یَتَکَلَّمُوْنَ (شروع کردند به پیچ کردن)

إِنَّ	هُمْ	بَدَؤُوا	یَتَکَلَّمُوْنَ	ب	کلام	خَفِیٍّ
همانا	آنان	شروع کردند	سخن می گویند	با	سخن	پنهان
-	-	-	-	جار	مجرور	صفت

آنان شروع کردند به سخن گفتن با کلامی پنهانی.

نکته دان: فعل مضارع که بعد از «بَدَأَ» بیاید به شکل مصدر ترجمه می شود.

■ التَّمْرِیْنِ الثَّانِی: تَرْجِمِ الْعِبَارَاتِ الثَّالِثَةَ ثُمَّ عَرِّضِ الْخُرُوفَ الْمُشَبَّهَةَ بِالْفِعْلِ، وَ لَا النَّافِیَةَ لِلْجِنْسِ: (عبارت های زیر را ترجمه کن، سپس حرف های مشبّهة بالفعل و «لا»ی نفی جنس را مشخص کن.)

۱- ﴿ قَبِلَ ادْخُلِ الْجَنَّةَ قَالَ يَا لَيْتَ قَوْمِي يَعْلَمُونَ بِمَا غَفَرَ لِي رَبِّي وَ جَعَلَنِي مِنَ الْمُكْرَمِينَ ﴾ (یس: ۲۶ و ۲۷)

پاسخ در این آیه شریفه تنها حرف مشبّهی که به کار رفته، «لَیْتَ» است.

قَبِلَ	أَدْخُلِ	الْجَنَّةَ	قَالَ	يَا	لَيْتَ	قَوْم	ي	يَعْلَمُونَ	بِ	مَا	غَفَرَ	لِ	ي	رَبِّ	ي	وَ	جَعَلَ	ن	(ي)	مِن	الْمُكْرَمِينَ
گفته شد	وارد شو	بهشت	گفت	ای	کاش	قوم	من	می دانند	به	آن چه	آمرزید	برای	من	پروردگار	من	و	قرار داد	من	از	گرامیان	
فعل مجهول	فعل امر	مفعول	فعل	-	-	-	-	مضاف الیه	فعل	جار	مجرور	فعل	جار	مجرور	فاعل	مضاف الیه	فعل	مفعول	جار	مجرور	

گفته شد: وارد بهشت شو، گفت: ای کاش قوم من آگاه شوند از آن چه خدای من برای من آمرزیده و مرا از گرامیان قرار داده است.

نکته دان: ۱- «قَبِلَ» فعل مجهول از «قَالَ» است.

۲- «يَعْلَمُونَ» فعل مضارع است که بعد از «لَیْتَ» آمده، پس به صورت مضارع التزامی ترجمه می شود.

۲- ﴿... لَا تَخْزَنَ إِنَّ اللَّهَ مَعَنَا...﴾ (التَّوْبَةُ: ۴۰)

پاسخ «لَا» بر سر فعل مضارعی آمده که آخرش ساکن شده است، پس «لَا»ی ناهیه است. ضمناً «إِنَّ» از حروف مشبّهه محسوب می شود.

لَا تَخْزَنَ	إِنَّ	اللَّهِ	مَعَ	نَا
ناراحت نشو	زیرا	خداوند	با	ما

ناراحت نشو، زیرا خداوند با ماست.

نکته دان: «إِنَّ» وقتی بعد از فعل نهی بیاید، معنای «زیرا» دارد.

۳- ﴿... لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ...﴾ (الْأَنْفَاقَات: ۳۵)

پاسخ «لَا» بر سر اسم آمده، پس «لَا»ی نفی جنس است.

لَا	إِلَهَ	إِلَّا	اللَّهِ
هیچ ... نیست	خدا	جز	اللَّهِ

هیچ خدایی جز «اللَّهِ» نیست.

نکته دان: «اللَّهِ» اسم عَلَم به حساب می آید و اسم های علم هنگام ترجمه، تغییری نمی کنند.

۴- لَا دِیْنَ لِمَنْ لَا عَهْدَ لَهُ. (رَسُولُ اللَّهِ ﷺ)

پاسخ در این عبارت، دو حرف «لَا» وجود دارد که هر دو بر سر اسم آمده اند، پس هر دو «نفی جنس» هستند.

لَا	دین	لِ	مَنْ	لَا	عَهْدَ	لِ	هُ
هیچ ... نیست	دین	برای	کسی که	هیچ ... نیست	پیمان	برای	او

هیچ دینی ندارد کسی که هیچ عهد و پیمانی [نگه] ندارد.

نکته دان: وقتی بعد از «لَا + اسم» حرف «لِ» (آل) بیاید، این حرف «لِ» معنای مالکیت منفی (ندارد) می دهد.

ترجمه عبارات

■ اَكْتُبْ تَرْجَمَةَ الْآيَاتِ الشَّرِيفَةِ:

۳۳۱- ﴿أَيَحْسَبُ الْإِنْسَانُ أَنْ يُتْرَكَ سُدًى﴾

۳۳۳- ﴿لَا عَلِمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا﴾

۳۳۵- ﴿قِيلَ ادْخُلِ الْجَنَّةَ...﴾

۳۳۰- ﴿هَذَا يَوْمُ الْبَعْثِ وَلَكُنْكُمْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ﴾

۳۳۲- ﴿إِنَّ اللَّهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَشْكُرُونَ﴾

۳۳۴- ﴿رَبَّنَا وَلَا تُخَمِّلْنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِ﴾

۳۳۶- ﴿لَا يَخْزُنْكَ قَوْلُهُمْ إِنَّ الْعِزَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا﴾

■ اَكْتُبْ تَرْجَمَةَ الْعِبَارَاتِ التَّالِيَةِ:

۳۳۷- لَا تُطْعِمِ الْمَسَاكِينَ مِمَّا لَا نَأْكُلُ.

۳۳۹- لَا تُحْزِنُكُمْ أَقْوَالُهُمْ وَكُونُوا مُتَوَكِّلِينَ عَلَى اللَّهِ.

۳۴۱- بَعْضُ النَّاسِ قَدْ يَظُنُّونَ أَنَّهُمْ خُلِقُوا مِنَ الذَّهَبِ.

۳۴۳- لَيْسَ الْإِنْسَانُ سِوَى لَحْمٍ وَعَظْمٍ فَلَا فَخْرَ لِلنَّسَبِ.

۳۴۵- إِرْضَاءُ جَمِيعِ النَّاسِ غَايَةٌ لَا أَحَدٌ يُدْرِكُهَا.

۳۴۷- كُنْتُ أَتَمَنَّى: لَيْتَ أَمْطَارًا كَثِيرَةً تَنْزِلُ عَلَى الْمَزَارِعِ.

۳۴۹- بَعْدَ أَنْ يَتَأَكَّدَ الظَّائِرُ مِنْ إِنْقَاضِ فِرَاحِهِ يَطِيرُ بَغْتَةً.

۳۵۱- لَمَّا ظَنَّ الْمُفْتَرِسُ أَنَّ جَنَاحَ الظَّائِرِ مَكْسُورٌ بَدَأَ يَتَّبَعُهُ.

۳۳۸- الْأُطْعِمَةُ الَّتِي لَمْ نَذْكُرْ اسْمَ اللَّهِ عَلَيْهَا لَا بَرَكَةَ فِيهَا.

۳۴۰- لِنَأْخُذْ كَلَامَ الْحَقِّ وَإِنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ الْبَاطِلِ.

۳۴۲- لَا تَفْخَرُوا جَهْلًا بِالنَّسَبِ فَإِنَّمَا خُلِقْتُمْ مِنْ طِينَةٍ.

۳۴۴- الْوَالِدَانِ لَا يُخَيَّلَا أَوْلَادَهُمَا مَا لَا طَاقَةَ لَهُمْ بِهِ.

۳۴۶- كَأَنَّ الدَّلِيلَ لَمْ يَحْضُرْ فِي قَاعَةِ الْمَطَارِ وَلَكِنَّ الشُّيَاحَ حَاضِرُونَ.

۳۴۸- كَانَتْ الْأُمُّ قَدْ ظَنَّتْ أَنَّ طِفْلَتَهَا جَائِعَةٌ لِأَنَّهَا تَبْكِي.

۳۵۰- قَرَّبَ الْخَيَوَانُ الْمُفْتَرِسُ مِنْ عَشِيِّ الظَّائِرِ لِيَصِيدَ فَرِيستِهِ.

۳۵۲- جَنَاحَ الظَّائِرِ مَا كَانَ مَكْسُورًا بَلْ هُوَ يَنْظَاهِرُ بِهِ.

نمونه سوالات نهایی

۳۵۳- حِينَمَا يَتَأَكَّدُ الظَّائِرُ مِنْ إِنْقَاضِ فِرَاحِهِ يَطِيرُ بَغْتَةً.

۳۵۵- ﴿رَبَّنَا وَلَا تُخَمِّلْنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِ﴾

۳۵۷- لَعَلَّ الْمَطَرَ يَنْزِلُ كَثِيرًا فِي الرَّيْبِ.

۳۵۹- كَأَنَّ إِرْضَاءَ جَمِيعِ النَّاسِ غَايَةٌ لَا تُدْرِكُ بِسَهُولَةٍ.

۳۶۱- لَا فَقْرَ أَشَدَّ مِنَ الْجَهْلِ.

۳۶۳- نَحْنُ خُلِقْنَا مِنْ طِينَةٍ فَلَا نَفْتَحِرُ بِنَسَبِنَا.

۳۵۴- كُلُّ طَعَامٍ لَا يُذَكَّرُ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ لَا بَرَكَةَ فِيهِ.

۳۵۶- الْخَيَوَانُ الْمُفْتَرِسُ يَتَّبِعُ فَرِيستَهُ بَغْتَةً.

۳۵۸- لَا عِبَادَةَ مِثْلَ التَّفَكُّرِ.

۳۶۰- الظَّائِرُ قَدْ تَأَكَّدَ مِنْ خِدَاعِ الْعَدُوِّ.

۳۶۲- إِنْ تَسَبَّوْا النَّاسَ تَكْتَسِبُوا الْعَدَاوَةَ بَيْنَهُمْ.

۳۶۴- أَجَابَ الْمُدِيرُ: لَا طَالِبَ هُنَا.

(دی ۱۴۰۴)

(شهریور ۱۴۰۴)

(دی ۱۴۰۴)

(دی ۱۴۰۲)

(شهریور ۱۴۰۲)

(دی ۹۹)

(دی ۱۴۰۴)

(شهریور ۱۴۰۴)

(خرداد ۱۴۰۴)

(خرداد ۱۴۰۳)

(دی ۱۴۰۲)

(خرداد ۱۴۰۲)

کامل کردن ترجمه

■ كَوِّلْ تَرْجَمَةَ الْعِبَارَاتِ التَّالِيَةِ:

۳۶۵- ﴿وَيَقُولُ الْكَافِرُ يَا لَيْتَنِي كُنْتُ تُرَابًا﴾

۳۶۶- ﴿قَالَ أَعْلَمُ أَنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ﴾

۳۶۷- ﴿إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِهِ ضَعْفًا كَأَنَّهُمْ بُيَآنٌ مَرْصُوقٌ﴾

۳۶۸- ﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ﴾

۳۶۹- ﴿إِنَّا جَعَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ﴾

۳۷۰- ﴿رَبَّنَا لَا تُخَمِّلْنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِ﴾

۳۷۱- ﴿قِيلَ ادْخُلِ الْجَنَّةَ قَالَ يَا لَيْتَ قَوْمِي يَعْلَمُونَ﴾

۳۷۲- لَا عَلِمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا.

۳۷۳- لَا تُحْزِنُكُمْ أَقْوَالُهُمْ وَكُونُوا مُتَوَكِّلِينَ عَلَى اللَّهِ.

۳۷۴- جَنَاحَا الظَّائِرِ كَانَا مَكْسُورَيْنِ فَلَا يَقْدِرُ عَلَى أَنْ يَطِيرَ.

۳۷۵- الْفِضَّةُ غَالِيَةٌ وَلَكِنَّ الذَّهَبَ أَغْلَى مِنْهَا.

۳۷۶- عَلَيْنَا أَنْ لَا نَسْبُ إِلَهَةً الْآخِرِينَ حَتَّى لَا يَسُبُّوا اللَّهَ.

و کافر می گوید که من بودم.

گفت که خداوند بر تواناست.

..... خداوند کسانی را که در راهش صف در صف، دوست دارد، آنان

..... ساختمان می هستند.

..... خداوند پاداش نیکوکاران را

به راستی ما آن را قرآنی عربی قرار دادیم شما

پروردگارا، بر ما چیزی را که به آن نداریم

..... وارد بهشت شو؛ گفت قوم من

هیچ دانشی جز آن چه

سخنانشان شما را و توکل کننده بر خداوند

..... پرنده شکسته بودند، بنابراین نمی توانست

..... گران است، ولی طلا از آن است.

ما نباید به خداهای دیگران تا به الله

۴۰۲- قَدْ يَكْتُبُ الْكَسُولُ تَمَارِينَ الدَّرْسِ.

(الف) تنبل، تمرین های درس را نوشته است.

۴۰۳- *عندما يَبْأَكُدُ الطَّاغُوتُ مِنْ خِداَعِ الْعَدُوِّ يُطِيرُ بَغْتَةً.

(الف) هنگامی که پرنده بر فریب دشمن تأکید دارد، ناگاه پرواز می کند.

۴۰۴- لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا.

(الف) جز آن چه به ما آموخته ای هیچ دانشی نداریم.

۴۰۵- ﴿لَا يَحْزَنُكَ قَوْلُهُمْ إِنَّ الْعِزَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا﴾

(الف) گفتارشان نباید تو را غمگین کند، زیرا ارجمندی همه از آن خداست.

۴۰۶- بَلْ تَرَاهُمْ خُلِقُوا مِنْ طِينَةٍ.

(الف) بلکه آنان را می بینی که از یک تکه گل آفریده شده اند.

۴۰۷- إِنَّمَا الْفَخْرُ لِعَاقِلٍ ثَابِتٍ.

(الف) افتخار، تنها به خردی استوار است.

(ب) تنبل، تمرین های درس را گاهی می نویسد.

(شهریور ۱۴۰۳)

(ب) وقتی که پرنده از فریب دشمن مطمئن می شود، ناگهان پرواز می کند.

(شهریور ۱۴۰۲)

(ب) هیچ دانشی، جز آن چه آموخته بودیم، نداشتیم.

(شهریور ۱۴۰۱)

(ب) گفتارشان تو را غمگین نمی کند، زیرا ارجمندی برای خداست.

(خرداد ۱۴۰۱)

(ب) بلکه آنان را می بینی که تکه گلی را آفریده اند.

(دی ۹۸)

(ب) به درستی که افتخار به خردی استوار است.

محل اعرابی

۵

تمرین های مرور عربی پایه

مشاوره برای تشخیص محل اعرابی با همان نقش کلمات، خوب است بدانیم که:

۱ بعضی نقش ها را از روی محل کلمات در جمله می توانیم تشخیص بدهیم، مثل «جار و مجرور» یا «مبتدا».

۲ اگر نمره کامل را می خواهیم، باید عبارت داده شده را خوب ترجمه کنیم و از آن برای تعیین نقش ها کمک بگیریم.

۳ اعراب یا علامت آخر اسم ها در بعضی موارد می توانند به تعیین محل اعرابی کمک کنند، اما نمی توانیم فقط براساس همین علامت ها نقش کلمات را تعیین کنیم.

در جدول زیر خلاصه ای از نکات مربوط به محل اعرابی آمده است:

نقش	مشخصات	مثال
فاعل	۱- بعد از فعل می آید. ۲- آخرش غالباً یکی از علامت های «ء، اِنْ، وَنَ» دارد. ۳- انجام فعل را به آن نسبت می دهیم.	دَخَلَ الْمُعَلِّمُ الصَّفَّ. دَخَلَ الْمُعَلِّمُونَ الصَّفَّ.
مفعول	۱- در ترجمه فارسی همراه «را» یا یکی از حروف اضافه، مانند «از، به، بر، با» می آید. ۲- علامت آخر آن معمولاً «ء، يَنْ، يَنْ» است.	«لَا تَسُبُّوا النَّاسَ فَتَكْتَسِبُوا الْعَذَابَ بَيْنَهُمْ»: به مردم دشنام ندهید، زیرا دشمنی را در میان آنان به دست می آورید.
مبتدا	۱- اسمی است که در ابتدای جمله آمده است. ۲- آخرش غالباً یکی از علامت های «ء، اِنْ، وَنَ» دارد.	«التَّائِبُ فَطْرِي فِي الْإِنْسَانِ»: دینداری در انسان فطری است.
خبر	۱- در ترجمه فارسی غالباً همراه یکی از فعل های «است، هستند» می آید. ۲- اگر اسم باشد، آخرش غالباً یکی از علامت های «ء، اِنْ، وَنَ» دارد.	«لَا تَسُبُّوا النَّاسَ فَتَكْتَسِبُوا الْعَذَابَ بَيْنَهُمْ»: دینداری در انسان فطری است.
مجرور به حرف جرّ	بعد از حروف «فِي، عَنْ، مِنْ، إِلَى، لِ، بِ، غَ، عَلَى» می آید.	«قَدَفَ النَّاسُ إِبْرَاهِيمَ فِي النَّارِ».
صفت	۱- اگر دو اسم «ال» دار یا «تنوین» دار به هم وابسته شوند، دومی صفت است. ۲- «اسم + ضمیر + اسم «ال» دار» ← اسم «ال» دار صفت است.	شَاهِدَ النَّاسُ الْأَصْنَامَ الْمُكْسِرَةَ. شَاهِدَ النَّاسُ أَصْنَامًا مُكْسِرَةً. شَاهِدَ النَّاسُ أَصْنَامَهُمُ الْمُكْسِرَةَ.
مضاف الیه	۱- اگر دو اسم به هم وابسته شوند و دومی صفت نباشد، مضاف الیه به حساب می آید. ۲- بعد از «كُلَّ»، «بَعْضُ» و قیدهای مکان و زمان (قَبْلَ، بَعْدَ، عِنْدَ، أَمَامَ، بَيْنَ، فَوْقَ و...) غالباً مضاف الیه می آید.	تَأْكُدُ الطَّاغُوتُ مِنْ خِداَعِ الْعَدُوِّ. كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ. يَرَى الطَّاغُوتُ الْعَدُوَّ قُرْبَ عَشَةِ.

مشاوره وقتی می‌خواهیم به سؤالات متن جواب بدهیم، باید موارد زیر را هم رعایت کنیم:

۱. اول متن را با دقت و کامل بخوانیم و سعی کنیم تمام آن را بفهمیم.
۲. پاسخ‌ها را کوتاه و مفید بنویسیم. نوشتن عبارت‌های طولانی احتمال اشتباه را زیاد می‌کند.
۳. به کلمات پرسشی ابتدای هر سؤال خوب دقت کنیم و ترکیب‌های پرسشی، مانند «لِمَ، بِمَ، مِمَّا و ...» را بشناسیم.

تمارین درک متن

■ **إِقْرَأِ النَّصَّ ثُمَّ أَجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ التَّالِيَةِ:**

النَّصُّ الْأَوَّلُ

الإِسْلَامُ يَطْلُبُ مِنَ الْمُسْلِمِينَ تَجَنُّبَ الْإِسَاءَةِ إِلَى الْآخَرِينَ فَلِذَلِكَ يَأْمُرُهُمْ أَنْ لَا يَسْبُتُوا مَعْبُودَاتِ الْمُشْرِكِينَ، فَإِنْ يَفْعَلُوا ذَلِكَ فَسَوْفَ يَسُبُّ الْمُشْرِكُونَ اللَّهَ. إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى يَحْسِبُ التَّفَرُّقَةَ أَكْبَرَ عَدُوِّ الْمُسْلِمِينَ وَ يُسَمِّي مَنْ يُحَاوِلُ عَلَى إِجَادِ التَّفَرُّقَةِ بَيْنَ النَّاسِ مُنَافِقًا. مَا يُفَرِّقُ بَيْنَ النَّاسِ هُوَ الْإِصْرَاضُ عَلَى الْخِلَافَاتِ.

۴۹۴- مَا يُسَبِّبُ التَّفَرُّقَةَ بَيْنَ النَّاسِ؟

۴۹۵- بِمَ يَأْمُرُ اللَّهُ الْمُسْلِمِينَ؟

۴۹۶- مَنِ الْمُنَافِقُ؟

۴۹۷- أَيُّ آيَةٍ لَا تُنَاسِبُ مَفْهُومَ النَّصِّ:

الف) ﴿وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا﴾

ب) ﴿قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا إِلَى كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ...﴾

ج) ﴿إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَاكُمْ﴾

النَّصُّ الثَّانِي ★ (۱۸)

جَمَعَ زَجْلٌ مَرِيضٌ أَوْلَادَهُ حَوْلَهُ قَبْلَ وَفَاتِهِ. وَ أُعْطِيَ كُلًّا مِنْهُمْ خَشَبًا وَ طَلَبَ مِنْهُمْ أَنْ يُكْسِرُوهُ. كُلُّهُمْ اسْتَطَاعُوا أَنْ يَفْعَلُوا ذَلِكَ. ثُمَّ أُعْطِيَ لَهُمْ أَرْبَعَةٌ مِنْ تِلْكَ الْأَشْخَابِ وَ طَلَبَ مِنْهُمْ أَنْ يُكْسِرُوا تِلْكَ الْأَرْبَعَةَ مَعًا، لَكِنَّهُمْ لَمْ يَقْدِرُوا عَلَيْهِ. قَالَ الْوَالِدُ: لَمَّا تَنَجَّدُونَ أَمَامَ الْمَشَاكِلِ وَ الصُّعُوبَاتِ فَأَنْتُمْ قَادِرُونَ عَلَى أَنْ يَتَغَلَّبُوا عَلَيْهَا. قَطَرَاتُ الْمَطَرِ فِي السَّمَاءِ ضَعِيفَةٌ لِأَنَّهَا بَعِيدَةٌ عَنْ بَعْضٍ وَ لَكِنَّهَا عِنْدَمَا تَتَجَمَّعُ الْقَطَرَاتُ فِي النَّهْرِ يَتَشَكَّلُ نَهْرٌ قَوِيٌّ.

۴۹۸- لِمَ تَكُونُ قَطَرَاتُ الْمِيَاهِ فِي السَّمَاءِ ضَعِيفَةً؟

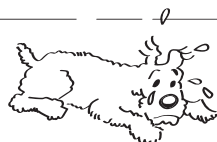
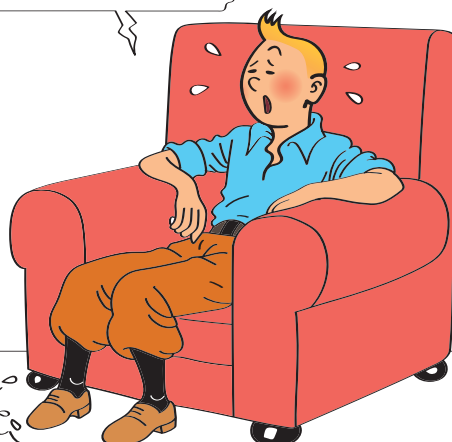
۴۹۹- كَمْ خَشَبًا أُعْطِيَ الْوَالِدُ أَوْلَادَهُ فِي الْمَرَّةِ الثَّانِيَةِ؟

۵۰۰- مَتَى يَسْتَطِيعُ النَّاسُ أَنْ يَتَغَلَّبُوا عَلَى الْمَشَاكِلِ؟

۵۰۱- هَلْ اسْتَطَاعَ الْأَوْلَادُ أَنْ يُكْسِرَ خَشَبًا وَاحِدًا؟

این دیالوگ باکس رو تو پر کن!
عکس بگیر ...
استوری کن ...
ما رو منشن کن تا جایزه بگیري!

پائس خہاے تشریحی

پاسخ‌های تشریحی آموزش پایه

- ۱ خواستید (از شناسهٔ «تَنَّ» مشخص می‌شود که برای «شما» است.)
- ۲ نخواستی (از شناسهٔ «ت» مشخص می‌شود که برای «تو» است و «ما» هم آن را منفی می‌کند.)
- ۳ خواست (از شناسهٔ «ت» مشخص می‌شود که برای «او» است.)
- ۴ نخواستند (از شناسهٔ «وا» مشخص می‌شود که برای «آن‌ها» است و «ما» هم آن را منفی می‌کند.)
- ۵ تقدیم کردیم (از شناسهٔ «نا» مشخص می‌شود که برای «ما» است.)
- ۶ تقدیم نکرد (از شناسهٔ «ت» مشخص می‌شود که برای «او» است، هم‌چنین این فعل برای «اُم» به کار رفته است.)
- ۷ می‌شکانی (فعل با «ت» شروع شده و آخرش «ین» دارد؛ پس برای «تو» است.)
- ۸ می‌شکام (فعل مضارعی که با «ا» شروع شود، برای «من» است.)
- ۹ نمی‌شکانند (فعل با «پ» شروع شده و آخرش «وَن» دارد؛ پس برای «آن‌ها» است، ضمناً «لا» هم آن را منفی کرده است.)
- ۱۰ نمی‌شکانند (فعل با «پ» شروع شده و آخرش «اِن» دارد؛ پس برای «آن‌ها» است، ضمناً «لا» هم آن را منفی کرده است.)
- ۱۱ عمل می‌کنید (از ضمیر «گما» می‌توانیم بفهمیم که این فعل برای «شما» است.)
- ۱۲ کار می‌کنند (فعل با «پ» شروع شده و آخرش «ن» دارد؛ پس برای «آن‌ها» است.)
- ۱۳ عمل نمی‌کنید (فعل با «ت» شروع شده و آخرش «وَن» دارد؛ پس برای «شما» است و «لا» آن را منفی کرده است.)
- ۱۴ خودداری نکنید (فعل با «ت» شروع شده و آخرش «وا» دارد؛ پس برای «شما» است و چون «لا» آمده و نون فعل حذف شده می‌فهمیم که نهی است.)
- ۱۵ خودداری کن (آخرش شناسهٔ «ی» دارد؛ پس برای «تو» است.)
- ۱۶ نباید خودداری کنیم (اولش شناسهٔ «ن» دارد؛ پس برای «ما» است و چون آخرش ساکن شده؛ پس نهی است. فعل نهی غیرمخاطب را با «نبايد» ترجمه می‌کنیم.)
- ۱۷ خودداری کنید (آخرش شناسهٔ «ا» دارد؛ پس برای «شما» است.)
- ۱۸ نباید فکر کنیم (فعل مضارعی که با «ا» شروع شود برای «من» است و چون آخرش ساکن شده؛ پس نهی است و نهی غیرمخاطب را با «نبايد» ترجمه می‌کنیم.)
- ۱۹ فکر کنید (فعل امری است که آخرش «وا» دارد؛ پس برای «شما» است.)
- ۲۰ فکر نکن (فعل نهی است و آخرش «ی» دارد؛ پس برای «تو» است.)
- ۲۱ فکر کن (فعل امری است که آخرش سکون آمده؛ پس برای «تو» است.)
- ۲۲ «لا تَمْنَعِي» نون آخرش حذف شده؛ پس فعل نهی است و چون شناسهٔ «ین» دارد برای «تو» است: «خودداری نکن» ولی «لا تَمْنَعِينَ»، نون آخرش حذف نشده؛ پس فعل مضارع منفی است: «خودداری نمی‌کنی».
- ۲۳ «لَا أَعْبُدُ» فعل مضارعی است که با «ا» شروع شده؛ پس برای «من» است و چون آخرش سکون ندارد؛ بنابراین فعل مضارع منفی است: «نمی‌پرستم» ولی «لَا أَعْبُدُ» آخرش سکون دارد؛ پس فعل نهی است: «نبايد پرستم».
- ۲۴ «لا تَفْکُرُوا» نون آخرش حذف شده؛ پس فعل نهی است و چون شناسهٔ «وا» دارد برای «شما» است: «فکر نکنید»، ولی «لَا تُفْکِرُونَ»، اولاً نون آخرش حذف نشده؛ پس فعل مضارع منفی است، ثانیاً با «پ» شروع شده، پس برای «آن‌ها» است: «فکر نمی‌کنند»

- ۲۵ مرا یاد می‌کنی (اگر «نی» را از آخر فعل حذف کنیم، «تذکرین» می‌ماند که فعل مضارع و برای «تو» است.)
- ۲۶ تو را یاد کردم (اگر «ک» را از آخر فعل حذف کنیم، «تذکرْتُ» می‌ماند که فعل ماضی و مربوط به «من» است.)
- ۲۷ مرا یاری کن (اگر «نی» را از آخر فعل حذف کنیم، «أَنْصُرْ» می‌ماند که فعل امر برای «تو» است.)
- ۲۸ یاری نکردیم (اگر «هم» را در آخر فعل در نظر بگیریم، «ما نَصَرْنَا» می‌ماند که فعل ماضی منفی و برای «ما» است.)
- ۲۹ تحمیل نکنید (با حذف «نی» از آخر فعل، «لا تُحْمِلْ» باقی می‌ماند که فعل نهی برای «شما» است.)
- ۳۰ به شما تحمیل نمی‌کنم (اگر «گم» را از آخر فعل، حذف کنیم، «لا أَحْمِلُ» باقی می‌ماند که فعل مضارع منفی برای «أنا» است.)
- ۳۱ شنیده بودند (ساختار «کان + قد + ماضی» داریم؛ پس باید به صورت ماضی بعید ترجمه کنیم و چون آخر فعل شناسهٔ «وا» آمده، می‌فهمیم که فعل برای «آن‌ها» است.)
- ۳۲ می‌شنیدی (ساختار «کان + مضارع» داریم؛ پس ماضی استمراری است و چون شناسهٔ «ت» وجود دارد، پس فعل برای «تو» است.)
- ۳۳ شنیده بودید (ساختار «کان + قد + ماضی» داریم؛ پس باید به صورت ماضی بعید ترجمه کنیم و چون آخر فعل شناسهٔ «نا» آمده، می‌فهمیم که فعل برای «ما» است.)
- ۳۴ پخته بود (ساختار «کان + قد + ماضی» داریم؛ پس باید به صورت ماضی بعید ترجمه کنیم و چون آخر فعل شناسهٔ «ت» آمده می‌فهمیم که فعل برای «او» است.)
- ۳۵ می‌پختم (ساختار «کان + مضارع» داریم؛ پس ماضی استمراری است و چون شناسهٔ «ت» وجود دارد؛ پس فعل برای «من» است.)
- ۳۶ بازی نمی‌کردید (ساختار «کان + مضارع منفی» داریم؛ پس ماضی استمراری منفی است و چون شناسهٔ «تُم» وجود دارد؛ پس فعل برای «شما» است.)
- ۳۷ بازی می‌کردند (ساختار «کان ... + مضارع» داریم و فاصله‌ای که بین آن‌ها وجود دارد تأثیری ندارد، ضمناً آخر فعل «وَن» دارد؛ پس مربوط به «آن‌ها» است.)
- ۳۸ مرا نمی‌شناختند (اگر «نی» را حذف کنیم «ما کُنَّ یَعْرِفُنَ»، ساختار «کان + مضارع» دارد و برای «آن‌ها» است و چون حرف «ما» هم آمده؛ پس باید آن را به صورت منفی ترجمه کنیم.)
- ۳۹ آن‌ها را نشناخته بودم (اگر «هم» را کنار بگذاریم «کان + قد + ماضی» باقی می‌ماند؛ بنابراین باید آن را به صورت ماضی بعید ترجمه کنیم. ضمناً وجود «ت» نشان می‌دهد که فعل برای «من» است و «ما» هم آن را منفی می‌کند.)
- ۴۰ نشناختم (فعل با شناسهٔ «ن» شروع شده؛ پس برای «ما» است.)
- ۴۱ نشناختند (فعل با شناسهٔ «پ» شروع شده و آخرش «ا» دارد؛ بنابراین برای «آن‌ها» است.)
- ۴۲ نشناختید (فعل با «ت» شروع شده و آخرش «ن» دارد؛ پس برای «شما» است.)
- ۴۳ مرا نشناختند (اگر «نی» را حذف کنیم، «لَمْ یَعْرِفُوا» می‌ماند که چون اولش «پ» و آخرش «وا» دارد؛ پس برای «آن‌ها» است.)
- ۴۴ یاد نخواهم کرد («لَن + مضارع» را باید به صورت مستقبل منفی ترجمه کنیم و «أذکر» نیز مربوط به «من» است.)
- ۴۵ باید یاد شوند (فعل با «ل» آمده و آخرش سکون دارد؛ پس «ل» معنای «باید» دارد، ضمناً این فعل اولش «س» و وسطش «د» دارد؛ پس مجهول هم هست. هم‌چنین این فعل برای «أنعم» آمده که جمع «نعمه» است، پس باید آن را به صورت جمع و مجهول ترجمه کنیم.)

۴۶ یاد می‌کردیم (ساختار «کان + مضارع» دارد؛ پس به صورت ماضی استمراری ترجمه می‌شود، ضمناً شناسه «نا» نشان می‌دهد که فعل برای «ما» است.)

۴۷ یاد نمی‌کنید (فعل مضارع منفی است، چون «لا» آمده ولی نون فعل حذف نشده است، ضمناً فعل اولش «ت» و آخرش «ون» دارد؛ پس برای «شما» است. البته شخص فعل را از روی «کم» در «والدتکم» هم می‌توان شناسایی کرد.)

۴۸ مرا کمک کنید (اگر «نی» را از آخر فعل کنار بگذاریم، «ساعدوا» می‌ماند. از «یاؤملائی» می‌فهمیم که فعل برای مخاطب است و باید آن را امر در نظر بگیریم.)

۴۹ گاهی کمک می‌کند («قد» همراه فعل مضارع آمده و معنای «گاهی» دارد. فعل «تُساعدُ» برای «فاطمة» به کار رفته است؛ پس باید به صورت غایب ترجمه شود.)

۵۰ کمک کردند (اول جمله اسم «ال» دار آمده؛ پس «ساعدوا» برای ماضی است و با توجه به شناسه «وا» و «المسلمون» آن را جمع ترجمه می‌کنیم.)

۵۱ کمک کرده بودید (این فعل ساختار «کان + قد + ماضی» دارد؛ پس باید به صورت ماضی بعید ترجمه شود، ضمناً شناسه «ثم» نشان می‌دهد که فعل برای «شما» است.)

۵۲ حفظ خواهند شد (اولاً «سوف» باعث می‌شود فعل را به صورت آینده ترجمه کنیم، ثانیاً از حرکت‌گذاری فعل می‌فهمیم که «مجهول» است، ثالثاً به خاطر «آیات» آن را به صورت جمع غایب ترجمه می‌کنیم.)

۵۳ حفظ نمی‌کردید (این فعل ساختار «کان + مضارع» را دارد؛ پس به صورت ماضی استمراری در نظر گرفته می‌شود، ضمناً «لا» باعث منفی بودن آن می‌شود و شناسه «ثَن» نشان می‌دهد که فعل برای «شما» است.)

۵۴ حفظ نکن، نباید حفظ کند (کسره‌ای که در آخر فعل آمده، در واقع همان سکون است؛ پس «لا تحفظُ» فعل نهی است، این فعل را می‌توانیم هم برای «تو» و هم «او» در نظر بگیریم.)

۵۵ باید حفظ کند (به دلیل این که آخر فعل، ساکن است؛ پس «ل» معنای «باید» دارد و از کلمه «أخت» هم می‌فهمیم که فعل را باید برای «او» ترجمه کنیم.)

۵۶ نگاه کنید (فعل، امر است و از نشانه‌های «یا عباد»، «وا»، «کم» می‌فهمیم که مربوط به «شما» است.)

۵۷ نگاه خواهیم کرد («ثم» نشانه آینده است و «انظُرُ» فعل مضارعی است که برای «من» به کار می‌رود.)

۵۸ نگاه می‌کردند (ساختار «کان + مضارع» به کار رفته است؛ پس باید به صورت ماضی استمراری ترجمه شود. ضمناً به خاطر «الأمهات» فعل را به صورت جمع غایب ترجمه می‌کنیم.)

۵۹ گاهی نگاه می‌کنی («قد» کنار فعل مضارع آمده و معنای «گاهی» دارد. ضمناً شناسه «يَن» در آخر فعل نشان می‌دهد که فعل برای «تو» است.)

۶۰ المحسنين: اسم فاعل، نیکوکاران (ساختار «م... م...» دارد.)

۶۱ أجمعل: اسم تفضیل، زیباتر (بر وزن «أفعل» است.) - العاقبة: اسم فاعل، سلامتی (بر وزن «فاعلة» است.)

۶۲ والدة: اسم فاعل، مادر (بر وزن «فاعلة» است.) - مشهد: اسم مکان، مشهد (بر وزن «مفعّل» است.) - المقدّسة: اسم مفعول، مقدّس (ساختار «م... م...» دارد.) - الماضية: اسم فاعل، گذشته (بر وزن «فاعلة» است.)

۶۳ العُمّال: اسم فاعل، کارگران (بر وزن «فُعّال» و مفرد آن «عامل» است.) - مصنّع: اسم مکان، کارخانه (بر وزن «مفعّل» است.) - السّيارات: اسم مبالغه، خودروها (مفرد آن «سِیّارة» و بر وزن «فَعّالة» است.)

۶۴ المسافران: اسم فاعل، مسافرها (ساختار «م... م...» دارد.) - المطار: اسم مکان، فرودگاه (بر وزن «مقال» است.) - متأخّرين: اسم فاعل، تأخیرکنندگان (ساختار «م... م...» دارد.) - الطّائفة: اسم فاعل، هواپیما (بر وزن «فاعلة» است.)

۶۵ أعجب: اسم تفضیل، عجیب‌ترین (بر وزن «أفعل» است.) - دقت کنید که «العالم» را با «العالم» که اسم فاعل است اشتباه نگیرید.

۶۶ أنفع: اسم تفضیل، سودمندتر (بر وزن «أفعل» است.) - الموضوعات: اسم مفعول، موضوع‌ها (جمع «الموضوع» و بر وزن «مفعول» است.) - المتعدّدة: اسم فاعل، زیاد (ساختار «م... م...» دارد.) - دقت کنید که «مطالعة» بر وزن «مُفاعلة» و مصدر است نه اسم مفعول.)

۶۷ أمّارة: اسم مبالغه، بسیار امرکننده (بر وزن «فَعّالة» است.)

۶۸ «دینداری در انسان فطری است.» - «التّدين»: مبتدا (اسمی است که ابتدای جمله آمده است.) - «فطريّ»: خبر (طبق فرمول «مبتدا + خبر + است».) «فطريّ» خبر است، ضمناً آخرش «ی» دارد.) - «الإنسان»: مجرور به حرف جرّ «فی» (حرف جرّ است.)

۶۹ «خداوند رحم نمی‌کند به کسی که به مردم رحم نمی‌کند.» - «الله»: فاعل (انجام‌دهنده فعل است و آخرش «ی» دارد.) - «من»: مفعول (به صورت متمم ترجمه شده است.) - «النّاس»: مفعول (به صورت متمم ترجمه شده است.)

۷۰ «خردمند روی آثار تاریخی نخواهد نوشت.» - «العاقل»: فاعل (انجام‌دهنده فعل است و آخرش «ی» دارد.) - «الآثار»: مجرور به حرف جرّ «علی» (حرف جرّ است.) - «التّاريخيّة»: صفت (دو اسم «ال» دار به هم وابسته شده‌اند.)

۷۱ «مسافرها در سالن فرودگاه حاضر هستند.» - «المسافرون»: مبتدا (اسمی است که ابتدای جمله آمده است.) - «حاضرون»: خبر (طبق فرمول «مبتدا + خبر + هستند».) «حاضرون» خبر است، ضمناً آخرش «ون» دارد.) - «قاعة»: مجرور به حرف جرّ «فی» (حرف جرّ است.) - «المطار»: مضاف‌الیه (دو اسم به هم وابسته‌اند که فقط دومی «ال» دارد.)

۷۲ «استاد دانش‌آموزان قدیمی خود را گاهی یاد می‌کند.» - «الأستاذ»: فاعل (انجام‌دهنده فعل است و آخرش «ی» دارد.) - «تلاميذ»: مفعول (همراه «را» آمده و آخرش «ی» دارد.) - «مضاف‌الیه (هر ضمیری که به یک اسم متصل شود، مضاف‌الیه است.) - «القدماء»: صفت (طبق ساختار «اسم + ضمیر + اسم «ال» دار»)

۷۳ «عقل سالم خوراک مناسبی را برای خودش جذب می‌کند.» - «العقل»: مبتدا (اسمی که ابتدای جمله آمده است.) - «التّليّم»: صفت (دو اسم «ال» دار به هم وابسته شده‌اند.) - «يجذبُ»: خبر (در ترجمه جمله، اسمی که همراه «است» بیاید، نداریم.) - «غذاء»: مفعول (همراه «را» ترجمه می‌شود و «ی» دارد.) - «مُناسباً»: صفت (دو اسم تنوین دار به هم وابسته شده‌اند.) - نفس: مجرور به حرف جرّ «الی» (حرف جرّ است.) - «ه»: مضاف‌الیه (ضمیری که به یک اسم متصل شود، مضاف‌الیه است.)

۷۴ «بزرگ‌ترین حماقت زیاده‌روی در ستایش و نگویش است.» - «أكبرُ»: مبتدا (اسمی است که ابتدای جمله آمده است.) - «الحمق»: مضاف‌الیه (دو اسم به هم وابسته شده‌اند و فقط دومی «ال» دارد.) - «الإغراقُ»: خبر (طبق فرمول «مبتدا + خبر + است».) «الإغراقُ» خبر است، ضمناً آخرش «ی» دارد.) - «المَدحُ»: مجرور به حرف جرّ «فی» (حرف جرّ است.) - «الذّمُ»: معطوف (بعد از حرف «و» است.)

۷۵ «شکارچیان آفریقایی پیش از بارش باران به محلّ پنهان شدن ماهی می‌روند.» - «الصّیادونُ»: فاعل (انجام‌دهنده فعل است و آخرش «ون» دارد.) - «الإفريقيّونُ»: صفت (دو اسم «ال» دار به هم وابسته شده‌اند.) - «مکان»: مجرور به حرف جرّ «الی» (حرف جرّ است.) - «إختفاء»: مضاف‌الیه (در ترکیب «محلّ پنهان شدن»، «پنهان شدن» مضاف‌الیه است.) - «السّمكُ»: مضاف‌الیه (در ترکیب «إختفاء السّمكُ»، دو اسم به هم وابسته شده‌اند که فقط دومی «ال» دارد.) - «نُزولُ»: مضاف‌الیه (بعد از قید مکان «قبل» آمده است.) - «المطرُ»: مضاف‌الیه (دو اسم به هم وابسته شده‌اند که فقط دومی «ال» دارد.)

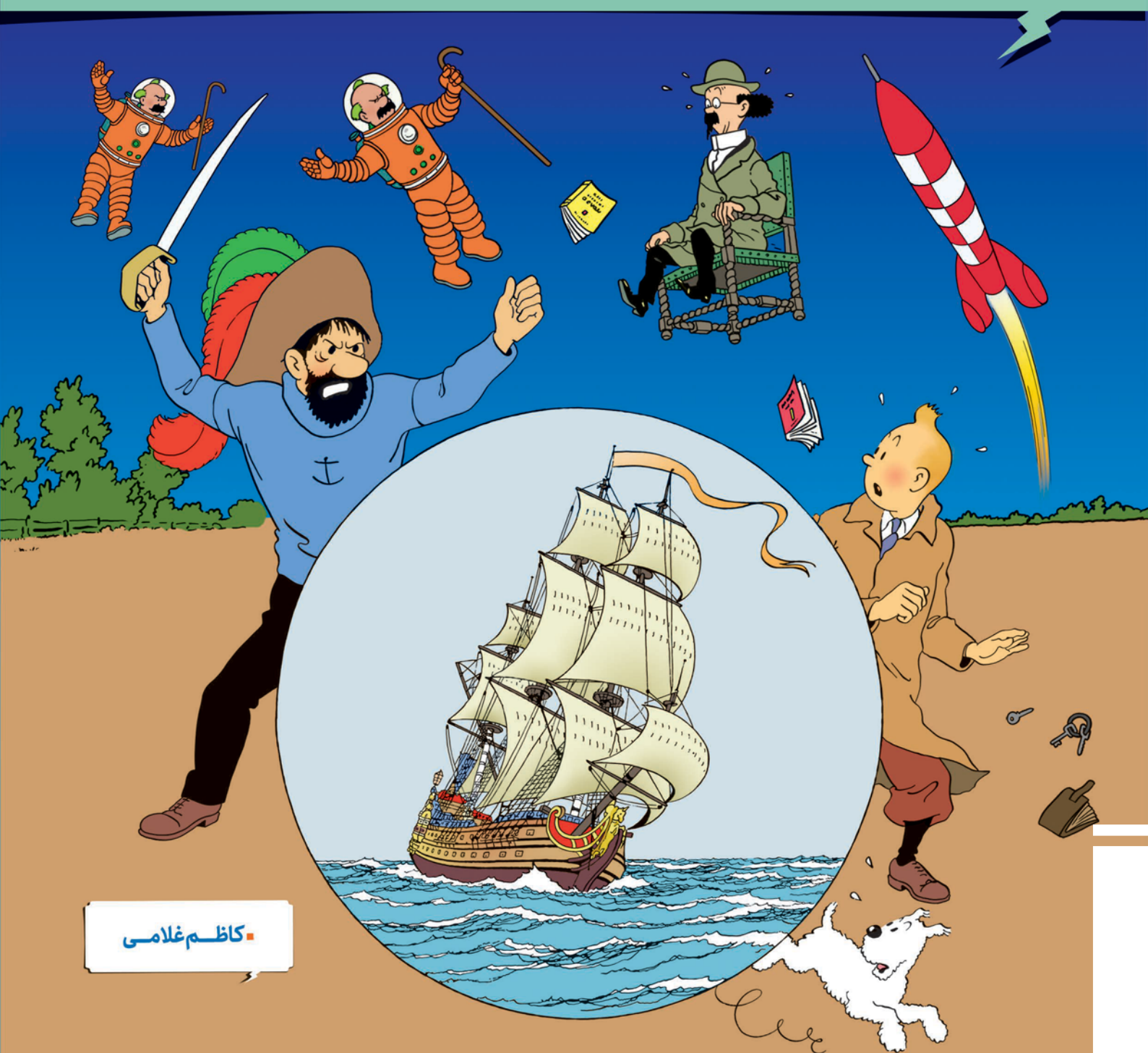
ضمیمه آزمون

هزاره فیاضی
پیر خدیجه بیضا

ماجراجوی بیست عربی ۳

خدیجه بیضا!

امتحان‌های درس به درس، نوبت اول، نوبت دوم و نهایی

کازم غلامی

ساختار کتاب!

ضمیمه آزمون کتاب عربی دوازدهم به عنوان یک منبع کاربردی برای امتحان نهایی عربی طراحی شده و مباحث مورد نیاز شما را در آزمون‌های زیر در اختیارتان قرار می‌دهد:

۱- **امتحان‌های جمع‌بندی درس:** از هر درس یک آزمون جامع طراحی کردیم تا بعد از مطالعه هر درس بتوانید میزان یادگیری و تسلط خود را بسنجید.

۲- **امتحان‌های نوبت اول:** امتحان‌های شماره ۵ و ۶، مربوط به مباحث نوبت اول کتاب عربی دوازدهم هستند. این امتحان‌ها تألیفی‌اند و پیشنهاد می‌کنیم قبل از امتحان نوبت اول حتماً آن‌ها را حل کنید.

۳- **امتحان‌های نوبت دوم:** امتحان‌های شماره ۷ و ۸، امتحان‌های تألیفی نوبت دوم هستند و سطح آن‌ها کمی از نهایی‌های برگزار شده سخت‌تر است و امتحان‌های ۹، ۱۰ و ۱۱ عیناً امتحان نهایی دی و خرداد ۱۴۰۴ و خرداد ۱۴۰۵ با کلید تصحیح آموزش و پرورش است تا قبل از امتحان، با مدل سؤال‌های نهایی و نحوه جوابگویی به آن آشنا شوید.

فهرست

شماره آزمون	نوع آزمون	صفحه آزمون	صفحه پاسخ
۱	امتحان جامع درس اول	۹	۳۰
۲	امتحان جامع درس دوم	۱۰	۳۰
۳	امتحان جامع درس سوم	۱۲	۳۱
۴	امتحان جامع درس چهارم	۱۴	۳۱
۵	امتحان نوبت اول	۱۶	۳۲
۶	امتحان نوبت اول	۱۸	۳۲
۷	امتحان نوبت دوم تألیفی	۲۰	۳۳
۸	امتحان نوبت دوم تألیفی	۲۲	۳۳
۹	امتحان نوبت دوم نهایی دی ۱۴۰۴	۲۴	۳۴
۱۰	امتحان نوبت دوم نهایی خرداد ۱۴۰۴	۲۶	۳۵
۱۱	امتحان نوبت دوم نهایی خرداد ۱۴۰۵	۲۸	۳۶

بارم‌بندی عربی دوازدهم

نوبت اول	نوبت دوم	
۱۰	۵	الدرس الاول
۱۰	۵	الدرس الثانی
—	۵	الدرس الثالث
—	۵	الدرس الرابع
۲۰	۲۰	جمع

چرک نویس

عربی دوازدهم

راز بیست گرفتن در امتحان نهایی عربی

ما برای ۲۰ گرفتن در درس عربی سه تارقیب داریم:

الف

- ۱ کتاب درسی (که باید خط به خط و کلمه به کلمه ش رو بخونیم و چیزی رو جا نندازیم).
- ۲ طراح محترم (که باید منتظر تراوشات ذهن خلاق ایشون باشیم و از قبل بتونیم دستش رو بخونیم).
- ۳ مصحح محترم تر (که گاهی چیزی جز کلید تصحیح براش مهم نیست و گاهی هم خودش را پاسبان هویت و عظمت زبان عربی می دونه و لابه لای پاسخ های ما دنبال دشمن فرضی می گرده!)

بخش اول آزمون، سؤالات مربوط به واژگان هست که قسمت های مختلفی داره: «معنی واژگان، مترادف و متضاد، جمع و مفرد، کلمات غریبه و توضیحات واژگان»

ب

توی این بخش حتماً موارد زیر رو رعایت کنین:

۱ خلاق نباشین: یعنی برای کلمات دقیقاً همون معنایی که داخل کتاب اومده رو بنویسین، از نوشتن ترجمه های مورد علاقه خودتون یا استادتون خودداری کنین (آخه علاقه، اونم به عربی و اونم وسط امتحان؟! و هرگز برای یک کلمه، بیشتر از یک جواب ننویسین.

مثال

؟

(نهایی دی ۱۴۰۳)

تَرْجِمِ الْكَلِمَاتِ الَّتِي تَحْتَهَا خَطُّ: (د) يَعْرِفُ الْجُلُّ وَالْحَرَمُ الْإِمَامَ ﷺ.

پاسخ و نحوه درست نوشتن آن

✓

کتاب برای معنی کلمه «الحل» نوشته: «مردم بیرون محدوده احرام»، نوشتن چیزی غیر از این یا ناقص نوشتن، یعنی این که سرنوشت خودتون رو به دست مصحح محترم سپردین!

مثال ؟

تَرْجِمِ الْكَلِمَاتِ الَّتِي تَحْتَهَا حَظٌّ. الف) ﴿كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ﴾	(نهایی فرداد ۱۴۰۴)
---	--------------------

پاسخ و نحوه درست نوشتن آن ✓

کتاب «ذائقة» را «چشنده» معنی کرده؛ حالا ممکنه دبیر محترم بگه: «بچه‌ها ما می‌تونیم این کلمه رو به شکل فعل مضارع هم ترجمه کنیم؛ یعنی «می‌چشد» هم صحیحه، شما بگین: «هر چی شما بگین استاد» ولی توی امتحان نهایی فقط «چشنده» رو بنویسین.	
---	--

۲ برای نوشتن جمع یا مفرد کلمات باید حواستون به دیکته اون کلمه باشه، مثلاً جمع «قَرِیَّة» می‌شه «قُرِیَّ». اگه بنویسین «قُرَاء» نمره نمی‌دن. کلماتی هستن که اگه علامت‌گذاری نشن، می‌شه اون‌ها رو مدل‌های مختلفی خوند که هر کدوم هم یک معنی متفاوت می‌ده. این کلمات رو باید حتماً علامت‌گذاری کنین.

مثال ؟

أَكْتُبِ الْمُفْرَدَ أَوْ الْجَمْعَ: الف) إِنَّ أَرْجُلِي تُؤَلِّمُنِي. المُفْرَد:	(نهایی تیر ۱۴۰۵)
--	------------------

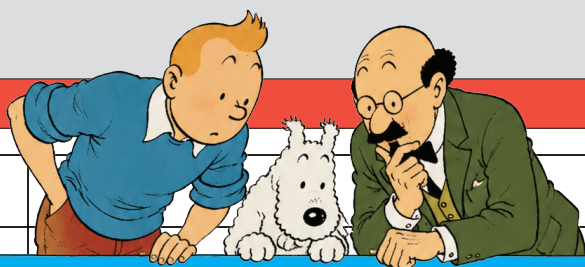
پاسخ و نحوه درست نوشتن آن ✓

مفرد کلمه «أَرْجُل» می‌شه «رِجْل» (پا). اگه این کلمه رو بدون حرکت‌گذاری بنویسین، می‌شه اون رو «رَجُل» (مرد) هم خوند و بعضی از مصحح‌ها نمره نمی‌دن.	
--	--

ج بخش سوم سؤالات، مربوط به «ترجمه عبارت» هستش که سه تیپ سؤال داره: «نوشتن ترجمه کامل، پر کردن جاهای خالی، انتخاب گزینه صحیح». برای این بخش‌ها توجه داشته باشین که:

۱ اول تک‌تک کلمات رو در برگه ترجمه کنین و بعد یه ترجمه دقیق و صحیح رو وارد پاسخ‌برگ کنین. جانداختن کلمات یا به هم ریخته بودن ترجمه، مصحح رو در نمره‌دادن به شک میندازه.

مثال ؟

(ب) لَكَ فِكْرٌ قَادِرٌ تَسْتَطِيعُ أَنْ تَفْهَمَ أَمْتَعَ مَا تَقْرَأُ. (نویای تیر ۱۴۰۵)

✓ پاسخ و نحوه درست نوشتن آن

احتمالاً خیلی از بچه‌ها نتوانستن این جمله رو دقیق و درست ترجمه کنن، ولی اگر کلمه به کلمه ترجمه می‌کردن، می‌تونستن نمره‌ش رو کامل بگیرن.

لَكَ فِكْرٌ قَادِرٌ تَسْتَطِيعُ أَنْ تَفْهَمَ أَمْتَعَ مَا تَقْرَأُ.

داری فکر توانمند می‌توانی که بفهمی لذت بخش چیزی که می‌خوانی
تر / ترین

ترجمه: فکر توانمندی داری که می‌توانی لذت بخش‌ترین چیزی که می‌خوانی را بفهمی.

مثال ؟

(ی) أَخْضَرُوا إِبْرَاهِيمَ ۖ لِلْمُحَاكَمَةِ حَتَّى يُخْرِقُوهُ. (نهایی تیر ۱۴۰۵)

✓ پاسخ و نحوه درست نوشتن آن

ترجمه‌هایی که درست به نظر می‌رسن، ولی ممکنه نمره کامل نگیرن:

- ابراهیم را حاضر کردند تا محاکمه کنند تا او را بسوزانند. ← چرا «مُحَاكَمَةِ» رو فعل ترجمه کردی؟
- ابراهیم را برای محاکمه حاضر کردند تا بسوزانند. ← ضمیر «ه» در «يُخْرِقُوهُ» جا افتاده!! (او را بسوزانند)

۲ شما مسئول زیبایی ترجمه نیستین، بلکه باید ترجمه‌تون دقیق و درست باشه؛ پس لطفاً از اضافه کردن کلمات یا تغییر دادن جمله، خودداری کنین.

مثال ؟

تَرْجِمِ الْآيَةَ وَالْعِبَارَاتِ إِلَى الْفَارْسِيَّةِ:
(الف) ﴿وَلَا تَهِنُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَأَنْتُمْ الْأَعْلَوْنَ﴾ (نهایی تیر ۱۴۰۵)

✓ پاسخ و نحوه درست نوشتن آن

ترجمه صحیح آیه به این صورت هست: «سست نشوید و غمگین نباشید در حالی که شما برترید». حالا اگه شما به جای «در حالی که» بنویسین «زیرا»، شاید معنی جمله قشنگ تر بشه ولی ازتون نمره کم می‌شه!

۳ حرکت‌های کلمات زینتی نیستن؛ پس وقتی می‌خوانین ترجمه دقیق یک عبارت رو بنویسین، به حرکت گذاری کلمات حساس باشین.

مثال ؟

(د) لَا يَغْمُرُ التَّكْبُرُ فِي قَلْبِ الْإِنْسَانِ الْمُفَكِّرِ الْجَدِيدِ. (نهایی تیر ۱۴۰۵)

✓ پاسخ و نحوه درست نوشتن آن

خب ترجمه «لَا يَغْمُرُ» با «لَا يَغْمُرُ» فرق داره. اگه تفاوتش رو نمی‌دونی، یعنی باید بری توی اتاق و به روش درس خوندنت فکر کنی!!

۴ اگه عبارتی رو دیدین که داخل کتاب درسی هم بوده، ذوق زده نشین و به سرعت عین ترجمه کتاب رو بنویسین. طراح های محترم، ممکنه با یه تغییر کوچیک سرنوشت جمله (و البته سرنوشت تو رو) عوض کنن؛ پس بازم به تک تک کلمات جمله توجه داشته باشین.

مثال ؟

(نهایی تیر ۱۴۰۵)

كَيْلِ الْفَرَاعَاتِ فِي التَّرْجَمَةِ الْفَارْسِيَّةِ:
(ب) يَا جَدِّي وَ جَدَّتِي تَذَكِّرَانِي: ای پدر بزرگ و مادر بزرگم مرا

پاسخ و نحوه درست نوشتن آن ✓

شباهت این سؤال رو با جمله کتاب درسی ببینین:
کتاب درسی صفحه ۲۹: جَدِّي وَ جَدَّتِي تَذَكِّرَانِي
طراح محترم! فقط یه حرف «یا» به جمله اضافه کرده، ولی به خاطر همین «یا» شما باید فعل رو به صورت امر مخاطب ترجمه کنین: «به یاد بیاورید»
در حالی که توی کتابتون نوشتین: «به یاد آوردند».

د ترجمه فعل یه سؤال ۲ نمره ای هستش که می شه اون رو «غول مرحله آخر» آزمون عربی دونست. غالباً بچه ها توی این سؤال نمره زیادی از دست می دن که بیشترش به خاطر بی دقتیه. اگه می خوای نمره کامل ترجمه فعل ها رو بگیری باید حواست به «مرزش» باشه. مرزه ش چیه؟

- معلوم یا مجهول بودن فعل ← همون اول همه فعل ها رو چک کن ببین چند تا ش مجهوله!
- زمان فعل ← فرمول های مربوط به زمان فعل ها رو که حتماً بلدی دیگه؟ اگه بلد نیستی که همین جا تو اوج خداحافظی کن!
- شخص فعل ← خیلی وقت ها شخص فعل رو می شه از روی شرایط جمله فهمید.

مثال ؟

(نهایی دی ۱۴۰۴)

مَنَعَ (منع کرد) ز) مَنَعْنَا عَنِ الْمَوَادِّ السُّكَّرِيَّةِ.

پاسخ و نحوه درست نوشتن آن ✓

خب «مُنَعْنَا» فعل ماضیه و چون آخرش «نا» داره، مربوط به «ما» ست و چون اولش «نُ» داره مجهوله.

۱ بعضی فعل ها «دو زمانه» هستن؛ یعنی ممکنه امر یا ماضی باشن؛ پس، باید حواستون خیلی خوب بهشون باشه.

مثال ؟

(نهایی دی ۱۴۰۴)

د) رَجَاءً، تَكَلَّمُوا بِالْعَرَبِيَّةِ.

پاسخ و نحوه درست نوشتن آن ✓

«تکلموا» فعلی هستش که می تونه امر یا ماضی باشه و فقط از روی «رجاء» متوجه می شیم که امره: «لطفاً! سخن بگویند».

۲ بعضی فعل‌ها، شرایط جمله صاحبشون رو تعیین می‌کنه و نباید زود درباره‌شون تصمیم بگیرین.

مثال ؟

کَتَبَ: نوشت	(نویای تیر ۱۴۰۵)
الف) إِنْ تَكْتُبْ بِعَجَلَةٍ، فَسَيُصِخُّ خَطُّهَا قَبِيحاً.	

پاسخ و نحوه درست‌نوشتن آن ✓

احتمالاً بیشتر دانش‌آموزان این فعل رو به صورت مخاطب (بنویسی) ترجمه کردن، در حالی که فعل «تکتب» می‌تونه برای غایب هم باشه؛ پس باید شرایط جمله رو در نظر بگیریم. اون ضمیر «ها» که آخر عبارت اومده، نشون می‌ده این فعل غایبه: «بنویسد».	
--	--

ه

یکی از سوالات آزمون این هستش که باید «اسم فاعل، اسم مفعول و...» رو تشخیص بدین یا ترجمه کنین. مهم‌ترین نکته این هستش که باید بدونین از هر کدام از موارد خواسته‌شده، فقط یک مورد در بین عبارت‌ها وجود داره و اگه دوتا پیدا کردین، حتماً یکیش دامه؛ پس حتماً به تمام کلمات عبارت‌ها دقت کنین.

مثال ؟

إِبْحَثْ عَنِ الْأَسْمَاءِ التَّالِيَةِ فِي هَذِهِ الْجُمْلِ.	(نویای فردر ۱۴۰۴)
الف) اسم المبالغة ب) اسم التفضيل ج) اسم الفاعل د) اسم المكان هـ) اسم المفعول	
كُنَّا مَسْرُورِينَ عِنْدَ مُشَاهَدَةِ الْعُمَالِ فِي الْمَصَانِعِ.	
﴿إِنَّ النَّفْسَ لَأَمَّارَةٌ بِالسُّوءِ﴾	
رَجَاءٌ جَالِسٍ الْأَعَاظِمَ فِي حَيَاتِكَ.	

پاسخ و نحوه درست‌نوشتن آن ✓

توی این عبارت‌ها «مسرورین» و «مشاهده» به نظر اسم مفعول میان، اما باید بین اون‌ها یکی رو انتخاب کنیم. «مشاهده» دامه، چون بر وزن «مفاعلة» و مصدره.	
یا این که برای پیدا کردن اسم فاعل، به دو مورد مشکوک برخورد می‌کنیم: «عُمَال» و «جالس». با کمی دقت می‌فهمین که «جالس» توی این سؤال، یک فعل امره نه یک اسم فاعل.	

و

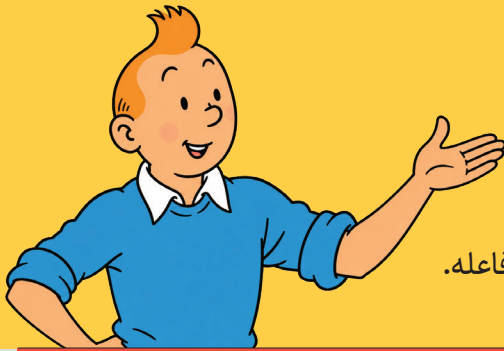
در قسمتی که از ما می‌خوان معنی کلمه رو بنویسیم، ممکنه اون کلمه رو عیناً توی کتاب ندیده باشیم. برای ترجمه این کلمات باید از هم‌خانواده‌هاشون در کتاب درسی کمک بگیرین.

مثال ؟

(ز) هَذَا الْبَيْتُ مَأْخُودٌ مِنْ تِلْكَ الْآيَةِ.	(نویای تیر ۱۴۰۵)
---	------------------

پاسخ و نحوه درست‌نوشتن آن ✓

کلمه «مأخوذ» مستقیماً در کتاب نیامده، ولی ما می‌دونیم که «أَخَذَ» یعنی «گرفت» و «مأخوذ» هم اسم مفعوله پس ترجمه‌ش می‌شه: «گرفته‌شده».	
--	--

ز برای جواب دادن به سؤال «محل اعرابی» سه چیز رو در نظر داشته باشیم:

- جای کلمه در جمله ← اسمی که اول جمله میاد، مبتداست.
- علامت آخر کلمه ← کلمه‌ای که بعد از فعل اومده و آخرش «َ / ة / ء» داره، فاعله.
- ترجمه عبارت ← کلمه‌ای که همراه «را» ترجمه بشه، مفعوله.

مثال ؟

(نهایی تیر ۱۴۰۵)	عَيْنَ الْمَحَلِّ الْإِعْرَابِيِّ لِلْكَلِمَاتِ الَّتِي تَحْتَهَا خَطٌّ: الف) ﴿رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً﴾ ب) حَارِشُ الْفُنْدُقِ سَاهِرٌ كُلَّ اللَّيْلِ مَعَ زَمِيلِهِ. ج) أَضْعَفُ النَّاسِ مَنْ ضَعَفَ عَنْ كَيْتَمَانٍ سِرِّهِ.
------------------	---

پاسخ و نحوه درست نوشتن آن ✓

	«حسنه» در ترجمه همراه «را» میاد؛ پس مفعوله. «أضعف» ابتدای جمله قرار گرفته و مبتداست. «الآخرة» بعد از حرف «في» نشسته و مجرور به حرف جرّ به حساب میاد ...
--	--

ح برای طراحی سؤال متن غالباً از جملات خود کتاب درسی استفاده می‌کنن، اما آگه از داخل کتاب هم نباشه حتماً کلمات اون رو قبلاً خوندين و بلد هستين. برای جواب دادن به این سؤالات:

- ۱ پاسخ کوتاه و مستقیم بدین. (پاسخ طولانی بی‌مورد، مصحح رو به شک می‌اندازه که شما بلد نبودین!)
- ۲ پاسخ رو از داخل متن انتخاب کنین، نه این‌که با کلمات خودتون بنویسین.
- ۳ گاهی لازمه که کلمات متن رو کمی تغییر بدین، مثلاً ضمیرها یا فعل‌ها.

مثال ؟

(نهایی تیر ۱۴۰۵)	اقْرَأِ النَّصَّ التَّالِيَ ثُمَّ أَجِبْ عَنِ السُّؤَالَيْنِ بِالْعَرَبِيَّةِ. هَلْ تَعْرِفُ قِيَمَةَ الْوَقْتِ؟ الْوَقْتُ كَأَنَّهُ ذَهَبٌ. يَمُرُّ مَرَّ السَّحَابِ، إِنْ لَمْ تَهْتَمَّ بِالْوَقْتِ فَلَنْ تَبْلُغَ إِلَى نَتِيجَةِ اجْتِهَادِكَ وَ سَعْيِكَ وَ مُسْتَقْبَلِكَ وَ لَنْ تَصِلَ مَا تُرِيدُ. الف) مَتَى تَصِلُ إِلَى أَهْدَافِكَ؟ ب) إِلَى أَيِّ شَيْءٍ شُبِّهَ الْوَقْتُ؟
------------------	--

پاسخ و نحوه درست نوشتن آن ✓

	برای جواب دادن به قسمت «الف» باید حواستون باشه که سؤال به صورت مخاطب مطرح شده؛ پس شما باید اون رو به شکل متکلم جواب بدین: «إِنْ أَهْتَمَّ بِالْوَقْتِ» و برای جواب دادن به قسمت «ب» فقط کافیّه به «الذهب» اشاره کنین.
--	--

امتحان های طبقه بندی شده

عربی، زبان قرآن (۳) دوازدهم	رشته ریاضی و فیزیک - علوم تجربی	مدت آزمون: ۶۰ دقیقه	شماره
ردیف	امتحان شماره ۱	امتحان جامع درس اول	بارم
۱	تَرْجِمِ الْكَلِمَاتِ الَّتِي تَحْتَهَا خَطٌّ: الف) التَّهَامُشُ هُوَ التَّكَلُّمُ بِصَوْتٍ خَفِيٍّ. ج) أَمَا كَانَ جَنَاحُ الظَّائِرِ مَكْسُورًا؟	ب) الْكَثْفُ يَقَعُ أَعْلَى الْجَذَعِ. د) مَا خَلَقَ اللَّهُ مَوْجُودًا مِّنَ الْفِضَّةِ.	۱
۲	عَيِّنِ الْمُتَرَادِفَ وَ الْمُتَضَادَّ فِي الْعِبَارَاتِ التَّالِيَةِ: ﴿لَا يَحْزُنُكَ قَوْلُهُمْ إِنَّ الْعِزَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا﴾ - بِطَاقَةِ هَذِهِ الْمُبَارَاةِ غَالِبِيَّةٌ فَلَا تَقْدِرْ عَلَى شِرَائِهَا. - فَلَنَ النَّاسُ أَنَّ إِبْرَاهِيمَ ﷺ يَقْصِدُ الْإِسْتِهْزَاءَ بِأَصْنَافِهِمْ. الف) رَخِيصَةٌ ≠ ب) الْكَلَامُ = ج) يُرِيدُ =	عَيِّنِ الْمُتَرَادِفَ وَ الْمُتَضَادَّ فِي الْعِبَارَاتِ التَّالِيَةِ: الف) رَخِيصَةٌ ≠ ب) الْكَلَامُ = ج) يُرِيدُ =	۰/۷۵
۳	عَيِّنِ الْكَلِمَةَ الْغَرِيبَةَ فِي الْمَعْنَى: الف) النَّزَاعُ ب) الصُّرَاعُ ج) السَّلَامُ د) الْمُقَاتَلَةُ	عَيِّنِ الْكَلِمَةَ الْغَرِيبَةَ فِي الْمَعْنَى: الف) النَّزَاعُ ب) الصُّرَاعُ ج) السَّلَامُ د) الْمُقَاتَلَةُ	۰/۲۵
۴	اُكْتُبِ الْجَمْعَ أَوْ الْمَفْرَدَ لِلْكَلِمَتَيْنِ: الف) يَا وَلَدِي؛ كُنْ نَاقِدَ الْكَلَامِ.	ب) هَذِهِ تَمَثِيلُ الشُّعْرَاءِ الْإِبْرَانِيِّينَ.	۰/۵
۵	إِنْتِخِبِ الْكَلِمَةَ الْمُنَاسِبَةَ حَسَبَ التَّوْضِيحَاتِ: الف) الْإِنْسَانُ الْمُؤَخَّذُ. (الْمُتَنَدِّينَ - الْخَنيفَ - الْمَرْصُوصَ)	ب) الَّذِي يَحْتَاجُ إِلَى الطَّلْعِ. (الْفَرِيَسَةَ - الْكَسُولَ - الْجَائِعَ)	۰/۵
۶	تَرْجِمِ الْآيَتَيْنِ الشَّرِيفَتَيْنِ وَ الْعِبَارَاتِ التَّالِيَةِ بِالْفَارِسِيَّةِ: الف) ﴿أَيَحْسَبُ الْإِنْسَانُ أَنْ يُتْرَكَ سُدًى﴾ ب) ﴿هَذَا يَوْمَ الْبَعَثِ وَلِكِنِّكُمْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ﴾ ج) لَمْ يُكْسِرْ إِبْرَاهِيمُ ﷺ أَكْبَرَ الْأَصْنَامِ لِيُعْلَقَ الْفَأْسُ عَلَى كَتِفِهِ. د) إِنْ تَسُبُّوا الَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ فَنَسِبُونَ اللَّهَ. هـ) لَعَلَّ النَّاسَ يَتَجَبَّبُونَ شَعَائِرَ خُرَافَةٍ إِزْدَادَتْ فِي دِينِهِمْ. و) كَأَنَّ هَذِهِ أَدَاةَ تَقْطَعُ الْأَشْجَارَ بِسِنِّهَا الْحَدِيدِيَّةِ؟ ز) كَانَ الظَّائِرُ قَدْ تَأَكَّدَ مِنْ خَدَاغٍ عَدُوَّهُ وَانْقَاضٍ فِرَاجِهِ. ح) لَا يُحْمَلُنَا وَالِدَانَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِ. ط) أَطْلُنْ أَنَّ الْقَنَاعَةَ أَعْنَى الْكُنُوزِ. ي) الْمُرَارِعُونَ يَتَمَتَّعُونَ: لَبِثَ الْمَطَرُ نِزْلًا كَثِيرًا.	الف) ﴿أَيَحْسَبُ الْإِنْسَانُ أَنْ يُتْرَكَ سُدًى﴾ ب) ﴿هَذَا يَوْمَ الْبَعَثِ وَلِكِنِّكُمْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ﴾ ج) لَمْ يُكْسِرْ إِبْرَاهِيمُ ﷺ أَكْبَرَ الْأَصْنَامِ لِيُعْلَقَ الْفَأْسُ عَلَى كَتِفِهِ. د) إِنْ تَسُبُّوا الَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ فَنَسِبُونَ اللَّهَ. هـ) لَعَلَّ النَّاسَ يَتَجَبَّبُونَ شَعَائِرَ خُرَافَةٍ إِزْدَادَتْ فِي دِينِهِمْ. و) كَأَنَّ هَذِهِ أَدَاةَ تَقْطَعُ الْأَشْجَارَ بِسِنِّهَا الْحَدِيدِيَّةِ؟ ز) كَانَ الظَّائِرُ قَدْ تَأَكَّدَ مِنْ خَدَاغٍ عَدُوَّهُ وَانْقَاضٍ فِرَاجِهِ. ح) لَا يُحْمَلُنَا وَالِدَانَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِ. ط) أَطْلُنْ أَنَّ الْقَنَاعَةَ أَعْنَى الْكُنُوزِ. ي) الْمُرَارِعُونَ يَتَمَتَّعُونَ: لَبِثَ الْمَطَرُ نِزْلًا كَثِيرًا.	۰/۵ ۰/۷۵ ۱ ۰/۷۵ ۰/۷۵ ۰/۷۵ ۰/۷۵ ۰/۷۵ ۰/۷۵ ۰/۵ ۰/۵
۷	كَمِّلْ تَرْجِمَةَ الْعِبَارَاتِ: الف) حَضَرَ الشَّبَابُ فِي الْمَطَارِ إِلَّا الدَّلِيلَ. ب) قَدْ عُرِفَتْ بَعْضُ الْخَضَارَاتِ مِنْ خِلَالِ الْكِتَابَاتِ وَ الرُّسُومِ.	در فرودگاه به جز حاضر شدند. برخی از طریق نوشته ها و شناخته شده اند.	۱
۸	اُكْتُبِ التَّرْجِمَةَ الصَّحِيحَةَ لِلْأَفْعَالِ: ■ أَحْضَرَ: حَاضِرٌ كَرْدَ الف) أُمِّي قَدْ تُحْضِرُ الطَّلْعَ قَبْلَ ذَهَابِنَا. ■ تَعَلَّمَ: يَادُ غُرْفَتِ د) رَجَاءٌ: تَعَلَّمَ الْقُرْآنَ. ■ أَخَذَ: غُرْفَتِ ز) يَا وَلَدِي: خُذِ الْحَقَّ مِنْ كُلِّ شَخْصٍ. ح) لَا تَأْخُذُوا مَالَ الْحَرَامِ.	ب) كُنْتُ أَحْضِرُ نَفْسِي لِلدِّفَاعِ عَنِ الْحَقِّ. ج) لِيُحْضِرَ الْوَاجِبَاتِ قَبْلَ حُضُورِ الْمُعَلِّمِ. هـ) لَنْ تَتَعَلَّمِيَ اللُّغَةَ الْفَرَنْسِيَّةَ بِسُهُولَةٍ. و) كُنَّا قَدْ تَعَلَّمْنَا الدَّرْسَ الْأَخِيرَ.	۲
۹	إِنْتِخِبِ الْفِعْلَ الْمُنَاسِبَ لِلْفَرَاغِ: الف) إِنَّ بِعَجَلَةٍ فَسَوْفَ يُصْبِحُ خَطْلُكَ قَبِيحًا. (نَكْتُبُ - تَكْشِي - تَكْتُبُ) ب) الْأَنْبِيَاءُ ﷺ الصُّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ لِلنَّاسِ. (يَبْنِي - يَبْنُوا - يُبْنُونَ)	ب) كُنْتُ أَحْضِرُ نَفْسِي لِلدِّفَاعِ عَنِ الْحَقِّ. ج) لِيُحْضِرَ الْوَاجِبَاتِ قَبْلَ حُضُورِ الْمُعَلِّمِ. هـ) لَنْ تَتَعَلَّمِيَ اللُّغَةَ الْفَرَنْسِيَّةَ بِسُهُولَةٍ. و) كُنَّا قَدْ تَعَلَّمْنَا الدَّرْسَ الْأَخِيرَ.	۰/۵

عربی، زبان قرآن (۳) دوازدهم		رشتهٔ ریاضی و فیزیک – علوم تجربی		مدت آزمون: ۶۰ دقیقه			
ردیف	امتحان شماره ۱	امتحان جامع درس اول		بارم			
۱۰	إِنْتِخِبِ الْجَوَابَ الصَّحِيحَ فِي التَّرْجُمَةِ: الف) ﴿لَا عَلِمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا﴾ ۱) جز آن چه از تو آموختیم، هیچ دانشی برای ما نیست. ۲) ما هیچ دانشی نداریم جز آن چه تو به ما آموختی. ۳) هیچ گاه دانشی نداشتیم جز آن چه تو یادمان دادی. ب) كَأَنَّ رِضَا جَمِيعِ النَّاسِ غَايَةً لَا تُدْرِكُهَا. ۱) پنداری خشنودشدن همهٔ مردم هدفی است که آن را به دست نمی آوری. ۲) گویی راضی ساختن همهٔ مردم هدفی است که به دست آورده نمی شود. ۳) مثل این که رضایت همهٔ مردم تنها هدفی است که به دست نمی آوری. ج) أَطْعَمَهُ لَمْ تُذَكِّرْ اسْمَ اللَّهِ عَلَيْهَا ... لَا بَرَكَةَ فِيهَا. ۱) غذاهایی که نام خداوند را بر آن یاد نکنند ... هیچ برکتی ندارد. ۲) خوراک هایی که نام خداوند بر آن یاد نشده است ... هیچ برکتی در آن ها نیست. ۳) غذاهایی که نام خداوند بر آن ها یاد نمی شود ... برکتی در آن ها وجود ندارد. د) لَا نُطْعِمُ الْمَسَاكِينَ مِمَّا لَا نَأْكُلُ. ۱) به مسکینان از چیزی که نخورده ایم، غذا نمی دهیم. ۲) نباید به فقیران غذایی را بدهیم که نمی خوریم. ۳) از آن چه نمی خوریم به تهیدستان غذا نمی دهیم.						
۱۱	إِبْحَثْ فِي الْعِبَارَاتِ التَّالِيَةِ عَنْ: الف) اسم الفاعل ب) اسم المفعول ج) اسم المكان د) اسم المبالغة هـ) اسم التفضيل أَحْضَرَ النَّاسُ الرَّجُلَ الْغَلَامَةَ لِلْمُحَاكَمَةِ. - ﴿...عَفَّرَ لِي رَبِّي وَجَعَلَنِي مِنَ الْمُكْرَمِينَ﴾ - لَا سُوءَ أَسْوَأَ مِنَ الْكَذِبِ. - مَنْ كَانَ مُكْتَسِرَ الْأَصْنَامِ فِي الْمَعْبَدِ؟ ترجم الكلمات التي تحتها خط: و) لَا فَقْرَ أَشَدُّ مِنَ الْجَهْلِ. ز) ابْتَعَدَ الْخِيَوَانُ الْمَفْتَرِشُ عَنِ الظَّائِرِ. ح) بُيِّتَ مَكْتَبَةٌ فِي قَرْيَتِنَا.						
۱۲	اُكْتُبِ الْمَحَلَّ الْإِعْرَابِيَّ لِلْكَلِمَاتِ الَّتِي تَحْتَهَا خَطٌّ: الف) الهدف من تقديم القرابين كسب رضا الله. ب) لا يرحم الله من لا يرحم الناس. ج) قد أخذنا القرآن الكريم عن سيرة الأنبياء ﷺ.						
۱۳	إِنْتِخِبِ الْكَلِمَةَ الْمُنَاسِبَةَ لِلْفَرَاغِ: (كَلِمَتَانِ زَائِدَتَانِ). الف) الآثار القديمة تدل على أَنَّ فطري في الإنسان. ب) يُسْتَخْدَمُ كَثِيرًا فِي الصَّنَاعَاتِ الْكَهْرِبَائِيَّةِ. النحاس - العظم - التدئين - الذكي						
۱۴	إِقْرَأِ النَّصَّ التَّالِيَّ ثُمَّ أَجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ: من أهم أنواع الفقر هو الجهل الذي يُعتبر أخطر أشكال الفقر فيحسبه علماء العلوم الاجتماعية مرضاً فتالاً للمجتمع و خير دواء له هو مطالعة الكتب المفيدة لأنها تحسن كَيْفِيَّةَ حَيَاةِ الناس. و المجتمع الذي يشتغل أشخاصه بالمطالعة، يقدّر أفرادُه على أن يصنعوا مجتمعاً سعيداً بعيداً عن أشكال الفقر المُختلفة و هذه غاية نحصل عليها بعد زوال الجهل. الف) ما هو أخطر أشكال الفقر؟ ب) من يعتبر الجهل مرضاً؟ ج) كيف تحسن كَيْفِيَّةَ حَيَاةِ الناس في مجتمع؟ د) متى يصبح المجتمع خالياً عن الفقر؟						
۲۰	موفق باشید جمع نمرات						

عربی، زبان قرآن (۳) دوازدهم		رشته ریاضی و فیزیک - علوم تجربی	مدت آزمون: ۸۰ دقیقه		
ردیف	امتحان شماره ۱۰	امتحان نوبت دوم (نهایی خرداد ۱۴۰۴)		بارم	
۱	ترجم الکلمات التي تحته خط: الف) ﴿... كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ﴾ ج) نَشْرَبُ الْمَاءَ فِي وَعَاءٍ مِنَ النُّحَاسِ. ب) كَانَ إِبْرَاهِيمُ ٱللَّهُ حَنِيفًا. د) السَّمَكُ يَسْتُرُ نَفْسَهُ عِنْدَ الْجَفَافِ.			۱	
۲	عَيْنِ الْمُتَضَادِّ وَ الْمُتَرَادِفِ فِي الْجُمَلَاتِ التَّالِيَةِ. مَدَحَ الْفَرَزْدَقُ خُلَفَاءَ بَنِي أُمَيَّةٍ وَ نَالَ جَوَائِزَهُمْ. - أَصْبَحَ سِعْرُ الْعَيْنِ رَحِيصًا. - الْهَدَفُ مِنَ تَقْدِيمِ الْقَرَابِينِ لِلْأَلَهَةِ كَسَبَ رِضَاهَا وَ تَجَنَّبَ شَرَّهَا. الف) صار = ب) تَقَرَّبَ ≠ ج) كَسَبَ =			۰/۷۵	
۳	عَيْنِ الْكَلِمَةِ الْغَرِيبَةِ فِي الْمَعْنَى. الف) الأحبال ب) الأسنان ج) الأفواه د) الأرجل			۰/۲۵	
۴	اُكْتُبِ الْمُفْرَدَ أَوْ الْجَمْعَ. الف) كَتَبَ الطَّالِبُ مِثْلًا عَلَى السَّبْوَرَةِ. ب) مَنْ لَزِمَ الْمَنَامَ رَأَى الْأَخْلَامَ. الْجَمْعُ: الْمُفْرَدُ:			۰/۵	
۵	إِنتَخِبِ الْكَلِمَةَ الْمُنَاسِبَةَ لِلتَّوْضِيحَاتِ التَّالِيَةِ. الف) أَثَرُ الْقَدَمِ عَلَى الرَّمْلِ: الْحُطَّ (۱) ب) الَّذِي يُرْشِدُ الشُّبَّاحَ فِي السَّفَرِ: الْمُرْعَبُ (۱) الْوِطَاءُ (۲) الذِّكْرَى (۲) الْبُطْحَاءُ (۳) الدَّلِيلُ (۳)			۰/۵	
۶	ترجم الآية و العبارات إلى الفارسية. الف) ﴿ فَهَذَا يَوْمُ الْبُعْثِ وَ لِكُنْكُمْ كُنْهُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴾ ب) أَخَذْتُ سَيَّارَتِي بِالْجَزَارَةِ إِلَى مَوْقِفِ التَّصْلِيحِ. ج) كَانَ الْمَغُولُ يَهْجُمُونَ عَلَى الصِّينِ هُجُومًا شَدِيدًا. د) كَانَ كِبَارُ أَهْلِ الشَّامِ قَدْ رَغِبُوا فِي الْإِمَامِ السَّجَّادِ ٱللَّهُ. هـ) يُشَاهِدُ النَّاسُ هَوَاةَ أَسْمَاكِ الزَّيْتَةِ مُتَعَجِّبِينَ. و) أُرْسِلَ الْأَنْبِيَاءُ لِيُبَيِّنُوا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ. ز) إِنَّ الظُّرُوفَ الْقَاسِيَةَ قَدْ تُوْدِي إِلَى النَّجَاحِ. ح) سَيَتَقَاعَدُ وَالِدِي بَعْدَ السَّنَتَيْنِ تَقَاعَدًا. ط) لَعَلَّ الْمَطَرَ يَنْزِلُ كَثِيرًا فِي الرَّبِيعِ. ي) لَنْ تُغْنِيَنَا التَّجَارِبُ عَنِ الْكُتُبِ. ك) الْبَيْتُ يَغْرِهُهُ وَ الْحِلُّ وَ الْحَرَمُ. ل) لِنَتَذَكَّرْ زَمَلَانَا الْقَدَمَاءَ دَائِمًا. م) لَا شَيْءَ أَمْتَعُ مِنَ الْعَافِيَةِ.			۰/۷۵ ۰/۷۵ ۰/۵ ۰/۵ ۰/۵ ۰/۵ ۰/۵ ۰/۵ ۰/۵ ۰/۵ ۰/۵ ۰/۵	
۷	إِنتَخِبِ الْمَصْحِيحَ فِي التَّرْجُمَةِ. الف) لَمْ تَكُنْ لِبَعْضِ الشُّعُوبِ خَضَارَةٌ رَائِعَةٌ: ب) لَنْ يَزِيدَ شَيْءٌ مَعْرِفَتَكَ فِي الْحَيَاةِ إِلَّا الْكِتَابُ الْمُفِيدُ: الف) بعضی از ملت‌ها تمدن جالبی نداشتند. ب) لَنْ يَزِيدَ شَيْءٌ مَعْرِفَتَكَ فِي الْحَيَاةِ إِلَّا الْكِتَابُ الْمُفِيدُ: الف) فقط کتاب مفید به شناخت در زندگی می افزاید. ب) برای بعضی ملت‌ها تمدنی جالب وجود ندارد. ج) چیزی جز کتاب مفید به شناخت در زندگی نخواهد افزود.			۰/۵	
۸	كُتِبِ الْفَرَاعَاتِ فِي التَّرْجُمَةِ الْفَارْسِيَةِ. الف) هَذِهِ عَيْنٌ قَدْ فَاضَتْ مِنْ حَسَنِيَةِ اللَّهِ. ب) تِلْكَ السَّمَكَةُ لَا تَنَزُّكَ صِغَارَهَا وَ سَتَسِيرُ مَعَهَا حَتَّى زَوَالِ الْخَطَرِ. ج) أَنْ مَاهِي بَچَه‌هايش را و تا خطر همراه آن‌ها حرکت خواهد کرد. د) اَيْنَ چشمی است که از خداوند هـ) اَيْنَ چشمی است که از خداوند و) اَيْنَ چشمی است که از خداوند ز) اَيْنَ چشمی است که از خداوند ح) اَيْنَ چشمی است که از خداوند ط) اَيْنَ چشمی است که از خداوند ي) اَيْنَ چشمی است که از خداوند ك) اَيْنَ چشمی است که از خداوند ل) اَيْنَ چشمی است که از خداوند م) اَيْنَ چشمی است که از خداوند			۱	

خبرنگار	مدت آزمون: ۸۰ دقیقه	رشته ریاضی و فیزیک - علوم تجربی	عربی، زبان قرآن (۳) دوازدهم
بارم	امتحان نوبت دوم (نهایی خرداد ۱۴۰۴)	امتحان شماره ۱۰	ردیف
۲	الف) الأبناء لِيساعدوا آبائهم. ب) لا تساعد الظالمين. ج) لم لا تساعدني أمك؟ د) أنا لن أذكر غيوب الآخرين. هـ) هم قد ذكروا بالخير. و) ﴿... إن نذكروني أذكركم...﴾ ز) الوالدة لم تصعد الجبل. ح) الطفلان قد يصعدان الصفا.	۹ ترجم الأفعال التالية حسب العبارات. ■ ساعد: کمک کرد ■ ذكر: یاد کرد ■ صعد: بالا رفت	۹
۲	الف) اسم المبالغة ب) اسم التفضيل ج) اسم الفاعل د) اسم المكان هـ) اسم المفعول كنا مسرورين عند مشاهدة الغمام في المصانع. - ﴿إن النفس لأمارة بالسوء﴾ - رجاء، جالس الأعظم في حياتك. ترجم الكلمات التي تحتها خط حسب العبارة. و) أضعف الناس من ضعف عن كتمان سره. ز) مؤدب النفس أحق بالإجلال. ح) هذه المشاهد تعجبي جداً.	۱۰ إبحث عن الأسماء التالية في هذه الجملة. الف) اسم المبالغة ب) اسم التفضيل ج) اسم الفاعل د) اسم المكان هـ) اسم المفعول	۱۰
۱/۲۵	الف) أحسن الحسن الخلق الحسن. ب) يرى الظائر الذكي حيواناً مفترساً. ج) اتصل السيد مسلمي بصديقه.	۱۱ عین المحل الإعرابي للكلمات التي تحتها خط.	۱۱
۱/۲۵	الف) المستثنى ب) المستثنى منه ج) المفعول المطلق د) نوع المفعول المطلق هـ) الحال من عاش بوجهين مات و هو خاسر. - لم يسمح الناس أن يستلم أحد الحجر الأسود إلا الإمام الرابع عليه السلام. - يعيش السمك المدفون داخل حفرة عيشاً.	۱۲ مميّز في العبارات التالية:	۱۲
۰/۵	عین الصحيح في التحليل الصرفي و المحل الإعرابي. كانوا يُعاملوننا مُعاملةً جيّدةً. الف) يُعاملون: (۱) فعل مضارع - جمع مذكر - مجهول (۲) فعل - جمع مذكر - معلوم ب) مُعاملة: (۱) اسم - مفرد - مؤنث - مصدر / مفعول مطلق للنوع (۲) اسم - مفرد - مؤنث - اسم مفعول / مفعول مطلق للتأكيد	۱۳ عین الصحيح في التحليل الصرفي و المحل الإعرابي. كانوا يُعاملوننا مُعاملةً جيّدةً. الف) يُعاملون: (۱) فعل مضارع - جمع مذكر - مجهول (۲) فعل - جمع مذكر - معلوم ب) مُعاملة: (۱) اسم - مفرد - مؤنث - مصدر / مفعول مطلق للنوع (۲) اسم - مفرد - مؤنث - اسم مفعول / مفعول مطلق للتأكيد	۱۳
۰/۵	عین الكلمة الصحيحة للعبارة. (كلمتان زائدتان). دارجة - اللّيم - الكريم - عاصمة الف) إن نحن أكرمنا تَمَرَدَ. ب) كانت طيسفون قرب بغداد الساسانيين.	۱۴ عین الكلمة الصحيحة للعبارة. (كلمتان زائدتان). دارجة - اللّيم - الكريم - عاصمة الف) إن نحن أكرمنا تَمَرَدَ. ب) كانت طيسفون قرب بغداد الساسانيين.	۱۴
۱	الف) ما يزيد معرفتنا؟ ب) لم ما درس العقاد في الثانويّة؟ ج) ماذا يُشاهد في حياة العقاد؟ د) عین الخطأ حول النص: (۱) من جدّ وجد. (۲) عند الشدائد يُعرف الإخوان. (۳) من سعى رعى.	۱۵ اقرأ النص ثمّ أجب عن الأسئلة التالية. في اللغة العربية كُتِبَ كثير من كتبهم جبران خليل جبران، أحمد شوقي و العقاد. لهم آثار كثيرة. العقاد عاش في مصر و هو كاتب لم يذهب إلى المدرسة الثانوية لفقّر أسرته. لكنّه استطاع أن يؤثر على آراء الناس تأثيراً عميقاً و يُشجّعنا على أن نُفكّر حتى تزيد معرفتنا. و لا نرى في حياته إلا النشاط. هو كان أسوّة لمن يعتقد أن من يجتهد ينجح.	۱۵
۲۰	جمع نمرات	موفق باشيد	

پاسخ‌نامه تشریحی آزمون شماره ۱

الف	پنج‌پنج کردن (۰/۲۵) (صفحه ۴)	ب	تنه (۰/۲۵)	صفحه ۱۰
ج	شکسته (شکسته شده) (۰/۲۵)			صفحه ۱۵
د	نقره (۰/۲۵)			صفحه ۱۱
۲	الف	غالبه (۰/۲۵) (صفحه ۵)	ب	قول (۰/۲۵) (صفحه ۹)
ج	تقصید (۰/۲۵)			صفحه ۳
۳	گزینۀ (ج)	السلام (۰/۲۵)		صفحه‌های ۴ و ۷
۴	الف	نقاد گذاشتن علامت (ث) در ابتدای کلمه ضروری است. (۰/۲۵)		صفحه ۱۲
ب	تمثال (۰/۲۵)			صفحه ۲
۵	الف	الحنیف (۰/۲۵) (صفحه ۲)	ب	الجائع (۰/۲۵) (صفحه ۱۴)
۶	الف	آیا انسان گمان می‌کند (۰/۲۵) که بیهوده رها شود (رها می‌شود)؟ (۰/۲۵)		صفحه ۲
ب	این روز رستاخیز است (۰/۲۵) اما شما (۰/۲۵) نمی‌دانستید (۰/۲۵).			صفحه ۷
ج	ابراهیم علیه السلام بزرگ‌ترین بت‌ها را (۰/۲۵) نشکست (۰/۲۵) تا تبر را روی دوش آن (۰/۲۵) آویزان کند (۰/۲۵).			صفحه ۳
د	اگر کسانی را که به جای خداوند می‌خوانند (۰/۲۵) دشنام دهید (۰/۲۵) به خداوند دشنام خواهند داد (۰/۲۵).			صفحه ۹
ه	امید است مردم از مراسم خرافی (۰/۲۵) که در دینشان افزایش یافته است (۰/۲۵) دوری کنند (۰/۲۵).			صفحه‌های ۲ و ۶
و	گویی این ابزاری است که درختان (۰/۲۵) با دندانۀ آهنی‌اش (۰/۲۵) بریده می‌شوند (۰/۲۵).			صفحه ۱۰
ز	پرنده از فریب دشمنش (۰/۲۵) و نجات جوجه‌هایش (۰/۲۵) مطمئن شده بود (۰/۲۵).			صفحه ۱۵
ح	پدر و مادرمان (۰/۲۵) چیزی را که هیچ طاقتی به آن نداریم (۰/۲۵) نباید به ما تحمیل کنند (۰/۲۵).			صفحه ۹
ط	گمان می‌کنم که قناعت (۰/۲۵) بی‌نیازکننده‌ترین گنج‌هاست (۰/۲۵).			صفحه ۸
ی	کشاورزان آرزو می‌کنند: (۰/۲۵) کاش باران، بسیار ببارد (۰/۲۵).			صفحه ۱۴
۷	الف	گردشگران - راهنما (هر مورد ۰/۲۵)		صفحه ۱۴
ب	تمدن‌ها - نقاشی‌ها (هر مورد ۰/۲۵)			صفحه ۲
۸	الف	گاهی آماده می‌کند (شاید آماده کند)		صفحه ۱۳
ب	آماده می‌کردم	(صفحه ۱۳) ج	باید آماده شود	صفحه ۱۳
د	یاد بگیرد	(صفحه ۱۳) ه	یادخواهی گرفت	صفحه ۱۳
و	یاد گرفته بودیم	(صفحه ۱۳) ز	بگیر	صفحه ۱۳
ح	نگیرد			صفحه ۱۳
			(هر مورد ۰/۲۵)	
۹	الف	تکثّب (۰/۲۵) (صفحه ۱۳)	ب	بیّن (۰/۲۵) (صفحه ۲)
۱۰	الف	گزینۀ (۲) (۰/۲۵) (صفحه ۸)	ب	گزینۀ (۱) (۰/۲۵) (صفحه ۶)
ج	گزینۀ (۲) (۰/۲۵)	(صفحه ۱۲) د	گزینۀ (۳) (۰/۲۵)	صفحه ۱۲
۱۱	الف	المکسر (صفحه ۳) ب	المکرمین	صفحه ۱۰
ج	المعبد	(صفحه ۳) د	العلامة	
ه	أسوء	(صفحه ۸) و	سخت‌تر، شدیدتر	صفحه ۱۲
ز	درنده، شکارچی	(صفحه ۱۵) ح	کتابخانه	(هر مورد ۰/۲۵)
۱۲	الف	الهدف: مبتدا / القربابین: مضاف الیه / کسب: خبر (صفحه ۴)		
ب	الله: فاعل / الناس: مفعول (صفحه ۹)			
ج	نا: مفعول / الکريم: صفت / سيرة: مجرور به حرف جر (صفحه ۳)			
			(هر مورد ۰/۲۵)	
۱۳	الف	التدئين (۰/۲۵) (صفحه ۲)	ب	التحاس (۰/۲۵) (صفحه ۱۱)
۱۴	الف	الجهل	ب	علماء العلوم الإجتماعيّة.
ج	بمطالعة الكتب المفيدة.	د	بعد زوال الجهل. (هر مورد ۰/۲۵)	

ح پدرم بعد از دو سال حتماً (۰/۲۵) بازنشست خواهد شد. (۰/۲۵)

(درس ۴، صفحه ۶۰)

ط امید است (شاید) (۰/۲۵) باران در بهار فراوان ببارد (نازل شود) (۰/۲۵).

(درس ۱، صفحه ۱۵)

ی تجربه‌ها ما را (۰/۲۵) از کتاب‌ها بی‌نیاز نخواهد کرد (نخواهند کرد) (۰/۲۵).

(درس ۳، صفحه ۳۶)

ک خانه خدا و بیرون و داخل حرم (مردم) (۰/۲۵) او را می‌شناسند (۰/۲۵).

(درس ۴، صفحه ۵۱)

ل همکلاسی‌های قدیمی‌مان را (۰/۲۵) همیشه باید یاد کنیم (۰/۲۵).

(درس ۲، صفحه ۲۹)

م هیچ چیزی (۰/۲۵) لذت‌بخش‌تر از تندرستی نیست (۰/۲۵).

(درس ۳، صفحه ۳۶)

۷ الف گزینۀ (۱۱) (۰/۲۵) (درس ۱، صفحه ۴)

ب گزینۀ (۲۱) (۰/۲۵) (درس ۳، صفحه ۳۵)

۸ الف پروا (ترس) / روان شده است (لبریز شده است) (۰/۵)

(درس ۳، صفحه ۳۹)

ب رها نمی‌کند / از بین رفتن (۰/۵)

(درس ۲، صفحه ۳۰)

۹ الف باید کمک کنند (۰/۲۵) **ب** نباید کمک کنیم (۰/۲۵)

(درس ۳، صفحه ۴۶)

ج کمک نمی‌کنی (۰/۲۵)

د یاد نخواهم کرد (۰/۲۵) **ه** یاد شده‌اند (۰/۲۵)

(درس ۱، صفحه ۱۲)

و یاد کنید (۰/۲۵)

ز بالا نرفت (نرفته است) (۰/۲۵)

ح گاهی بالا می‌روند (شاید بالا بروند) (۰/۲۵)

(درس ۲، صفحه ۲۱)

۱۰ الف أَمَارَةٌ (۰/۲۵)

(درس ۳، صفحه ۴۸)

ب الأعظم (أعظم) (۰/۲۵)

(درس ۴، صفحه ۵۰)

ج الثُّمَال (عامل) (۰/۲۵)

(درس ۲، صفحه ۲۹)

د المَصَانِع (مَصْنَع) (۰/۲۵)

(درس ۲، صفحه ۲۹)

ه مَسْرُورٍ (مَسْرُور) (۰/۲۵)

(درس ۳، صفحه ۴۷)

و ناتوان‌ترین (ضعیف‌ترین) (۰/۲۵)

(درس ۴، صفحه ۵۹)

ز ادب‌آموزنده (ادب‌کننده) (۰/۲۵)

(درس ۳، صفحه ۴۵)

ح صحنه‌ها (۰/۲۵)

(درس ۱، صفحه ۱۵)

۱۱ الف مضاف‌الیه / خبر (۰/۵)

(درس ۱، صفحه ۱۵)

ب فاعل / صفت (۰/۵)

(درس ۲، صفحه ۲۵)

ج مجرور به حرف جرّ (۰/۲۵)

۱۲ الف الإِمَام (۰/۲۵)

(درس ۴، صفحه ۵۱)

ب أَحَدٌ (۰/۲۵)

ج عِشاً (۰/۲۵)

(درس ۴، صفحه ۶۳)

د تَأَكِيدُ (۰/۲۵)

(درس ۲، صفحه ۳۱)

ه هُوَ خَاسِرٌ (۰/۲۵)

۱۳ الف گزینۀ (۲۱) (۰/۲۵)

(درس ۲، صفحه ۲۹)

ب گزینۀ (۱۱) (۰/۲۵)

(درس ۴، صفحه ۵۸)

۱۴ الف اللَّيْثُ (۰/۲۵)

(درس ۴، صفحه ۶۲)

ب عَاصِمَةٌ (۰/۲۵)

۱۵ الف أَنْ تُفَكِّرَ (التَّفَكُّر) (۰/۲۵)

ب لِفَقْرٍ أَسْرَتِهِ (لَإِنَّ أَسْرَتَهُ كَانَتْ فَقِيرَةً). (۰/۲۵)

ج اللَّشَّاطُ (۰/۲۵)

(درس ۳، صفحه‌های ۳۴ تا ۳۶)

د گزینۀ (۲۱) (۰/۲۵)

پاسخ‌نامه تشریحی آزمون شماره ۱۰

۱ الف چشنده (۰/۲۵)

(درس ۲، صفحه ۲۷)

ب یکتاپرست (۰/۲۵)

(درس ۱، صفحه ۴)

ج مس (۰/۲۵)

(درس ۳، صفحه ۴۲)

د خشکی (۰/۲۵)

(درس ۴، صفحه ۶۳)

۲ الف صَارَ = أَصْبَحَ (۰/۲۵)

(درس ۴، صفحه ۶۴)

ب تَقَرَّبَ ≠ تَجَنَّبَ (۰/۲۵)

(درس ۱، صفحه ۲)

ج كَسَبَ = نَالَ (۰/۲۵)

(درس ۱، صفحه ۱۴)

۳ گزینۀ «الف» الأَحْبَال (۰/۲۵)

(درس ۴، صفحه ۴۲)

۴ الف أَمَثَلَةٌ (۰/۲۵)

(درس ۲، صفحه ۲۲)

ب الخُلُم (۰/۲۵)

(درس ۴، صفحه ۵۸)

۵ الف گزینۀ (۲۱) (الوطأة) (۰/۲۵)

(درس ۴، صفحه ۵۲)

ب گزینۀ (۳۱) (الدَّلِيل) (۰/۲۵)

(درس ۱، صفحه ۱۵)

۶ الف پس این روز رستاخیز است (۰/۲۵)، ولی شما (۰/۲۵) نمی‌دانستید (۰/۲۵).

(درس ۱، صفحه ۷)

ب خودرویم را با تراکتور (۰/۲۵) به تعمیرگاه (۰/۲۵) بردم (۰/۲۵).

(درس ۲، صفحه ۲۵)

ج مغولان با شدّت (۰/۲۵) به چین حمله می‌کردند (۰/۲۵).

(درس ۴، صفحه ۵۹)

د بزرگان شام (۰/۲۵) به امام سجاد علیه السلام علاقه‌مند شده بودند (۰/۲۵).

(درس ۴، صفحه ۵۰)

ه مردم، علاقه‌مندان ماهی‌های زینتی را (۰/۲۵) با تعجب نگاه می‌کنند (۰/۲۵).

(درس ۲، صفحه ۳۰)

و پیامبران فرستاده شدند (۰/۲۵) تا راه راست را آشکار کنند (۰/۲۵).

(درس ۱، صفحه ۳)

ز به راستی که شرایط سخت (۰/۲۵) گاهی موجب پیروزی می‌شود (شاید موجب پیروزی بشود). (۰/۲۵).

(درس ۳، صفحه ۳۵)

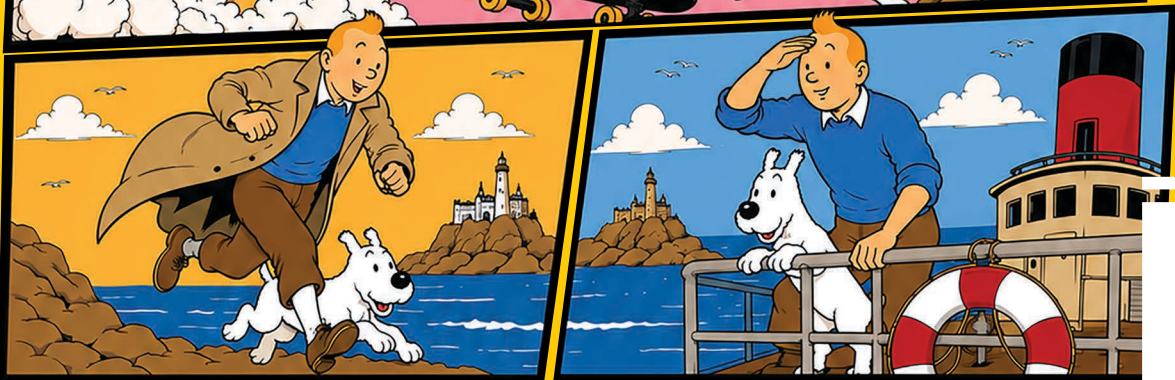
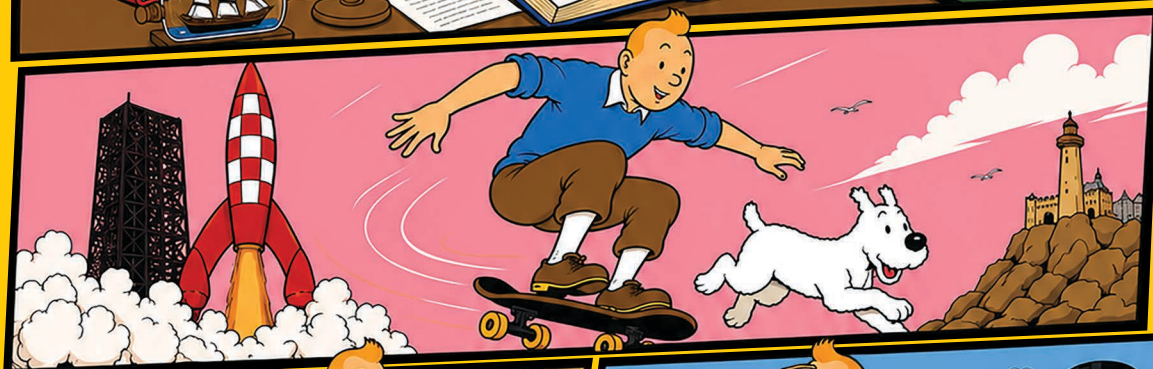

ضمیمه خلاصه درس

فرماندهی
پروژه خلاقیت

کازم غلامی

ماجراجوی بیست عربی ۳

فهرست مطالب

بخش اول

لغت نامه درس به درس دوازدهم

- درس اول: اَلدِّينُ وَالتَّائِبُ ۳
درس دوم: مَكَّةُ الْمُكْرَمَةِ وَ الْمَدِينَةُ الْمُنَوَّرَةُ ۵
درس سوم: اَلْكُتُبُ ظَعَامُ الْفِكْرِ ۷
درس چهارم: اَلْفَرْزْدَقُ ۹

بخش دوم

مرور قواعد دوازدهم

- درس اول: شناخت حروف مشبهة بالفعل ۱۱
درس دوم: شناخت حال ۱۲
درس سوم: اسلوب استثناء ۱۴
درس چهارم: مفعول مطلق ۱۵

بخش سوم

- مرور سریع محل اعرابی، ترجمه فعل و زمان فعل ۱۸

بخش چهارم

- مرور مهم ترین نکات ترجمه، ویژه امتحان نهایی ۲۲

لغت نامه درس به درس دوازدهم

۱

الدَّيْنُ وَالتَّدْيِينُ

درس ۱

آشتی، صلح	اَلسَّلَام
افتخارکننده «اسم فاعل»	اَلفَاخِر
جای خالی	اَلْفَرَاغ
خواندن	اَلْقُرْآن
قربانیان، قربانی‌ها (مفرد: اَلْقُرْبَان)	اَلْقُرَابِین
نوشته‌ها (مفرد: اَلکِتَابَة)	اَلکِتَابَات
فرودگاه «اسم مکان»	اَلْمَطَار
معبد، پرستشگاه «اسم مکان»	اَلْمَعْبَد
گرامی‌داشتگان «اسم مفعول»	اَلْمُکْرَمِین
نگاره‌ها (مفرد: اَلنَّقْش)	اَلنَّقُوش
نجات داد (مضارع: یُنْقِذُ)	اَنْقَذَ
که رها شود (مضارع مجهول)	اَنْ یُنْزَلَ
که نجات دهد، که بپزاند (ماضی: اَنْقَذَ / مضارع: یُنْقِذُ)	اَنْ یُنْقِذَ
نجات دادن، نجات «مصدر»	اِنْقَاذ
یاری کنید، یاری دهید (ماضی: نَصَرَ / مضارع: یَنْصُرُ)	اَنْصُرُوا
توجه	اِلْهَتِمَام
شروع به پیچ‌پیچ کردند (ماضی: تَهَامَسَ / مضارع: یَتَهَامَسُونَ)	بَدَؤُوا یَتَهَامَسُونَ
ناگهان	بَغْتَةً
ماند (مضارع: یَبْقَى)	بَقِیَ
ساختمانی استوار	بُیْنَاءٌ مَرصُوضٌ
مطمئن شد (مضارع: یَتَأَكَّدُ)	تَأَكَّدَ
تأکید می‌کند، تأکید دارد (ماضی: اَکَّدَ)	تَوَكَّدَ
تعقیب کرد (مضارع: یَتَّبِعُ)	تَبِعَ
دوری، دوری کردن «مصدر»	اَلتَّجَنُّب
دلالت می‌کند بر ... ، اشاره می‌کند به ... (ماضی: دَلَّ علی)	تَدَلَّ علی ...

خدایان (مفرد: اِلَهِ)	اَلْاِلَهَة
پاسخ داد (أَجَابَهُمْ: به آنان پاسخ داد)	أَجَابَ
آوردند، حاضر کردند (ماضی: أَخَضَرُ / مضارع: یُخَضِرُ)	أَخَضَرُوا
او را آوردند (او را حاضر کردند)	أَخَضَرُوهُ
فرستاد (مضارع: یُرْسِلُ)	أَرْسَلَ
زیاد شد، افزایش یافت (مضارع: یَزْدَادُ)	إِزْدَادَتْ (إِزْدَادٌ)
بپرسید (فعل امر)	إِسْأَلُوا
استخراج کن، بیرون بیاور (ماضی: اسْتَخْرَجَ / مضارع: یَسْتَخْرِجُ)	إِسْتَخْرَجَ
بدتر از (أَشْوَأُ: اسم تفضیل)	أَشْوَأُ مِنْ
سخت‌تر «اسم تفضیل»	الأَشَدَّ
می‌دانم (ماضی: عَلِمَ / مضارع: یَعْلَمُ)	أَعْلَمُ
بالای تنه «أَعْلَى: اسم تفضیل»	أَعْلَى الْجَدْعِ
روی بیاور (ماضی: أَقَامَ / مضارع: یُقِیمُ)	أَقِمْ وَجْهَكَ
کشف کرد (مضارع: یُکَشِّفُ)	اِکْتَشَفَ
آثار باستانی	اَلْآثَارُ الْقَدِیمَةُ
بُت‌ها (مفرد: اَلضَّم)	الأضنام
مسخره کردن ... ، ریشخند کردن ...	الإستهزاء بـ ...
تندیس‌ها، مجسمه‌ها (مفرد: اَلتِّمَال)	اَلتِّمَائِل
تمدُن‌ها (مفرد: اَلْحَضَارَة)	اَلْخَضَارَات
خانه	اَلدَّار
نقاشی‌ها (مفرد: اَلرَّسَم)	اَلرُّسُوم

شناخت حروف مشبّهة بالفعل

درس ۱

به این شش حرف، حروف مشبّهة بالفعل گفته می شود:

إِنَّ - أَنْ - كَأَنَّ - لَعَلَّ - لَيْتَ - لَكِنَّ

دام دقت کنید که موارد زیر را با حروف مشبّهة اشتباه نگیرید:

إِنَّ ← حرف شرط به معنای «اگر» أَنْ ← همراه فعل مضارع می آید و آن را به مضارع التزامی تبدیل می کند.
لَكِنَّ ← معنای «اما» دارد، ولی جزء حروف مشبّهة نیست.

نکته «لَأَنَّ» از «لِ + أَنْ» تشکیل شده است.

ترجمه و کاربرد حروف مشبّهة بالفعل

وقتی که جملات را ترجمه می کنیم، باید حواسمان به ترجمه دقیق حروف مشبّهة هم باشد.

حرف	ترجمه	کاربرد	تذکر
إِنَّ	همانا، بی گمان، بی تردید، قطعاً	کَلْ جمله پس از خود را مورد تأکید قرار می دهد.	■ ترجمه اش را باید ابتدای عبارت بیاوریم. ■ در عبارت های غیر قرآنی، ترجمه آن اجباری نیست.
أَنْ	که	ارتباط بین دو عبارت را برقرار می کند.	بین دو جمله می آید.
كَأَنَّ	گویا، مثل این که، مانند، انگار	گاهی برای تشبیه است و گاهی برای بیان حدس و گمان و تردید	
لَكِنَّ	اما، ولی	باعث کامل شدن معنای عبارت قبل از خود شده و از آن رفع ابهام می کند.	وسط عبارت ها به کار می رود.
لَيْتَ	کاش	برای بیان آرزوهای محال یا بیان حسرت (نسبت به گذشته) به کار می رود.	
لَعَلَّ	امید است که، شاید که	نشان دهنده امیدواری گوینده است.	

نکته فعل مضارعی که بعد از «لَيْتَ» یا «لَعَلَّ» می آید، به صورت مضارع التزامی ترجمه می شود. بقیه حروف مشبّهة بالفعل تأثیری در ترجمه فعل ها ندارند.

مثال: ﴿يَا لَيْتَ قَوْمِي يَعْلَمُونَ...﴾ ← ترجمه درست: ای کاش قوم من بدانند. ترجمه غلط: ای کاش قوم من می دانستند.

نکته معنای «إِنَّ» (همانا، یقیناً...) با «إِنَّمَا» (فقط، تنها) تفاوت مهمی دارد.

مثال: إِنَّ النَّاسَ لَأُمّ وِ لَأَبْ ← بی گمان مردم از یک پدر و مادرند.

إِنَّمَا النَّاسُ لَأُمّ وِ لَأَبْ. ← مردم فقط از یک پدر و مادرند.

نکته «لَأَنَّ» به معنای «زیرا، برای این که» بوده و برای بیان دلیل به کار می رود.

مرور سریع محل اعرابی، ترجمه فعل و زمان فعل

۳

محل اعرابی اسم‌ها

نقش	مشخصات	مثال
فاعل	۱. بعد از فعل می آید. ۲. آخرش غالباً یکی از علامت های « اِنْ ، وَنْ » دارد. ۳. انجام فعل را به آن نسبت می دهیم.	دَخَلَ الْمُعَلِّمُ الصَّفَّ. دَخَلَ الْمُعَلِّمُونَ الصَّفَّ.
مفعول	۱. در ترجمه فارسی همراه « را » یا یکی از حروف اضافه، مانند « از ، به ، بر ، با » می آید. ۲. علامت آخر آن معمولاً « بِ ، يَنْ ، يْنِ » است.	«لَا تَسُبُّوا النَّاسَ فَتَكْتَسِبُوا الْعِدَاوَةَ بَيْنَهُمْ.»: به مردم دشنام ندهید، زیرا دشمنی را در میان آنان به دست می آورید.
مبتدا	۱. اسمی است که در ابتدای جمله می آید. ۲. آخرش غالباً یکی از علامت های « اِنْ ، وَنْ » دارد.	«التَّائِبُ فَطَرْتُ فِي الْإِنْسَانِ.» : دینداری در انسان فطری است.
خبر	۱. در ترجمه فارسی غالباً همراه یکی از فعل های « است ، هستند » می آید. ۲. اگر اسم باشد، آخرش غالباً یکی از علامت های « اِنْ ، وَنْ » دارد.	
مجرور به حرف جرّ	بعد از حروف « فِ ، عَنْ ، مِنْ ، إِلَى ، لِ ، بِ ، ك ، عَلَى » می آید.	«قَدَفَ النَّاسُ إِبْرَاهِيمَ فِي النَّارِ.»
صفت	۱. اگر دو اسم « ال » دار یا « تتوین » دار به هم وابسته شوند، دومی صفت است. ۲. « اسم + ضمیر + اسم ال دار » ← اسم « ال » دار صفت است.	شاهدَ النَّاسُ الْأَصْنَامَ الْمُكْسَرَةَ. شاهدَ النَّاسُ أَصْنَاماً مُكْسَرَةً. شاهدَ النَّاسُ أَصْنَامَهُمُ الْمُكْسَرَةَ.
مضاف الیه	۱. اگر دو اسم به هم وابسته شوند و دومی صفت نباشد، مضاف الیه به حساب می آید. ۲. بعد از « كُل »، « بعض »، « مَع » و قیده های مکان و زمان « قَبْل »، « بعد »، « عِنْدَ »، « أمام »، « بَينَ »، « فَوْق » و ... غالباً مضاف الیه می آید.	تَأَكَّدَ الظَّائِرُ مِنْ خِدَاعِ الْعَدُوِّ. ﴿كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ﴾ يَرَى الظَّائِرُ الْعَدُوَّ قُرْبَ عُشِّهِ.
حال	حال دو نوع دارد: ۱. اسمی که خودش نکره است و درباره یک اسم معرفه به کار رفته است و آخرش علامت های « هَ » یا « يْنِ » دارد. ۲. در وسط عبارت، جمله ای که با ضمیر شروع شده و قبل از آن حرف « واو » آمده باشد، جمله حالیه است.	﴿خُلِقَ الْإِنْسَانُ ضَعِيفًا﴾ رَأَيْتُ الظَّالِمِينَ مُبْتَسِمِينَ. جَلَسَ أَعْضَاءُ الْأُسْرَةِ وَ هُمْ يُشَاهِدُونَ التَّلْفَازَ.
مستثنی	اولین اسمی که بعد از « إِلَّا » آمده است. تنها یک کلمه است.	﴿كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ إِلَّا وَجْهَهُ﴾
مفعول مطلق	مصدری است که از باب و ریشه فعل جمله ساخته شده و آخرش « هَ » یا « هَ » دارد.	إِسْتَفْرَفْتُ اللَّهَ اسْتِغْفَارًا.

مرور مهم ترین نکات ترجمه، ویژه امتحان نهایی

۴

ترجمه اسم نکره

اسم های **نکره** عربی را در فارسی غالباً همراه «ی» یا «یک» یا «هر دو» ترجمه می کنیم.

مثال: کتاب ← کتابی، یک کتاب، یک کتابی

بعد لحظات ← پس از لحظاتی

نکات ۱ وقتی «موصوف و صفت» هر دو نکره هستند، فقط یکی از آن ها نشانه نکره بودن می گیرد.

مثال: رَجُلٌ مُجِدٌّ ← مردی کوشا، مرد کوشایی، یک مرد کوشا

رَجُلٌ مُجِدُّونَ ← مردانی کوشا، مردان کوشایی

۲ وقتی بعد از اسم معرفه، «الَّذِي، الَّذِي، الَّتِي» بیاید، می توانیم در ترجمه آن اسم معرفه «ی» بیاوریم (شبیه نکره ها).

مثال: الإكتشافات التي ← کشف هایی که

۳ اگر بعد از یک اسم نکره، فعل بیاید، در ترجمه فارسی، میان آن ها حرف «که» می آوریم.

مثال: الصَّنَمُ تَمَثَّلَ يُعْبَدُ مِنْ دُونِ اللَّهِ. ← بت، تندیس است که به جای خدا پرستیده می شود.

نکته هرگاه اسمی به صورت «نکره» بیاید و در ادامه همان اسم همراه «ال» به کار رود، معمولاً «ال» در آن اسم را به صورت «این» یا «آن» ترجمه می کنیم.

مثال: رَأَيْتُ طِفْلاً فِي الْبَيْتِ. الطِّفْلُ كَانَ يَبْكِي مِنْ شِدَّةِ الْجُوعِ: **کودکی** را در خانه دیدم. **آن کودک** از شدت گرسنگی گریه می کرد.

اسم نکره اسم معرفه

بیان مالکیت

برای بیان مالکیت (دارم، داری ...) در عربی از «ل + اسم» یا «عند + اسم» در ابتدای جملات استفاده می شود.

مثال: لَنَا بَيْتٌ جَمِيلٌ. ← خانه زیبایی داریم.

لِكُلِّ فِكْرٍ طَعَامٌ. ← هر فکری غذایی دارد.

نکات ۱ اگر همراه این ساختار «كان» بیاید، مالکیت مربوط به گذشته خواهد بود.

مثال: كَانَ لَنَا بَيْتٌ جَمِيلٌ. ← خانه زیبایی داشتیم.

۲ اگر ساختار مالکیت همراه «ليس» بیاید، منفی می شود.

مثال: لَيْسَ لَنَا بَيْتٌ جَمِيلٌ. ← خانه زیبایی نداریم.

ترجمه «كُلُّ»

الف «كُلُّ» + اسم نکره ← هر

مثال: كُلُّ طَالِبٍ: هر دانش آموزی

ب «كُلُّ» + اسم معرفه (جمع یا مفرد) ← همه / تمام

مثال: كُلُّ الطُّلَّابِ: همه دانش آموزان / كُلُّ الْعَالَمِ: همه جهان

ج «كُلُّ» (نکره) + مِنْ ← هر یک

مثال: كُلٌّ مِنَ الْمُعَلِّمِينَ: هر یک از معلم ها

